

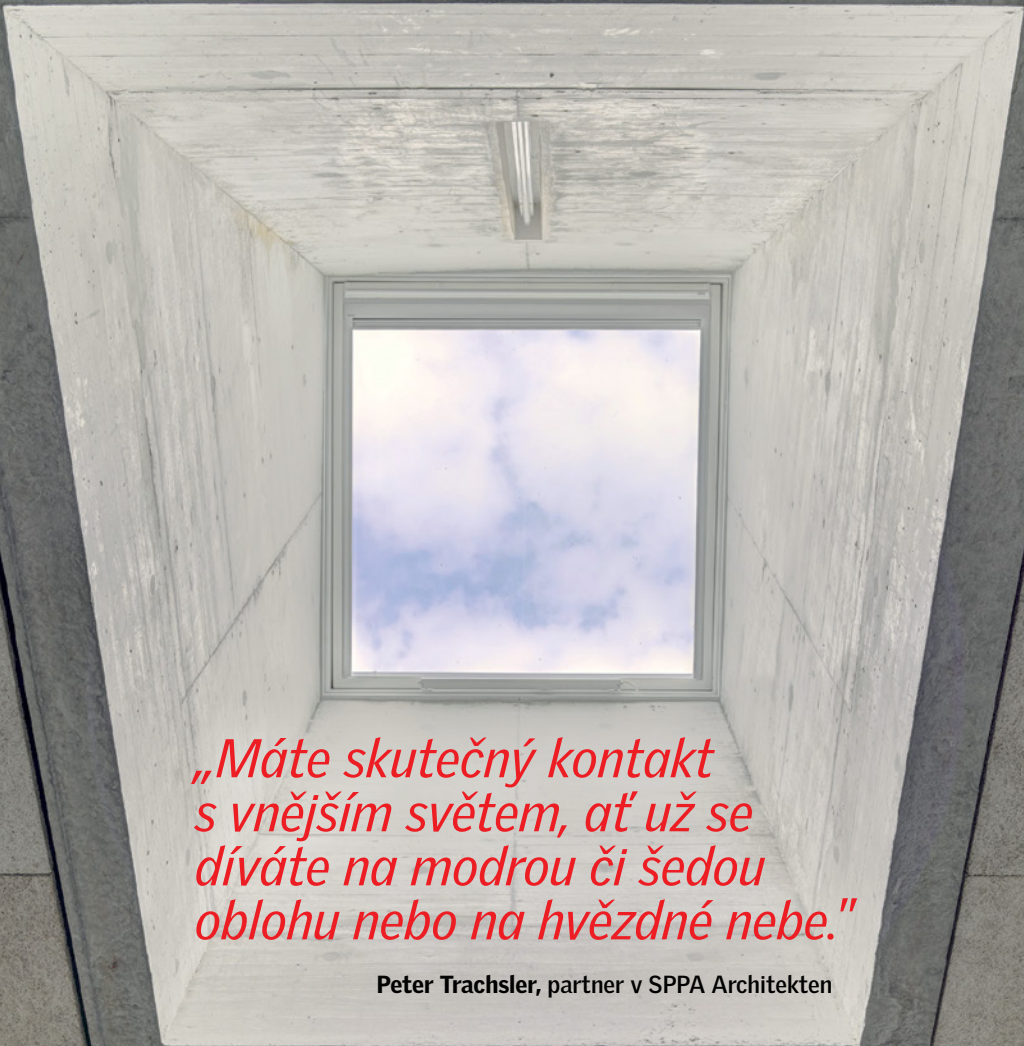
BULLETIN

1/21

Krajinářská

architektura

*„Máte skutečný kontakt
s vnějším světem, ať už se
díváte na modrou či šedou
oblohu nebo na hvězdné nebe.“*

Peter Trachsler, partner v SPPA Architekten

Fotografie: Jürg Zimmermann

VELUX®

Milí čtenáři, vážené kolegyně, vážení kolegové,

držíte v rukou první číslo Bulletinu v roce 2021, kdy rozhodně nemůže nikdo předvídat, jak celá situace kolem pandemie Covidu-19 dopadne. Možná je tak téma krajinářské architektury v kontextu dneška částečně symbolické, protože právě ve stavbách krajinářské architektury musí architekti počítat s mnohem většími proměnnými a širšími souvislostmi, které nám předkládá příroda, než je tomu ve stavbách tzv. pozemních, a možná to architektky navrhující tzv. krajinářské stavby nutí být přirozeně pokornější k podstatě, nikoliv v obhajobě tvorby. Píší záměrně tzv. pozemních a krajinářských, protože přes všechny přístupy a pohledy je krajina stejně jako architektura jen jedna, a to z pohledu od člověka i pro člověka.

Kromě informací, které pravidelně nalézáte v Bulletinu, se k vám dostává téma tohoto čísla spíše jako letmý vhled do profese krajinářská architektura (A3), přestože i dřívější a jistě i další témata v Bulletinu byla, jsou a budou integrální součástí výkonu profese architekta, tedy i architekta krajinářského. Stejně jako územní plánování (A2) a architektura (A1) je krajinářská architektura (A3) jeden ze tří samostatných oborů architektury již od založení samosprávné organizace ČKA. I přesto stále existuje spousta fám a výkladů, k čemu vlastně autorizační razítko A3 své držitele opravňuje. Proč vlastně A1 není automaticky A3, přestože představa, že A3 je automaticky A1, nejspíše všechny kolegy rozesměje. Domnívám se (při stavu legislativy, akademického prostředí, orgánů Komory od roku 2007, s ohledem na povinnosti a práva autorizovaných osob), že vše může být architektura, ale málokdy je.

Také v souvislosti s připravovanou digitalizací našich autorizačních razítek a nevyhnutelným posunem vnímání výkonu profese autorizovaných architektů je k zamyšlení naše postavení před státní správou všeobecně. V rovině diskusní o tom může být bezpochyby tolik názorů, kolik se sejde účastníků debaty, a v budoucnu jistě bude, ale protože ČKA je především samosprávná organizace, tady a teď s přeneseným výkonem státní správy, je její hlavní povinností hájit práva svých rovnocenných členů, autorizovaných osob, autorizovaných architektů (jedno, zdali A1, A2, A3), a dbát jejich práv, dozorovat povinnosti a rovnosti ve vztazích ke klientům (zejména k těm veřejným), v ochraně autorství či dohledu nad etikou vzájemného vstupování architektů do zakázek, podbízení se na úkor kolegů atd. Komora má také obhajovat rozsah kompetencí autorizovaných osob vůči státní správě a pomoci jim v případě ne vždy předvídatelných a správných výkladů, které přímo zasahují jejich kompetence. Málokdo ví, že i v minulosti dle platné legislativy mohl být nositelem zakázky na územní studii či projekt náměstí, ulice, nábřeží, parku také autorizovaný krajinářský architekt. Přesto i v současnosti se stávají excesy, kdy krajinářští architekti bojují za holou existenci a dívají se, jak jsou válcováni přírodovědnými obory stejně jako architekti těmi stavebními, které vyhovují byrokratické mašinérii, alibismu a v neposlední řadě politickým hrátkám. Přestože je statut autorizovaných osob jednoznačně definován zákonem a dalšími vnitřními řády ČKA, je znalost o postavení krajinářských architektů na většině stavebních úřadů nedostatečná.

Paradoxem doby je pak módní vlna laických názorů v tématu udržitelnosti i pseudoromantické vnímání přírody v městském prostředí, které pomocí populistické všeobjímající participace (neplést si s poctivým a opravdovým participačním procesem) jen rozmělnjuje a devastuje naše kulturní vystavené prostředí, které jsme zdělili pro své potomky. Právě v těchto otázkách může krajinářská architektura přispět k celistvosti a kvalitě architektury a její obhajobě vůči rozpadu a fragmentaci odpovědnosti za náš vystavený kulturní prostor. Přes ne zrovna přívětivé a jednoduché legislativní prostředí, přes současné pandemické i ekonomické těžkosti a pro úplný a svobodný výkon profese autorizovaných architektů by bylo dobré si udržet pozici architekta jako člověka, bez kterého se společnost neobejde ani v době digitalizace, vědecko-technického rozvoje i umělé inteligence. Rozhodně to není samozřejmost, že budeme třeba.

Těm, kteří se rozhodnou kandidovat do orgánů Komory na valné hromadě v letošním roce a budou ochotni věnovat část svého času při tvorbě prostoru pro výkon profesí architektury, územního plánování a krajinářské architektury, přeji hodně sil, trpělivosti, ideálů a nezištnosti. Bohužel i v dnešním Bulletinu si budeme moci připomenout některé kolegy, kteří již odešli a kterým tato cesta nebyla cizí. Osobně bych chtěl poděkovat Petrovi Krejčímu za čas, který jsem s ním strávil při diskusích a výměnách názorů nejen nad kauzami v dozorčí radě. A konec konců, protože již zanedlouho skončí po devíti letech i má služba profesnímu prostředí, přeji nám, řadovým členům, dostatek kolegiální velkorysosti, důvěry a podpory pro vedení i Kancelář naší samosprávné organizace ČKA. Věřte, že je to na nás, nikoliv jen na nich.

Přeji vám pevné zdraví, ať se daří a příjemné chvíle při čtení.

Petr Velička

1. místopředseda ČKA

- 1 Editorial (Velička)
2 Obsah
4 Kontakty na Kancelář ČKA

AKTUALITY

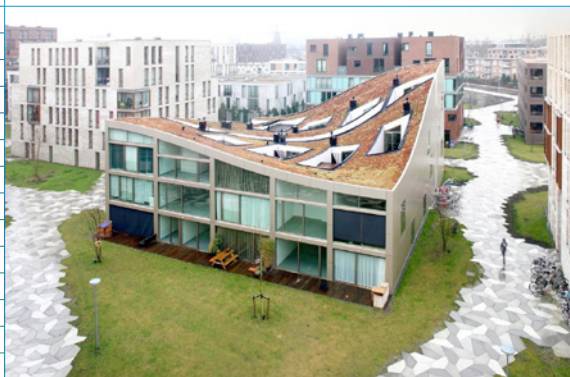

- 7 Pozvánka na valnou hromadu ČKA
7 Uzavření kanceláří ČKA
7 Nouzový stav: Omezení dopadající na profesi architekta od 1. 3. 2021
7 Doporučení ČKA samosprávám a státním orgánům v aktuální složité situaci způsobené pandemií Covid-19
8 K omezování účasti autorizovaných architektů dle typu autorizace v soutěžích
8 ČKA doporučuje zachování nymburského nádraží
9 Zpráva o vyhodnocení plnění PASK
10 OTTA - Rekapitulace architektonických soutěží 2020 (Lešek, Fišer, Zdvihal, Faltusová, Lev)
12 Vyhlášen 6. ročník České ceny za architekturu
12 Vyhlášení výsledků 21. ročníku Přehlídky diplomových prací
15 Nominujte osobnost na udělení Pocty ČKA 2020
15 Zemřel architekt Petr Krejčí, člen Stavovského soudu ČKA
16 Odešel významný krajinářský architekt Jiří Finger (Finger)
17 Vzpomínka na krajinářského architekta Drahoslava Šonského (Otruba)
18 Nadace české architektury prodala Galerii Jaroslava Fragnera ČVUT
18 Vlado Milunić slaví osmdesátku
19 Driehausova cena 2021 - Sebastian Treese
19 Bazény v Tachově a Hustopečích (Holubec)

ZAHRANIČNÍ AKTIVITY ČKA
A ČINNOST ACE

- 19 Důležitá témata jednání v rámci ACE (Martinek)
20 Zamyšlení nad programovou náplní PS pro architektonické soutěže ACE (Fišer)
21 Zprávy o činnosti pracovních skupin ČKA za rok 2020 (Marek, Velička, Kopeček, Svoboda, Plicka, Kopřiva, Hoffman, Košař, Lábus, Martinek)

SERVIS

- 28 Akce (Pražanová)
30 Nové knihy (Pražanová)
32 Pojištění (Rybková, Obručová)
33 Celoživotní profesní vzdělávání ČKA (Slaná)

LEGISLATIVA

- 35 Rekodifikace stavebního práva
35 K aplikaci nových zásad zadávání veřejných zakázek v souvislosti s vyhlášením soutěže o návrh / architektonické soutěže (Faltusová)
35 Změny ve vydávání závazných stanovisek DOSS (Rybková)
36 Sponzorovaný přístup k technickým normám - možnost čtení zdarma (Kopeček)
36 Elektronické autorizační razítko od 1. ledna 2022 (Kopeček)
36 Nové právní předpisy (Rybková)
37 Otázky a odpovědi (Faltusová)

Krajinářská

architektura

44	Vznik názvu krajinářská architektura (Popelínský)
45	O oprávnění k projektování zahradních a krajinářských úprav (Plos)
50	Typologie krajinářských staveb a stanovení jejich projekční náročnosti
50	Dendrologický průzkum v projektování staveb krajinářské architektury (Šimek)
51	Mezinárodní spolupráce autorizovaných krajinářských architektů (Fingerová)
52	Česká asociace pro krajinářskou architekturu (Pyšková)
56	Krajinářský architekt – tvůrce a rozhodce (Ambrožová)
57	Krajinářská architektura na Zahradnické fakultě MENDELU v Lednici (Salašová)
58	Krajinářská architektura na FA ČVUT v Praze (Fingerová, Sitta)
59	Krajinářská architektura na ČZU v Praze (Jebavý)
61	Krajinářská architektura v architektonických soutěžích (Popelínský)
66	Veřejné zakázky na stavby krajinářské architektury (Remeš)
68	Plánování krajiny – úkol krajinářské architektury (Jeníková, Salzman)
69	Jak je to s přijetím zelené infrastruktury v ČR (Špoula)
71	Partnerský vztah architekt krajinář – architekt staveb (Holán, Poláček, Pekár)

SOUTĚŽE

74	Výsledky soutěží
84	Soutěže po termínu odevzdání soutěžního návrhu / žádosti o účast
85	Probíhající soutěže
86	Připravované soutěže

oficiální čtvrtletník
České komory architektů

číslo 1/2021, ročník 26

Datum expedice

8. 4. 2021

Náklad

5 000 ks

Registrace

MK ČR E 11062

ISSN

1804-2066

Vydavatel

Česká komora architektů
Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
+420 273 167 480
www.cka.cz

Redakce

PhDr. Markéta Pražanová
šéfredaktorka

Redakční rada

Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.
Ing. arch. Miroslav Holubec
Ing. arch. Lucie
Kadrmanová Chytilová
Ing. arch. Ivan Plicka
RNDr. Milan Svoboda
Ing. Petr Velička

Jazyková korektura

Mgr. Josef Šebek, Ph.D.

Grafický design

STRAKA OFFICE
(Jakub Straka, Barbora Fišerová)

Tisk

Triangl, a. s.

Distribuce

Bulletin ČKA je bezplatně
rozeslán všem architektům
autorizovaným ČKA
a investičním odborům
magistrátů a větších měst.

Uzávěrka příštího čísla

10. 5. 2021

Upozornění

U inzerce a podepsaných
článků se redakce nemusí
ztotožňovat s obsahem. Pokud
není uvedeno jinak, obrázky
pocházejí z archivu autorů textů.

PDF Bulletinu ČKA je ke
stažení na www.cka.cz.

Praha

Josefská 34/6, 118 00 Praha 1
cka@cka.cz
T +420 273 167 480

úřední hodiny

po-čt 8–16 h

út 8–17 h

pá 8–15 h

ředitelka Kanceláře ČKA

Bc. Dagmar Mošnerová (Petrová)
dagmar.mosnerova@cka.cz
M +420 702 035 234
T +420 257 532 430

sekretář ČKA

Mgr. Ing. Milan Kopeček, MBA
milan.kopecek@cka.cz
M +420 731 126 098

office manager

Monika Pohanková
monika.pohankova@cka.cz
T +420 273 167 486

agenda recepce

Tereza Piričková (Konvičková)
recepce@cka.cz
T +420 273 167 480

právní poradce

Stavovského soudu ČKA,
PS Legislativa, právní poradna
Mgr. Eva Faltusová
eva.faltusova@cka.cz
T +420 273 167 481

zástupkyně ředitelky

Kanceláře ČKA, právní poradce
představenstva ČKA, právní
poradna
Mgr. Ing. Daniela Rybková
daniela.rybkova@cka.cz
T +420 273 167 481

autorizace, databáze,

dozorčí rada ČKA,
autorizační rada ČKA
Milena Ondráková
milena.ondrakova@cka.cz
T +420 273 167 483
M +420 608 976 912

Stavovský soud ČKA

Radka Kasalová
radka.kasalova@cka.cz
T +420 257 532 430

Creative Manager, koordinátor
a webmaster České ceny

za architekturu
Ing. arch. Radka Fořterová
(Šťastná)
radka.forterova@cka.cz
M +420 731 508 028
T +420 273 167 484

členské příspěvky, profesní
pojištění

Helena Jiříková
helena.jirikova@cka.cz
M +420 608 975 312

produkce akcí ČKA

sekretář PS Krajinářská
architektura, PS Urbanismus,
PS Udržitelnost, PS Památková
péče, PS Digitalizace, PS
Standards a honoráře
Marek Job
marek.job@cka.cz
T +420 771 126 426

Brno

Starobrněnská 16/18,
602 00 Brno
T +420 542 211 809

tisková mluvčí,
soutěže a veřejné zakázky

Mgr. Tereza Zemanová
tereza.zemanova@cka.cz
M +420 777 464 453
T +420 513 039 101

celoživotní profesní vzdělávání,
autorizace

Kateřina Slaná
katerina.slana@cka.cz
T +420 542 211 809

webmaster, sekretář

PS Vzdělávání a PS
Zahraníční aktivity
Ing. Ludmila Ševčíková
ludmila.sevcikova@cka.cz
T +420 542 211 809

5

AKTUALITY

Kdybys tak náhodou měl
pocit, že jsi sám...

Dozorčí rada a Stavovský soud ČKA
přijmou nové členy. Přijď na valnou hromadu,
kandiduj a staň se jím právě Ty!

Na rozdíl od představenstva trpí dozorčí rada a Stavovský soud dlouhodobě nedostatkem kandidátů, kteří by se na valné hromadě hlásili do jejich řad. Dozorčí rada má dokonce v období od poslední valné hromady jen osm členů namísto řádných devíti. Práce v těchto orgánech je přitom zajímavá, umožňuje poznat i temná zákoutí naší profese prostřednictvím cizích příběhů, jejichž řešení se věnujeme.

Kdo jsme a co děláme

- provádíme trvalý dohled nad děním v celé Komoře a naplňováním našich řádů napříč všemi jejími členy;
- řešíme stížnosti všeho druhu (architekt na architekta, klient na architekta, společnost na architekta);
- organizujeme pro architektky disciplinární, rozhodčí a smírčí řízení.

Co nabízíme

- možnost poznat odvrácenou stranu naší profese dříve než až na vlastní kůži;
- odměny za ztrátu času ve výši 500 Kč za hodinu;
- volnou pracovní dobu (na přidělených kauzách může referent pracovat ve dne v noci dle svého uvážení).

Co požadujeme

- probuzený zájem o dění v Komoře;
- vrozený smysl pro řád a spravedlnost;
- čestný charakter a čistý rejstřík udělených disciplinárních opatření.

Přijetí členství ve voleném orgánu je službou profesi a alespoň na jedno období i povinností každé autorizované osoby. Většina těch, co to zkusili, zjistila, že práce u nás je baví, a zůstávají i déle než první tři roky.

POZVÁNKA NA VALNOU HROMADU ČKA
17. 4. 2021

XXVIII. valná hromada České komory architektů se bude konat v sobotu 17. dubna 2021 od 9.30 hodin v Aule Fakulty architektury ČVUT v Praze, Thákurova 9, Praha 6-Dejvice.

Valná hromada 2021 proběhne za přísných hygienických opatření. S účastí je spojena podmínka předložení negativního výsledku testu na přítomnost SARS-CoV-2 (antigenního nebo PCR, ne staršího než 72 hodin). Testování bude zajištěno také přímo na místě konání, bude-li kdokoliv z členů chtít této možnosti využít, prosíme, aby se dostavil v dostatečném předstihu.

Autorizovaní architekti mají možnost vyjádřit se zde k vnitřníkomorovým právním předpisům, předkládat návrhy na jejich změny a společně o nich rozhodovat. Pouze valná hromada má „zákonodárnou“ působnost a schvaluje následující vnitřníkomorové řády:

- Jednací řád valné hromady ČKA,
- Organizační, jednací a volební řád ČKA,
- Profesionální a etický řád ČKA,
- Soutěžní řád ČKA,
- Disciplinární a smírčí řád ČKA.

Valná hromada dále:

- volí na dobu tří let z řádných členů Komory členy představenstva, dozorčí rady a Stavovského soudu,
- schvaluje výši příspěvků členů; výši náhrad za ztrátu času výkonem funkcí v orgánech Komory; rozpočet Komory na příslušný rok a bere na vědomí výsledky hospodaření roku předchozího; usnesení,
- projednává a schvaluje zprávy o činnosti ostatních orgánů Komory a bere na vědomí plnění usnesení z předešlé valné hromady,
- může změnit nebo zrušit rozhodnutí představenstva,
- může rozhodnout o zřízení pomocných orgánů a stanovit jejich práva a povinnosti,
- se usnází i o dalších otázkách, které si vyhradí k rozhodování.

Valná hromada přijímá závěrečné usnesení, z něhož vychází programové zaměření činnosti ČKA v příštím volebním období a které zavazuje členy orgánů ČKA k prosazování cílů a priorit v následujícím roce. Valná hromada ukládá voleným orgánům a Kanceláři úkoly.

Více informací a Podklady pro jednání VH ČKA ke stažení na www.cka.cz

UZAVŘENÍ KANCELÁŘÍ ČKA

S ohledem na aktuální epidemickou situaci a platná vládní nařízení byly opakovaně pražská i brněnská kancelář pro návštěvy uzavřeny. Všichni zaměstnanci byli plně k dispozici na telefonu nebo e-mailu. Po předchozí individuální domluvě byla možná i osobní schůzka. Zasedání orgánů ČKA probíhala s využitím prostředků dálkové komunikace. Aktuální situaci, prosíme, sledujte na www.cka.cz.

NOUZOVÝ STAV: OMEZENÍ DOPADAJÍCÍ NA
PROFESI ARCHITEKTA OD 1. 3. 2021

V návaznosti na usnesení vlády ČR č. 196 ze dne 26. února 2021, kterým byl pro území České republiky vyhlášen nouzový stav, platila následující omezení pro výkon povolání architektů:

- Nebylo povoleno poskytovat služby v provozovnách, tj. nebylo možné se s klienty osobně scházet v kanceláři;
- na pracovišti bylo nutno užívat zakrytí obličejové ochranným prostředkem (respirátorem např. FFP2, KN 95) a zaměstnavatelé měli povinnost vybavit těmito pomůckami pracovníky pro každou pracovní směnu, pokud přichází do kontaktu s dalšími osobami;
- provádění práce v kanceláři bylo obecně dovoleno; zaměstnavatelé měli však povinnost využívat práci na dálku, pokud ji zaměstnanci mohli vzhledem k charakteru práce a provozovním podmínkám vykonávat v místě trvalého pobytu nebo bydliště;
- provádění staveb nebylo omezeno.

Další informace www.mvcr.cz a covid.gov.cz

DOPORUČENÍ ČKA SAMOSPRÁVÁM A STÁTNÍM
ORGÁNŮM V AKTUÁLNÍ SLOŽITÉ SITUACI
ZPŮSOBENÉ PANDEMIÍ COVID-19

Česká komora architektů si je vědoma rozsahu současné kritické situace způsobené pandemií nemoci Covid-19. Architekti sice nepochybně nestojí v první linii jako zdravotníci, učitelé a lidé v základních službách – jejich úkolem je vytvářet prostředí, které teprve vznikne, ovšem bude nás pak obklopotvat a formovat další desetiletí. S tímto vědomím Česká komora architektů zformulovala několik doporučení státním orgánům a samosprávám.

Pro předpokládané investice je třeba mít včas připravené **kvalitní projekty**, aby investované prostředky byly skutečně přínosné a smysluplné. ČKA je zákonným garantem platformy architektonických soutěží, která je k dispozici všem zadavatelům, v plném souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Regulérní **architektonické soutěže** jsou jediným transparentním nástrojem výběru zhotovitele kvalitního návrhu stavby a projektové dokumentace, který zadavateli ve srovnání s jinými formami zadávání zakázek dává možnost vybrat konkrétní návrh a cílovou podobu díla.

Pro nové programové období **evropských dotací 2021–2027** je potřeba okamžitě začít s intenzivní projektovou přípravou, aby byly dotace skutečně využity, a to s co nejefektivnějším dopadem. Byla by škoda, kdyby kvůli odkladům skončily investice pouhými nákupy hotových výrobků s omezenou životností a náročnou údržbou. Velmi tak oceňujeme výzvu k práci na takových projektech od ministryně pro místní rozvoj.

ČKA doporučuje přehodnotit **požadavky na navrhování veřejných staveb** v návaznosti na nové zkušenosti z průběhu pandemie. Je důležité, aby veřejní správci a zadavatelé ve spolupráci s odborníky vyhodnotili dopady pandemie do jimi zřizovaných provozů, zejména nemocnic, domovů pro seniory a školských staveb.

Jako takřka nezbytnou ČKA vnímá potřebu intenzivně se zaměřit na **zlepšení veřejných prostranství** měst a obcí, včetně venkovních hřišť a sportovišť, navíc s důrazem na podporu cyklo dopravy. Města by měla být pro obdobné krize co nejlépe připravena a poskytovat co nejširší škálu zázemí a bezpečnějšího prostředí pro své obyvatele.

Také vyplývá, že je třeba intenzivněji se věnovat **digitalizaci v projekční činnosti i projednávání a povolování staveb**, aby se spolupráce a kontrola mezi veřejnými zadavateli, architektky a státní správou zjednodušila a zefektivnila a uspořádaný čas se mohl věnovat vlastní projekční práci. Smyslem přitom není vynalézat sofistikovaná technologická řešení a postupy, ale především zjednodušit administrativní proces. Dbát přitom na maximální využívání otevřených platform, které budou univerzálně dostupné, administrativně jednodušší a uživatelsky přístupnější. Současná situace ukázala, že ty úřady, které dokázaly komunikovat na dostupných online platformách (Zoom, Webex, Teams apod.), prakticky nepřerušily či zásadně neprodloužily lhůty na vyřizování žádostí.

Nakonec ČKA doporučuje využít krizi k přípravě a **zlepšení strategií** týkajících se fungování a **zvelebování měst a obcí** a jejich vzájemné **spolupráce**. Je třeba podpořit také sdílení zkušeností mezi samosprávami v rámci České republiky, ale i celé Evropské unie. ČKA skrze svůj Otevřený think tank architektů (OTTA) po mnoho let pomáhá právě s výměnou zkušeností mezi architektky a zadavateli a je připravena poskytnout tuto mikrokonferenční platformu i pro potřebné diskuse o nových strategiích a cestách ze současné situace.

Ve všech těchto bodech jsou Česká komora architektů a její členové připraveni se zapojit.

Vyřádění ČKA ze dne 5. 2. 2021

K OMEZOVÁNÍ ÚČASTI AUTORIZOVANÝCH ARCHITEKTŮ DLE TYPU AUTORIZACE V SOUTĚŽÍCH

V listopadu 2020 se ČKA vyjádřila k dopisu krajinářských architektů, který se týkal omezení účasti autorizovaných architektů dle typu autorizace. Reakce ČKA byla odeslána předsedkyni České asociace pro krajinářskou architekturu – Sekci Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z. s., Janě Pyškové.

Vážená paní předsedkyně,

představenstvo České komory architektů na svém jednání dne 3. 11. 2020 projednalo výzvu krajinářských architektů podpořenou Vámi i děkankou Zahradnické fakulty v Lednici. Výzva upozorňuje na přetrvávající omezení účasti autorizovaných architektů zejména v soutěžích, které se typologicky zabývají stavbami veřejných prostranství, na architektky s autorizací A0 a A1 a vyloučení držitelů A3 ze samostatné účasti v soutěži.

Komora dlouhodobě prosazuje minimalizaci omezení účasti v soutěžích obecně na nezbytnou míru, a to včetně požadavků na autorizaci, resp. její typ. Tento princip je uveden např. ve vzorových soutěžních podmínkách a byl zveřejněn i v Bulletinu ČKA 3/2019 věnovaném problematice architektonických soutěží.

Představenstvo se shodlo, že bude prosazovat při posuzování soutěžních podmínek požadavek neomezení typů autorizací v požadavcích na kvalifikaci účastníků. Garance, že vítěz soutěže, resp. vybraný účastník, s nímž bude uzavřena smlouva, zakázku zhotoví zodpovědně, odborně a formálně správně a s náležitou profesní péčí, vy-

plývá z § 5 Profesionálního a etického řádu ČKA. V oprávněných případech Komora bude snahu o omezení přístupu autorizovaných architektů do soutěží považovat za diskriminační omezení dle § 7 odst. 10 Soutěžního řádu a nevydá z tohoto důvodu regulérnost.

Komora vnímá, že zadavatelé veřejných zakázek chtějí mít jistotu, že následná zakázka bude zhotovena oprávněnými osobami v celém rozsahu zakázky. Tento požadavek lze naplnit uvedením požadovaných profesí, resp. typů autorizací, v týmu účastníka soutěže (spoluautoři, spolupracující osoby).

Jan Kasl

předseda České komory architektů

ČKA DOPORUČUJE ZACHOVÁNÍ NYMBURSKÉHO NÁDRAŽÍ

Česká komora architektů vyjádřila v prosinci 2020 podporu zachování neorenesanční budovy nádraží v Nymburce, kterou vnímá jako významný symbol novodobých dějin města. Ačkoli vítá záměr majitele, státní organizace Správa železnic, rozhodnout o finální podobě nádraží v architektonické soutěži a také zohlednit názor občanů na využití stávající nádražní budovy, upozorňuje ČKA, že nezbytná je odborná debata, která by případně nadnesla technicko-ekonomické důvody pro demolici.

Vážení zastupitelé města Nymburk, dány a pánové,

obracím se na Vás v reakci na žádost občanů města Nymburk ve věci budoucnosti historické nádražní budovy, o níž je aktuálně hlasováno v anketě zveřejněné na webových stránkách města.

Česká komora architektů vítá deklarovaný záměr města rozhodnout o finální podobě budovy nádraží v architektonické soutěži. Pozitivní je rovněž úmysl zohlednit názor občanů města na využití stávající budovy vyjádřený vyhlášenou anketou.

Historická nádražní budova v Nymburce, navržená významným vídeňským architektem Carlem Schlimpem, vypovídá o historickém vývoji města, je jednou z jeho dominant a slouží pro občany jako důležitý symbol. Diskuse o jejím možném odstranění by proto měla být podložena vyčerpávající odbornou debatou a závažnými technicko-ekonomickými důvody. Bez takové diskuse nepovažujeme za zodpovědné vkládat rozhodování do rukou občanů, kteří si dnes nemusí být vědomi významu historie pro budoucí generace. V minulém režimu se nádraží bourala z vůle vládnoucí strany, a proto v Praze nestojí nádherné Denisovo nádraží na Těšnově. Byla by chyba odstraňovat stavby jen proto, že momentálně neslouží původnímu účelu.

Pokud současný vlastník – Správa železnic – navrhl variantu zachování stávajícího nádražního objektu jako součásti areálu s novou výpravní a technologickou budovou, bylo by žádoucí tuto variantu podpořit, byť chápu rozpočtová omezení města.

Je povinností ČKA, jakožto instituce pečující na základě zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, o architekturu a stavební kulturu České republiky, Vám sdělit náš opakovaně vyjadřovaný názor, že demolice historicky a architektonicky významných veřejných staveb by měla být vždy až poslední variantou.

Doporučujeme proto zachování historické budovy jako významného symbolu novodobých dějin města Nymburk spolu s pečlivou projektovou přípravou, nejen nádražních budov, ale i veřejných prostranství. Takový celek podpoří význam a správné fungování celé lokality. V případě přípravy architektonické soutěže na nové využití nabízíme konzultace a součinnost pracovní skupiny pro soutěže.

S přátelským pozdravem

Jan Kasl

Předseda České komory architektů

Budova Hlavního nádraží v Nymburce na počátku 20. století, autor: Carl Schlimp, 1868–1870. Foto z archivu Infocentra Nymburk (archív J. Řehounek)

ZPRÁVA O VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ PASK

Do konce roku 2020 probíhalo připomínkové řízení ke Zprávě o vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury ČR (PASK). Ke konci roku 2020 je ze 71 splněno 26 opatření, 31 opatření je rozpracováno významně. Předchozí komplexní zpráva o plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky byla zpracována ke konci roku 2017 a je zveřejněna na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj i Ústavu územního rozvoje.

Zpráva o vyhodnocení plnění Politiky architektury a stavební kultury České republiky hodnotí naplňování dokumentu k roku 2020. Materiál se skládá ze dvou částí:

→ **Politika architektury a stavební kultury České republiky – Vyhodnocení plnění k roku 2020.** Tento materiál obsahuje informace o tom, jak jsou cíle a úkoly definované v Politice architektury a stavební kultury České republiky postupně plněny. Hlavní částí je vyhodnocení jednotlivých opatření, tj. popis, jakým způsobem jsou naplňována a do jaké míry se úkoly podařilo splnit. Vyhodnocení konstatuje, že asi 80 % ze všech 71 opatření je buď zcela splněno, nebo došlo v jejich plnění k významnému pokroku. Naopak 4 opatření se nepodařilo splnit. Kromě vyhodnocení na-

plňování jednotlivých opatření se materiál věnuje i popisu distribuce a medializace Politiky architektury a stavební kultury České republiky a shrnuje konference, které se na jí řešená témata konaly. Samostatná kapitola je věnována evropskému kontextu a mezinárodním akcím souvisejícím s politikami architektury a stavební kultury.

→ **Politika architektury a stavební kultury České republiky – Náměty k aktualizaci.** Z vyhodnocení plnění vyplynulo, že po šesti letech existence Politiky architektury a stavební kultury České republiky je vhodné přistoupit k její aktualizaci. To ostatně vláda předpokládala i při jejím schvalování na počátku roku 2015. Aktualizací by měly projít jak cíle, tak opatření, která tvoří implementační část materiálu. Pro usnadnění diskuse nad budoucí aktualizací Politiky architektury a stavební kultury České republiky je předkládán materiál, který obsahuje náměty k aktualizaci. Materiál si neklade za cíl být vyčerpávajícím seznamem témat, která je třeba při aktualizaci řešit, ani nepředpokládá, že všechny náměty budou nakonec v materiálu zahrnuty.

Zpráva o vyhodnocení plnění ani vlastní Politika architektury a stavební kultury České republiky nejsou legislativně závaznými materiály, nejsou definovány ani požadovány stavebním zákonem, povinnost jejich zpracování vyplývá z usnesení vlády. Aktuálně navrhované usnesení vlády bere na vědomí materiál Politika architektury a stavební kultury České republiky – Vyhodnocení plnění k roku 2020 a ukládá ministryni pro místní rozvoj zajistit zpracování aktualizace Politiky architektury a stavební kultury České republiky do konce roku 2022 a zohlednit při tom materiál Politika architektury a stavební kultury České republiky – Náměty k aktualizaci.

Politika architektury a stavební kultury České republiky je strategický dokument s celostátní působností. Její zpracování uložila vláda v roce 2011 usnesením, kterým schválila Konceptci bydlení České republiky do roku 2020. Podnětem k jejímu vzniku byla též výzva definovaná v Závěrech Rady Evropské unie o architektuře: přínos kultury pro udržitelný rozvoj (2008/C 319/05). Politiku architektury a stavební kultury České republiky schválila vláda České republiky 14. ledna 2015 usnesením č. 22. Politika architektury a stavební kultury České republiky stanovuje vizi a základní cíle ve střednědobém až dlouhodobém horizontu, rozčleněné dle témat. Pro dosažení stanovených cílů navrhuje opatření včetně určení zodpovědných a spolupracujících institucí a termínů splnění opatření.

Oba dokumenty: Politika architektury a stavební kultury – vyhodnocení plnění 2020 a Politika architektury a stavební kultury – náměty k aktualizaci jsou ke stažení na: www.mmr.cz.

Politice architektury a stavební kultury byl věnován Bulletin ČKA 1/2019.

OTTA – REKAPITULACE ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍ 2020

V úterý 26. ledna 2021 se uskutečnilo tradiční diskusní setkání na téma architektonické soutěže za uplynulý rok. Hlavním tématem setkání přes online platformu Zoom byla udržitelnost v architektonických soutěžích.

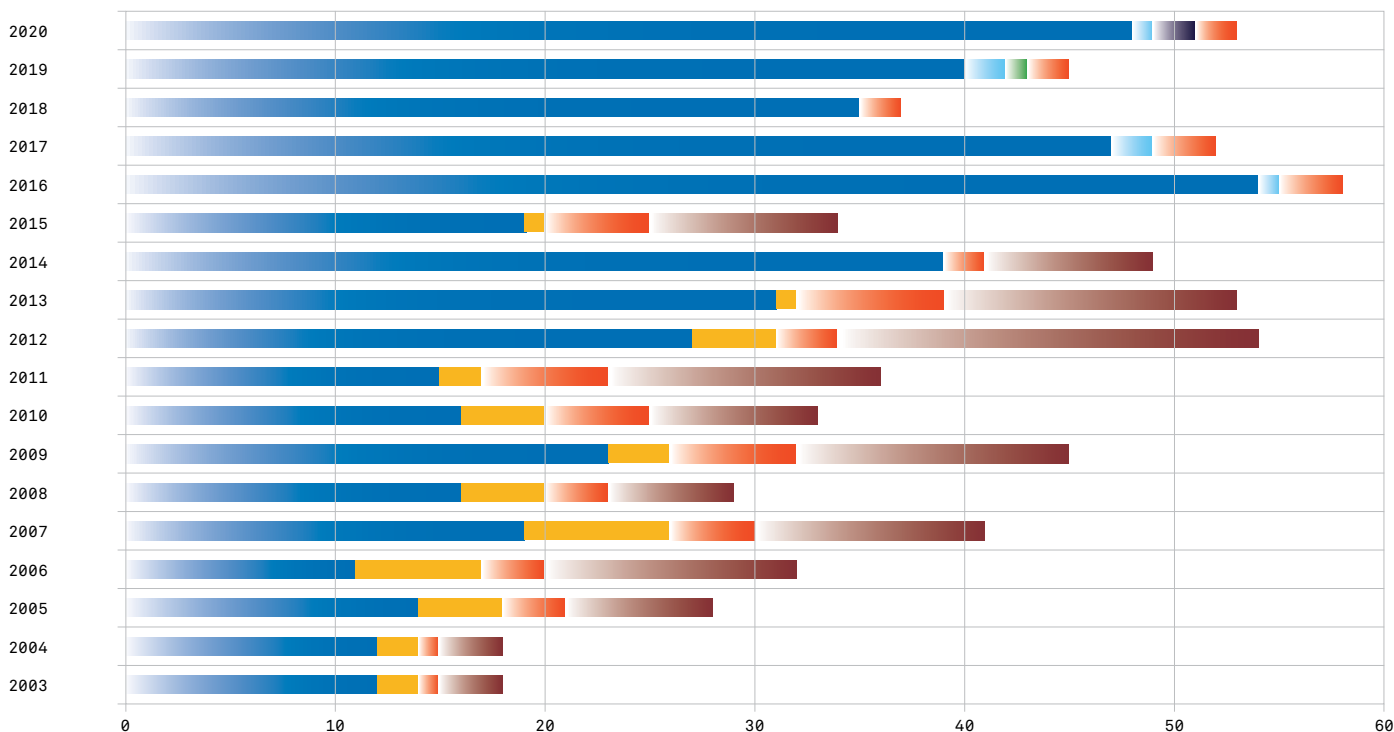
Před diskusním setkáním se uskutečnilo školení porotců architektonických soutěží (resp. soutěží o návrh dle zákona č. 134/2016 Sb.). Zájemci o práci v porotách se seznámili se zásadními právními dokumenty – soutěžním řádem a zákonem o zadávání veřejných zakázek. Rovněž se seznámili s požadavky na porotce a jejich postavením v průběhu soutěže. Hlavní část školení se věnovala základním aspektům soutěží, jejich průběhu a dobrým i varovným příkladům z praxe.

REKAPITULACE ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍ – PETR LEŠEK

Po školení porotců následovalo od 16 hodin diskusní setkání OTTA, které zahájil iniciátor akce architekt Petr Lešek, člen PS Soutěže. Shrnul, že ČKA udělila v roce 2020 celkem 51 potvrzení regulérnosti architektonickým soutěžím. Jedná se o druhý nejvyšší počet v historii ČKA (nejvíce regulérností bylo uděleno v roce 2016 – celkem 54 soutěžím). Přibývá soutěží užších, oproti otevřeným. V loňském roce proběhly soutěže podle zaměření:

14	architektonické
2	urbanistické
14	architektonicko-urbanistické
2	architektonicko-výtvarné
6	architektonicko-krajinářské
4	urbanisticko-krajinářské
2	výtvarné
4	urbanisticko-architektonicko-krajinářské
1	urbanisticko-architektonicko-dopravní

Počty soutěží v letech 2003–2020. Zdroj: CBArchitektura

ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE V ACE – MICHAL FIŠER

Téma architektonických soutěží v ACE shrnul Michal Fišer, který po sedmi letech skončil v pracovní skupině pro soutěže při ACE. Na jeho místo nastoupil architekt Igor Kovačević. Dle sdělení Michala Fišera je v ČR organizace architektonických soutěží na vysoké úrovni.

Více viz s. 19

AKTUÁLNÍ STAV REALIZACÍ Z ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍ – TOMÁŠ ZDVIHAL, CBARCHITEKTURA

Ve veřejném prostoru lze jak ze strany zadavatelů, tak samotných architektů zaslechnout řadu důvodů, proč neporadit regulérní architektonické soutěže. Mnozí zadavatelé prý mají se soutěží neblahé zkušenosti, ty pak prý často končí neúspěchem, odvoláním účastníků, případně realizací jiných než vítězných návrhů. Naposledy jsme podobnou kritiku mohli zaslechnout v diskusi k dostavbě pražské Invalidovny nebo k neregulérní soutěži na sportovní halu v Boskovicích.

Podíváme-li se na reálnou situaci tuzemského soutěžního prostředí řeči čísel, mám pro vás několik dobrých zpráv.

Od roku 1993 proběhlo téměř 700 regulérních architektonických soutěží. První dobrou zprávou je, že polovina z nich (konkrétně 345) byla vypsána během posledních 9 let. Za zlomový lze přitom považovat rok 2012, kdy počet soutěží skokově vzrostl oproti předchozím letům na dvojnásobek. Průměrně pak bylo v tomto období vypsáno 38 soutěží za rok.

Druhou dobrou zprávou je, že téměř 80 % soutěží od zmiňovaného roku 2012 pokračovalo podpisem smlouvy o dílo. V 90 % případů byla smlouva podepsána s účastníkem, který se umístil na nejvyšším místě. Budeme-li vycházet z předpokladu, že měřítkem úspěšnosti soutěží nejsou líbivé vizualizace vítězných návrhů, nýbrž

realizované stavby, případně schválené a vydané územní či regulační plány, jsou tato čísla dobrým znamením.

Nesmíme však zapomínat na fakt, že Česko patří délkou a složitostí stavebního řízení mezi nejhorší země na světě, což má negativní vliv na celý investiční proces: od rozhodování zadavatelů v rámci čtyřletého volebního období přes změnu legislativy v průběhu projektování po nárůst stavebních nákladů v čase od projektu k realizaci. Třetí dobrou zprávou je, že i přesto se ve sledovaném období dočkala realizace každá čtvrtá soutěž.

Počtem dokončených staveb a vydaných plánů byl nejuspěšnější loňský rok 2020. Mezi 15 realizacemi jsou zastoupena všechna měřítka i typologie – od velkých univerzitních budov (CPTO ÚJEP v Ústí nad Labem a sídlo FHS UK v Praze) přes městské veřejné budovy (nová radnice pro Prahu 7, městská sportovní hala v Modřicích, penzion pro seniory v Opavě a přestavba bývalého pivovaru na kulturní centrum v Domažlicích) a stavby drobnějšího měřítka realizované menšími obcemi (hasičská zbrojnice v Líbeznicích, přestavba bývalé větrné elektrárny na rozhlednu u Nového Hrádku) až po revitalizace veřejného prostranství (první z etap Nádražní ulice ve Žďáru nad Sázavou a část historické návsi v Tetíně), výtvarná díla (socha T. G. Masaryka na Školním náměstí v Hranicích a památník obětem střelby v poliklinice Fakultní nemocnice v Ostravě dne 10. prosince 2019) či územně plánovací dokumentace a podklady (územní plán Úholiček a územní studie na lokalitu Udánský kopec v Moravské Třebové). Minimálně dalších 20 staveb pak bude dokončeno letos nebo příští rok.

Soutěže podle stavu navazujícího procesu (2012–2019). Zdroj CBArchitektura

- bez aktivity 22 %
- v projekční přípravě 45 %
- v realizaci 8 %
- dokončené realizace 25 %

K APLIKACI NOVÝCH ZÁSAD ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V SOUVISLOSTI S VYHLÁŠENÍM SOUTĚŽE O NÁVRH / ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE – EVA FALTUSOVÁ

Od 1. 1. 2021 vstoupila v účinnost novela zákona o zadávání veřejných zakázek, která v § 6 odst. 4 zavádí tři nové základní zásady, které jsou zadavatelé povinni respektovat při zadávání veřejných zakázek:

- zásada sociálně odpovědného zadávání;
- zásada environmentálně odpovědného zadávání;
- zásada inovací.

Podrobněji viz s. 35

TÉMA UDRŽITELNOSTI V ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍCH – MIRKO LEV

Člen PS Soutěže architekt Mirko Lev připomněl, že hledání zpracovatele projektové dokumentace prostřednictvím architektonické soutěže optimalizuje proces a může snížit náklady na projekt, provedení stavby a její provoz. Jelikož zákon o zadávání veřejných zakázek klade od počátku roku 2021 důraz také na environmentálně odpovědné zadávání veřejných zakázek, sociálně odpovědné zadávání a inovace, vyvstává potřeba definovat si udržitelnost jakožto jedno z kritérií výběru návrhu.

Co se myslí udržitelností v architektuře? Dlouhodobá smysluplnost, přínosnost a návratnost investice, která zároveň minimalizuje negativní dopady na svoje okolí.

I v případě soutěže na objekt či veřejné prostranství musí být zohledněny širší urbanistické souvislosti. Úspornost a udržitelnost začíná na úrovni celého území. Špatně naplánované území a veřejný prostor (orientace vůči světovým stranám a převažujícím větrům, možnost užívání, způsob a doba pohybu v území, napojení na okolí atd.) již nezachrání sebedokonalejší úsporný dům. Soutěžní podklady musí téma udržitelnosti reflektovat. V soutěžních podmínkách musí být vysvětleno, jak bude téma udržitelnosti posuzováno (požadavek na schéma, výkres, skicu, stručný popis – bez přesných výpočtů a údajů – podrobnost studie neumožňuje přesné kvantifikace). Zároveň je vhodné přizvat si k posuzování návrhů energetického specialistu, který zhodnotí maximální energetickou a provozní hospodárnost při zachování předepsané výše investičních nákladů. Soutěžní návrh, který představuje nejefektivnější energetické řešení, ovšem nemusí vykazovat komplexní kvality. Cílem architektonické soutěže je získat nejlepší celkový koncept stavby.

Mirko Lev uvedl příklady postupu hodnocení úspornosti ve vybraných architektonických soutěžích (Kulturní centrum Rožnov, 2016; Národní Telemedicínské centrum FN Olomouc, 2015; Lesy ČR Hradec Králové, 2017; Neubau Volksschule + NMS Smart City Graz, 2015).

Zadavatelům doporučil, aby se zaměřili na pečlivou přípravu zadání – stavebního programu, nepodceňovali investiční náklady na stavbu a najali si kvalifikované odborníky (organizátora soutěže, sekretáře, přezkušovatele, rozpočtáře, energetického specialistu, dopravního experta atd.).

Alexa Zahn, Nová základní škola, SmartCity Graz. Vítězství v architektonické soutěži 2015, realizace 2019. V soutěži se kladl důraz na urbanistické vazby, úsporný provoz budovy i odpovědný přístup k životnímu prostředí. Foto archiv Alexy Zahn

Průběh jednání porot v době nouzového stavu

Po přednáškách proběhla krátká diskuse, která se zaměřila především na zkušenosti desítek přítomných on-line přihlášených architektů či zástupců zadavatelů s jednáním porot prostřednictvím on-line konferencí. Přítomní se shodli, že dálkově může probíhat ustavující schůze poroty či upřesňování zadání. Samotné hodnocení soutěžních panelů je velmi komplikované.

Více informací a prezentace jsou na www.cka.cz/cs/souteze/otta-rekapitulace-architektonickych-soutezi-2020

VYHLÁŠEN 6. ROČNÍK ČESKÉ CENY ZA ARCHITEKTURU

Česká komora architektů vyhlásila dne 4. ledna 2021 již 6. ročník České ceny za architekturu. Soutěžní přehlídka je otevřena architektonickým realizacím postaveným na území České republiky za posledních pět let. Architekti do ní mohou svá díla přihlašovat do 19. dubna 2021. Kredit České ceny za architekturu podporuje prestižní sedmičlenná mezinárodní porota. Význam České ceny za architekturu je mimo jiné v celoroční a regionální propagaci architektury.

O výsledcích bude rozhodovat mezinárodní odborná porota, která do konce května 2021 vyselektuje užší okruh nominovaných děl. Z tohoto počtu následně vybere zhruba 5 až 10 prací, kterým bude uděleno čestné označení Finalista ČCA a z nichž zvolí držitele hlavní ceny. Udělena bude také cena za výjimečný počín, jejíž výběr provádí Akademie a Grémium ČCA, a ceny partnera, jejichž laureáty navrhují partneri ceny.

Mezinárodní odborná porota

Práci českých architektů bude tradičně hodnotit sedm erudovaných zahraničních expertů. Jsou to krajinářský architekt, urbanista a akademik Bart Brands (Nizozemsko), architekt a akademik Eduardo Cadaval (Španělsko, Mexiko), architekt a pedagog Irakli Eristavi (Slovensko), architekt a děkan fakulty architektury a územního plánování na haifském technologickém institutu Technion Yasha Grobman (Izrael), architekt, urbanista a akademik Antonio Longo (Itálie), architekt Balász Marián (Maďarsko) a krajinářský architekt Peter Veenstra (Nizozemsko).

Přihlášky do 19. 4. 2021

Do soutěžní přehlídky, která záměrně nemá stanovené žádné kategorie, mohou v roce 2020 autoři přihlásit svá díla realizovaná na území České republiky za posledních pět let. Jedná se tedy o dokončené stavby postavené od ledna 2016 do prosince 2020. Z přihlášení do soutěže jsou přítom vyloučena ta díla, která se v loňském i předloňském ročníku dostala do užšího okruhu nominací. Architekti mohou bezúplatně své realizace vložit nejpozději do 19. 4. 2021 do jednoduchého on-line formuláře na www.ceskacenaarchitekturu/prihlaska.

Kromě děl, jež přihlásí autoři sami, může iniciovat přihlášení pozoruhodných staveb také Akademie České ceny za architekturu. V její gesci je rovněž nominace na výjimečný počín v oblasti architektury.

Na rok 2021 Česká komora architektů chystá stejně jako v předchozích ročních regionální akce spojené jak s prezentací finalistů ročníku 2020, tak s budoucími nominovanými díly pro rok 2021. Výsledky budou vyhlášeny na slavnostním galavečeru, jenž se uskuteční v listopadu 2021. Generálním partnerem přehlídky zůstává již třetím rokem společnost CENTRAL GROUP.

Více www.ceskacenaarchitekturu.cz

Loňský vítěz ČCA – Sídlo firmy Lasvit v Novém Boru, autoři: Jiří Opočenský, Štěpán Valouch, 2019. Foto archiv ČCA

VÝSLEDKY 21. ROČNÍKU PŘEHLÍDKY DIPLOMOVÝCH PRACÍ

Celá škála projektů od krajinářských po urbanisticko-architektonické, od novostaveb až po revitalizace a rekonstrukce v historickém prostředí – takovou pestrost přinesla diplomová díla finalistů 21. ročníku Přehlídky diplomových prací. Tu každoročně pořádá Česká komora architektů se záměrem porovnávat úroveň kvality studia na vysokých školách architektury a příbuzných oborů. V letošním ročníku se o ocenění ucházelo 131 diplomantů. Vítězem se stal Jakub Wiesner s urbanisticko-architektonickou prací Praha 10 – Trash obhájenou na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze pod vedením Ivana Kroupy.

Práce hodnotila odborná porota v čele s předsedkyní Monikou Mitášovou. Dalšími členy byli architekti Tomáš Jiránek a Alena Mičková a historik architektury a teoretik Benjamin Fagner a publicista Petr Volf. Porotci posuzovali především architektonickou kvalitu předložených prací. Shodli se na zájmu ocenit návrhy, které jsou „inspirovaným autorským řešením zadání v oboru, a přitom jim je vlastně také jistý kulturně-společenský a občanský přesah, a tedy i účinek v době, kdy se ještě výrazněji projevuje potřeba vzájemné občanské i profesní otevřenosti, kritičnosti a solidarity a zpytování horizontů profese“. Do nejužšího výběru pak porota vybrala ty, které mají „potenciál kultivovat naše nazírání na současný svět i krajinou, urbanistickou a architektonickou tvorbu stejně jako na samotnou profesi architekta“.

První cenu získal absolvent Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze Jakub Wiesner za projekt Praha 10 – Trash. Pod vedením Ivana Kroupy navrhnul urbanistické řešení lokality v Praze 10, původně periferního území, které se dostává do popředí zájmu developerů. Práce je polemikou s aktuální vizí zastavění území

blokovou zástavbou. Porotu projekt zaujal „systematičností a názorově uceleným přístupem, cíleně narušuje v současném urbanismu převládající přístupy a projekční dogmata dnes spíš jen komerčně motivované urbanizace periferních a rozvojových území města“. Místo toho „upozorňuje na význam různorodosti, vychází z jejich jedinečnosti“. Otevírá otázky nad tím, že „město může být urbanizované zcela podle jiných metod, ve kterých se projevuje vnímání života a městské krajiny, lidské měřítko a jistá forma poetismu“. Projekt podle poroty ukazuje, jak zachránit zdánlivě nepřilíš hodnotné území pražské periferie před tradičním developerským zastavěním. Nejde přitom jenom o „ztvárněnou vizi, která objevně zachycuje genia loci a dostává se k jeho podstatě, ale především o způsob a detailní návod, podle něhož lze postupovat. Místo dostává šanci, kterou by byla škoda nevyužít“.

Vítězný projekt získal finanční odměnu ve výši 25 000 Kč a současně návštěvu centrály společnosti Zumtobel v rakouském Dornbirnu spojenou s prohlídkou nedávno otevřeného Light Fora i velmi zajímavé místní architektury.

Druhou cenou byla oceněna Julie Kopecká za práci Nádraží v Peci pod Sněžkou zpracovanou pod vedením Tomáše Hradečného na Fakultě architektury ČVUT v Praze. Podle poroty jde o „ukázkou možné typologie železničních zastávek v návaznosti na citlivé krajinářské řešení“. Porotci přitom vyzdvihli, že je to „velkorysé krajinářské dílo, nikoliv jen stavba dopravní infrastruktury“. Ocenili citlivé zapojení do struktury místa, „přesvědčivé minimalistické, a přitom dynamické pojetí samotného objektu, které rozšiřuje dosavadní typologii železničních stanic“. Oceněný projekt získal finanční odměnu ve výši 15 000 Kč.

Třetí pozici udělila porota absolventce Zahrádknické fakulty Mendelovy univerzity v Brně Veronice Chalupové za projekt Možnosti krajinářského řešení velkého vodního díla Vlachovice. Pod vedením Aleny Salašové řešila vliv plánovaného vodního díla Vlachovice na krajinu a navrhla komplexní vodní režim s celou řadou opatření v krajině. Porotu oslovila „důsledná poctivá práce ve vazbě na krajinu a obyvatele vedená směrem ke zlepšení možného dopadu realizace inženýrského vodního díla“, a rovněž fakt, že pracuje „nejenom s bezprostředním okolím, ale také s širšími souvislostmi. Do hry vnáší estetické kvality, které se jinak u obdobných projektů opomíjí“. Oceněný projekt získal finanční odměnu ve výši 10 000 Kč.

Porota udělila také dvě čestná uznání. První Blance Štuříkové, absolventce Fakulty architektury VUT v Brně, za práci Projektivní prostor: Hřbitov bez hrobů vedenou Janem Kristkem a Jaroslavem Sedlákem. Porotu zaujala tato konceptuální práce pro svoji odvahu, představuje vizi hřbitova budoucnosti. „Dotýká se citlivého tématu kulturních tradic, což vznáší mnoho zneklidňujících otázek. Je však cenným vkladem do další diskuse,“ shodli se porotci. Čestné uznání si odnáší také Vojtěch Rudorfer z Fakulty architektury ČVUT v Praze, který navrhnul pod vedením Mirko Bauma a Vojtěcha Hyblera hangár pro vzducholod v arktickém prostředí. Diplomní projekt NY-ÅLESUND Hangár pro výzkumnou vzducholod s vědeckotechnickým zařízením podle poroty „osciluje na hraně konstrukční propracovanosti a architektonického řešení“. Porotci ocenili „precizní podání stavebního systému včetně spousty výpočtů stejně jako provedení detailů“. Projekt se podle nich vyznačuje „perfekcionalismem, jaký není na vysokých školách obvyklý“.

Zvláštní cenou Českých center ohodnotila porota Tomáše Raina z Fakulty architektury ČVUT v Praze. Jeho diplomová práce Konverze areálu Branických ledáren se věnovala pod vedením Václava Girsy návrhu galerie pro umístění Slovanské epopeje v rámci víceúčelového kulturního zařízení. Podle poroty „to, co se klopotně hle-

dá, bylo roky na očích. Stačí dobrá vůle a vzácné, leč paradoxně jaksi nechtěné obrazy najdou v Praze konečně stálý domov“. Oceněný projekt získal týdenní stáž v jednom z evropských Českých center.

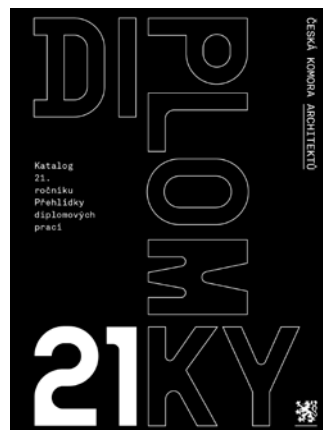
Zvláštní cenu Ministerstva průmyslu a obchodu získal Roman Balšán z Vysoké školy umělecko-průmyslové v Praze. Jeho diplomová práce Rekonstrukce Labskozámeckého pivovaru v Litoměřicích, kterou vedl Jan Šěpka, podle porotců „přichází s inspirativním nápadem, jak zachránit výjimečnou dominantu Litoměřic“. Citlivá konverze areálu nabízející novou funkci by se podle autorova návrhu mohla stát „významným krokem k rozvoji města i celého ústeckého regionu. Využití nejlhubšího geotermálního vrtu a dalších opatření vedoucích k energetickým úsporám by pak mohlo mít dokonce význam nadregionální“. Oceněný projekt získal notebook.

Zvláštní cenu společnosti Cegra obdržel Tomáš Pevný za práci Vodní dílo Fláje. Podle poroty „empaticky doplňuje betonový „chrám“, vychází z jeho faktické i vizuální síly a používá ji jako oporu nového rozvoje“. Absolvent Fakulty architektury ČVUT v Praze z ateliéru Petr Hájka vypracoval návrh betonové hráze ve svém nitru obohacené o další, jak glosují porotci, „velmi nečekanou funkci: mění se v kolumbárium a obřadní hřbitovní síň“. Oceněný projekt získal licenci softwaru ArchiCAD verze 24.

Zvláštní cenou společnosti Heluz byl oceněn Jan Urbášek za projekt Brno-Kohoutovice, Sacrum. Absolventka Fakulty architektury VUT v Brně z ateliéru Josefa Kiszky porota ocenila za „kompaktní ucelené řešení, které zohledňuje daný účel“. Návrh má v sobě podle porotců „jednak vznešenost, jakou od sakrální stavby očekáváme, jednak schopnost komunikovat se svým urbánním okolím daným původní vesnicí i pozdějšími panelovými domy. Vzniklo přirozené centrum“. Oceněný projekt získal poskytnutí mediálního prostoru pro prezentaci práce na portálu archSPACE v hodnotě 55 000 Kč.

Zvláštní cenu společnosti Zumtobel obdržel Jakub Vašek za práci Rekonstrukce a dostavba filmových ateliérů v areálu Horních kasáren v Klecanech. Absolvent Fakulty stavební ČVUT v Praze pod vedením Tomáše Šenbergera navrhnul podle poroty urbanistické řešení „přinášející nečekané možnosti v utváření exteriéru i interiéru“. Porotci vyzdvihli, že „promyšlenost funkcí je příslibem synergie a životaschopnosti potřebné konverze“. Oceněný projekt získal návštěvu centrály společnosti Zumtobel v rakouském Dornbirnu spojenou s prohlídkou nedávno otevřeného Light Fora i velmi zajímavé místní architektury.

Více na www.diplom.ky

1

1. cena / Jakub Wiesner, UPRUM Praha:
Praha 10 – Trash

ČU

Čestné uznání / Blanka Štuříková FA VUT
Brno: Projektivní prostor: Hřbitov bez hrobů

Čc

Zvláštní cena Českých center / Tomáš Rain,
FA ČVUT Praha: Konverze areálu Branických
ledáren

2

2. cena / Julie Kopecká, FA ČVUT Praha:
Nádraží v Peci pod Sněžkou

ČU

Čestné uznání / Vojtěch Rudorfer, FA ČVUT
Praha: NY-ÅLESUND Hangár pro výzkumnou
vzducholod s vědeckotechnickým zařízením

MPO

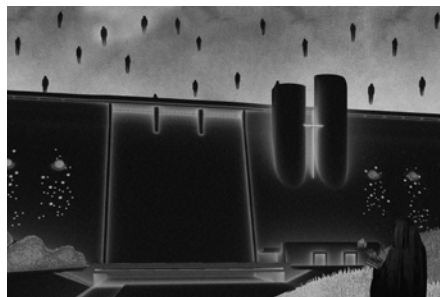
Zvláštní cena Ministerstva průmyslu
a obchodu / Roman Balšán, UPRUM Praha:
Rekonstrukce Labskozámeckého pivovaru
v Litoměřicích

3

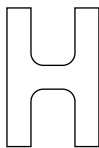

3. cena / Veronika Chalupová, MENDELU – ZF
Brno: Možnosti krajinářského řešení velkého
vodního díla Vlachovice

CAD

Zvláštní cena společnosti Cegra / Tomáš
Pevný, FA ČVUT Praha: Vodní dílo Fláje

Zvláštní cena společnosti Heluz /
Jan Urbášek, FA VUT Brno: Brno-Kohoutovice,
Sacrum

Zvláštní cena společnosti Zumtobel /
Jakub Vašek, FSv ČVUT Praha: Rekonstrukce
a dostavba filmových ateliérů v areálu
Horních kasáren v Klecanech

NOMINUJTE OSOBNOST NA UDĚLENÍ POCTY ČKA

Česká komora architektů otevřela nominace do Pocty ČKA za rok 2020. Oceněním vzdává Komora od roku 2000 hold význačným osobnostem z oblasti architektury. Nominovat svoji osobnost může odborná veřejnost do 18. dubna 2021.

Z nominací bude vybírat laureáta pětičlenná odborná porota ve složení Jan Šépka, Radko Květ, Jiří Opočenský, Karolína Jirkalová a Vendula Hnidková. Česká komora architektů uděluje toto ocenění osobnostem v oboru, které se svou prací a morálním kreditem významně zapsaly do moderní historie české architektury. Cena je zpravidla určena žijícím tvůrčím architektům, teoretikům či pedagogům, porota ji však může udělit také in memoriam. Odborná porota zasedne v květnu 2021. Na základě jejího doporučení poté laureáta schválí představenstvo ČKA. Slavnostní předání Pocty ČKA 2020 se uskuteční jako součást Nominačního večera České ceny za architekturu.

Návrhy na udělení Pocty mohou podávat architekti, teoretikové, kritikové a historikové architektury, publicisté a novináři, spolky architektů, školy a fakulty architektury v České republice a jednotlivé orgány České komory architektů. Součástí nominace musí být odůvodnění v rozsahu minimálně patnácti řádků, seznam nejvýznamnějších prací navrženého a jeden obrázek jeho díla.

Nominace je možné zasílat do 18. dubna 2021 na adresu: recepce@ccka.cz, nebo poštou na adresu ČKA (Kancelář ČKA, Josefská 34/6, Praha 1, 118 00).

PŘEHLED LAUREÁTŮ POCTY ČKA

2019	Zdeněk Zavřel
2018	Ivar Otruba
2017	Jiří Suchomel
2016	Martin Rajniš
2015	Bohuslav Fuchs (in memoriam)
2014	Věra Machoninová
2013	Rostislav Švácha
2012	David Kopecký (in memoriam)
2011	Karel Prager (in memoriam)
2010	Viktor Rudiš
2009	Emil Přikryl
2008	Miroslav Baše (in memoriam)
2007	Alena Šrámková
2006	Miroslav Masák
2005	Karel Hubáček
2004	Pocta nebyla udělena
2003	Josef Polášek (in memoriam)
2002	Josef Havlíček (in memoriam)
2001	Vít Obrtel, Otto Rothmayer, Oldřich Stefan, Zdeněk Vávra (in memoriam)
2000	Petr Vaďura, Bedřich Rozehnal, Ladislav Žák (in memoriam)

ZEMŘEL ARCHITEKT PETR KREJČÍ, ČLEN STAVOVSKÉHO SOUDU ČKA

Dne 24. ledna 2021 nás opustil náš milý kolega, aktivní člen Stavovského soudu a respektovaný architekt Petr Krejčí.

Ing. akad. arch. Petr Krejčí (* 1938), rodák z Plzně, absolvoval Fakultu architektury ČVUT v Praze v oboru Architektura v roce 1962 u prof. A. Černého. V roce 1967 pak absolvoval také Akademii výtvarných umění u prof. J. Fragnera. Po absolutoriu byl krátce zaměstnán v Projektovém ústavu výrobních družstev Praha. V letech 1969 až 1970 byl na stáži v ateliéru arch. Horsta Mullera v Düsseldorfu. Posléze působil od roku 1971 do roku 1984 v Ústavu školských a kulturních staveb Praha, následně pak do roku 1989 ve Studijním a typizačním ústavu Praha. V období let 1990 až 1993 pracoval spolu s arch. K. Svobodou a arch. V. Kučerou ve Spojených ateliérech Praha – Plzeň. Od roku 1993 se věnoval vlastní praxi v projektovém ateliéru Krejčí spolu s manželkou, arch. Zorkou Krejčí. Věnoval se především navrhování staveb občanského vybavení, bytových

staveb, škol a mateřských školek, současně návrhům rekonstrukcí a interiérů.

Ing. akad. arch. Petr Krejčí se stal v roce 1993 jedním z prvních členů profesní komory a v následujících letech se významnou měrou podílel na činnosti samosprávných orgánů České komory architektů. V obdobích let 1999 až 2004 a 2007 až 2010 byl členem dozorčí rady (v letech 2002 a 2007 místopředseda dozorčí rady), od roku 2013 byl mandátem valné hromady opakovaně zvolen do Stavovského soudu ČKA (v roce 2013 místopředseda Stavovského soudu), kde aktivně působil až do své smrti. Pan architekt Petr Krejčí byl současně dlouholetým členem Obce architektů.

ODEŠEL VÝZNAMNÝ KRAJINÁŘSKÝ ARCHITEKT JIŘÍ FINGER

Dne 24. ledna 2021 zemřel přední český krajinářský architekt Ing. Jiří Finger. Stál u zrodu Flory Olomouc, na jejímž vzniku se od roku 1967 podílel jako hlavní inženýr a zastupující ředitel. Byl jedním ze zakladatelů nového konceptu českého výstavnictví, založeného na kompozičním, obsahově i výtvarně pojatém řešení jednotlivých expozic. Od roku 1990 provozoval v Olomouci vlastní studio zahradní a krajinářské tvorby Artflora.

Jiří Finger se narodil 2. 3. 1938 „v domku na samotě za Jaroměří, do rodiny třetí generace českých loutkářů. Domeček stál pod lesem, před ním dvě vzrostlé lípy a studánka. Rodina se později rozrostla na konečných sedm členů. Během války jsem povinně navštěvoval dva ročníky německé školy, po večerech mě při petrolejce učil otec číst z Bible kralické. Platil mně dokonce učitelku češtiny“, napsal Jiří Finger počátkem loňského roku ve svém stručném životopise (celý text i s bohatými vzpomínkami kolegů vyšel ve speciálním bulletinu Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu 2/2021). Vystudoval gymnázium a poté obor zahradní architektura, sadovnictví a krajinářství v Lednici. Navázal dálkově studiem architektury na pražské ČVUT a urbanismu na VUT v Brně.

Jeho dílo je spjato především s Olomoucí, pracoval jako hlavní inženýr a vedoucí projektant na olomoucké Floře v její nejslavnější éře. Aby se mohla stát Olomouc významným výstavním městem, přivádí sem specialisty – profesora Bohdana Wagnera a jeho asistenta Ivara Otrubu z lednické školy atd. První československé rozárium navrhl s Emilem Zavadilem, Magnoliovou a Gruzínskou zahradu se Zdeňkem Štefkou. V roce 1968 odjel pracovat do Karlsruhe, což zásadním způsobem omezilo jeho další aktivity na Olomoucku. Po revoluci založil vlastní projekční ateliér s arboretem Artflora a přednášel na zahradnické fakultě v Lednici a FA ČVUT v Praze i zahraničních konferencích.

„Za 60 let praxe jsem vytvořil přes 3000 projektů. V 60. letech generel zeleně a dílčí projekty Lázní Poděbrady a desítky projektů výstavních expozic na Floře Olomouc a Floře Bratislava, projektoval jsem zeletí např. v areálu Evrope Schoole Karlsruhe a studie chysta-

né světové výstavy Interflora Olomouc 1981. V 70. letech jsem s kolektivem brněnských architektů vypracoval generel výstavy Wig 1974 Vídeň, za který jsme obdrželi čestnou cenu. V roce 1974 a 1976 jsem vypracoval projekty a dozoroval stavby československých pavilonů na zahradnických výstavách IGA Erfurt, za které jsme obdrželi zlaté medaile. Po roce 1989 jsem se se svým synem Jiřím, sochařem, účastnil řady soutěží na památníky, např. Jošta Lucemburského v Brně nebo památník ČS letců v Pardubicích, i jinde. Vydal jsem knihu Zakládáme zahrady,“ píše v již zmíněném životopise Jiří Finger.

Markéta Pražanová

Více viz Bulletin Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu 2/2021 – szkt.cz

ZAMYŠLENÍ K CELOŽIVOTNÍMU DÍLU ZAHRADNÍHO ARCHITEKTA JIŘÍHO FINGERA

O jeho díle i profesním životě bylo v průběhu let napsáno množství různých textů, z rozličných pohledů. Takové množství, že je obtížné v nich hledat nějakou podstatu či syntézu. V následujících řádcích se pokusím vydestilovat ty nepodstatnější principy jeho práce a uvažování, jak jsem je poznával během let ze svého pohledu. Jako syn, mladý pomocník, student, často třeba rebel a dnes, řekněme třeba s nadsázkou, profesní kolega.

Vlastní životopis Ing. Jiřího Fingera by mohl být obsahem i strukturou scénářem k dobrodružně komediálnímu filmu, protože právě takový on byl. Běžel usilovně a vytrvale, vysokým tempem k dalším a novým úkolům, poháněn hlubokou touhou zkoušet další a další řešení, plnit výzvy, posouvat horizonty, zachraňovat svět.

Nepotrpěl si na plané proslovy a chaotické přednášky či texty. Psal v bodech, strukturovaně, s cílem sdělit maximum minimem slov. Což mnohdy budovalo dojem, že stejně jednoduše uvažuje. V soukromí viděl zahrady, svůj život i okolní svět dynamicky, v mnohoznačných souvislostech, projektovaný do budoucnosti.

Jakkoliv jsme na mnohá témata měli různý názor, zkusím zformulovat určité zásadní přístupy či principy jeho práce, které považuji na natolik nadčasové, aby byly zachyceny.

Principy tvorby Ing. Jiřího Fingera / Umění jako nedílná součást architektury

1. Krajinářská architektura jako konstruovaný prostor

Prostor, struktura, funkce a nadčasovost je vším.

Vegetace není jen dekorace, ale jedním ze stavebních prvků architektury. Zahradní prostor je třeba konstruovat a dosáhnout potřebné funkčnosti, nikoliv degradovat práci krajinářského architekta na znalce dřevin, okrašlovače a záplatovače různých stavebních faulů.

2. Výtvarná díla jsou nedílnou součástí architektury.

Jeho schopnost, jak rád říkal, „propašovat“ umělecká díla do prostorů, veřejných a zejména soukromých, byla mimořádná. Díky tomuto úsilí je jen v olomouckých parcích, ale i mnoha soukromých zahradách řada kvalitních fontán, soch, plastik a keramiky.

3. Technická kvalita detailu i celku

Konstrukční, technická část zahradní architektury je její nedílnou součástí, samotná vegetace je jejím pokračová-

ním a také určitým limitem. Nemůže být jen odpovědí na potřeby a problémy.

Díky získaným technickým zkušenostem byl schopen projektovat nečekaně komplexní konstrukce a chytré, mnohdy improvizované detaily nadčasové kvality. V dobách socialistického realismu, kdy „okrasné sadovnictví“ a další výtvarné obory zmíraly na úbytě a varily ze zbytků.

4. Management, ekonomika projektů

Vedení projektu a jeho smysluplná ekonomika je nedílnou součástí díla, již od prvních fází.

Nikdy se primárně nepovažoval za architekta umělce. Za mimořádně důležité považoval především důslednou organizaci projektu i vlastní realizace. Již v prvních fázích projektu si zakládal na realizovatelnosti a očekávaných nákladech. Mimořádných výsledků dokázal dosáhnout ve velmi nepříznivých podmínkách a s omezenými prostředky.

5. Stručnost a srozumitelnost

Základní princip koncepce tvorby zahradního prostoru.

Pro návštěvníka a uživatele ať už zahrady, výstavy nebo náměstí je srozumitelnost tím, co mu dá příležitost pochopit smysl řešení a neztrácet se v pouhém hledání.

6. Architektura jako jednotné dílo

Hnací silou je ryzí snaha o dosažení kvalitního a komplexního výsledku. Nehledět na oborové hranice, ale hledat nejlepší pozici pro výsledek. Nelpět na ustáleném či nominovaném postupu profesí.

Tímto postojem se nemalou měrou přiblížil a otevřel krajinářskou architekturu ostatním odborníkům, kteří tak poznali, že mají v krajináři rovnocenného partnera. Dnes už není výjimkou stavět ohleduplně dům do hotové zahrady či kulturní krajiny.

7. Kvalita jako hlavní cíl

Tvorba autora by měla směřovat za jediným cílem, maximální kvalitou. I v omezených možnostech je třeba hledat nadčasové prvky a vyhýbat se povrchním řešením.

Byly roky i podmínky značně nepříznivé, ale ani to nebylo nikdy důvodem rezignovat na výsledek. Urputnost, se kterou dokázal postupovat vpřed, byla mimořádná a nikdy nehleděl na následky, které mu tento postup přinášel.

Jiří Finger, Ivar Otruba, Bohdan Wagner, Flora Olomouc, 60. léta 20. století, foto archiv Jiřího Fingera

EPILOG

Odkazem mého otce je jeho dlouhá a urputná snaha prosazovat zahradní tvorbu jako základní součást oboru architektury. To bylo podstatné zejména v minulé době, kdy byla zahradní tvorba chápána jen jako okrajový obor oficiální architektury. Jak říkal, „okrasné zelinářství“. Na této cestě vždy usiloval o její prosazení. Usilovně rozšiřoval povědomí o její nezbytnosti a kvalitě, jak v okruhu jeho kolegů, tak na veřejnosti.

Hluboce vnímal stromy, rostliny a přírodu jako celek a byl celý život zapáleným zahradníkem. V jeho tvorbě byla vegetace jedním z důležitých stavebních prvků prostoru, nikoliv však jediným. Před veškerou láskou, kterou k přírodě choval, racionálně krácel pomocí systémů a kompozice k funkčním řešením a důsledně se vyhýbal pouhému dekorování.

Za to mu patří dík.
Jakub Finger

VZPOMÍNKA NA KRAJINÁŘSKÉHO ARCHITEKTA DRAHOSLAVA ŠONSKÉHO

Ing. Drahošlav Šonský, CSc. (* 6. 11. 1934) byl nejen výraznou osobou, ale především osobností ve svém oboru. Organizátor akcí zaměřených na krajinářskou architekturu, pedagog, autor a spoluautor řady odborných publikací zemřel 13. března 2021.

Jeho vztah ke krajinářské architektuře se formoval již od mládí, kdy pracoval jako zahradnický učeň, posléze absolvoval Střední zahradnickou školu v Mělníku a odborné vzdělání završil na Zahradnickém oboru Vysoké školy zemědělské v Brně – v Lednici na Moravě.

Fantazie Drahošlava Šonského ústila v bohatě koncipovaných stavbách krajinářské architektury, zdůrazňujících především detail jako základní prvek tvůrčího principu. Tím je jeho práce výrazná i obsažná jako jeho osobnost. To se zračí především v úpravě Dendrologické zahrady v Průhonicích, se kterou vlastně spojuje svoje bytí. Jsou ale i jiné objekty charakteristické pro jeho tvorbu.

Drahošlav Šonský, Dendrologická zahrada VÚO zahradnictví v Průhonicích, 1974–2000, foto Dendrol

bu, která gradovala v devadesátých letech 20. století, kdy založil svůj architektonický ateliér a stal se autorizovaným architektem. Je autorem obnovy Arbesova náměstí v Praze, městského parku v Chrudimi, úpravy mnoha historických zahrad a parků, např. v Ploskovicích, Chebu a Zákupích, či hřbitovů. Se svým synem Ing. arch. Borisem Šonským projektuje úpravy v Kutné Hoře či Liberci. Výraznými objekty jeho práce jsou také návrhy a realizace úprav soukromých rodinných a rezidenčních zahrad.

Drahošlav byl i významný organizátor odborné činnosti, působil jako pedagog, publikoval nebo spolupracoval na vydání několika publikací. Například již v roce 1983 vydal společně s Vladimírem Součkem a Václavem Štenclem knihu Architektonické úpravy veřejných prostranství, dalšími knihami jsou např. Moderní zahrady (2007), Zahradní detail (2013) atd.

Jeho dílo má trvalý význam a hodnotu.

Ivar Otruba

NADACE ČESKÉ ARCHITEKTURY PRODALA BUDOVU GJF ČESKÉMU VYSOKÉMU UČENÍ TECHNICKÉMU

Nadace české architektury podepsala s ČVUT kupní smlouvu na prodej budovy Galerie Jaroslava Fragnera na Betlémském náměstí v Praze. Tradiční galerie architektury zde zůstane i po změně vlastníka zachována a stane se součástí širšího kulturního a vzdělávacího komplexu ČVUT. Nadace získá prodejem prostředky na zamýšlenou výstavbu nového nadačního domu v Karlíně a na zřízení Galerie architektury a designu v pronajatých prostorách na Národní třídě.

Více informací na nca.info

Galerie Jaroslava Fragnera na Betlémském náměstí v Praze. Foto archiv GJF

VLADO MILUNIĆ SLAVÍ OSMDESÁTKU

Jeden z nejznámějších českých architektů Vlado Milunić oslavil 3. března 2021 osmdesáté narozeniny. V letech 2010–2013 byl členem představenstva ČKA.

Vlado (Vladimir) Milunić se narodil 3. března 1941 v Záhřebu. Od 16 let žije v Praze, kam se jeho rodiče přestěhovali z tehdejší Jugoslávie. V letech 1960 až 1966 studoval architekturu na pražském ČVUT. Poté tři roky pracoval v Paříži. V letech 1969 až 1990 pracoval v Projektovém ústavu výstavby Prahy – ateliéru Delta.

Od roku 1990 má vlastní Studio VM (volné myšlenky). V roce 1998 byl Milunić jednou z 11 osobností, které při příležitosti osmdesátého výročí vzniku republiky ocenil pražský magistrát. Stříbrné medaile získaly osobnosti, které se zasloužily o mezinárodní věhlas Prahy.

Kromě nejznámějšího díla – Tančícího domu na pražském Rašínově nábřeží z roku 1996, které navrhli společně s Frankem O. Gehrym – patří mezi významné realizace obytný areál Hvězda na sídlišti Petřiny v Praze dokončený v roce 1998. Toto netypické barevné sídliště je řadou odborníků ceněno jako ukázkový protiklad šedivých betonových sídlišť. V sedmdesátých a osmdesátých letech společně s architektem Janem Línkem v Praze realizoval řadu sociálních staveb – domovy důchodců v Bohnicích, Malešicích, Chodově a Hájích, svobodárnu sester na Proseku, později například Dům dětí a mládeže Modřany. Odbornou veřejností je rovněž ceněna jeho rekonstrukce domu U Zlatého prstenu-Ungelt v Praze. V zahraničí se na přelomu tisíciletí podílel například na vzniku takzvané české čtvrti v čínské Šanghaji. Aktivně se zapojuje do diskuse o aktuálních otázkách architektury a zadávání zakázek nejen v Praze.

Obytný areál Hvězda na sídlišti Petřiny v Praze, autor: Vlado Milunić, 1996-2000. Foto archiv ČKA

DRIEHAUSOVA CENA 2021 – SEBASTIAN TREESE

Laureátem Driehausovy ceny za klasickou architekturu se stal letos v únoru německý architekt Sebastian Treese. Nejvýznamnější světové ocenění pro současné tradiciolistické architekty (The Richard H. Driehaus Prize at the University of Notre Dame), které je alternativou Pritzker Prize, je udělováno od roku 2003.

Sebastian Treese (*1977) vystudoval architekturu na Univerzitě umění v Berlíně (1997–2004). Během studií pracoval v architektonickém studiu Hilmer & Sattler, následně u Hanse Kollhoffa (2005–2008). V roce 2008 založil s berlínským architektem Fritzem Neumeyerem ateliér Neumeyer Treese Architekten, v roce 2011 zakládá vlastní kancelář Sebastian Treese Architekten. Z realizací jsou známé především bytové domy a vily v Berlíně, Düsseldorfu, Hamburku a dalších městech hlavně v Německu. V jeho tvorbě se objevují klasicizující tendence vycházející z architektury počátku 20. století. Ctí řád, a to nejen na fasádách domů, ale i v ulicích, náměstích či městských blocích.

Udělena byla rovněž Cena Henryho Hopea Reeda za kultivaci a propagaci tradiční výstavby a umění, kterou získal americký historik urbanismu John Reppin in memoriam (1921–2020), autor knihy *The Making of Urban America* (1965).

Sebastian Treese Architekten, Greifweg 14–16a v Düsseldorfu, 2018. Foto archiv University of Notre Dame

BAZÉNY V TACHOVĚ A HUSTOPEČÍCH

V Bulletinu ČKA 2/2020 jsem si přečetl, že ekonomický a ekologický bazén architektů Eduarda Schlegera a Lukáše Lieslera (pedagogů FA ČVUT v Praze, mimo jiné autorů publikace *Bazény a koupaliště, principy využití sluneční energie*) realizovaný v Tachově a Hustopečích je zvažován k vyhlášení nemovitou kulturní památkou.

Městský bazén v Tachově, Eduard Schleger, Lukáš Liesler, 1980–1992. Zdroj: cosa.tv

V polovině 80. let minulého století byl tento bazén doporučen i do Klatov, kde se nakonec nepostavil. Za město ho tehdy jednoznačně odmítl Ing. Josef Langmayer. Vznikl zde podle mého projektu krytý bazén 25 × 12,5 m s výukovým bazénem 9 × 6 m a malou restaurací. Později se modernizoval na aquacentrum, protože širší (neekonomická) ochozy haly velkého bazénu a její (neekonomická) výška s ochozem umožnily přímé napojení tobogánu, sauny, vířivky a dalších atrakcí – a hlavní bazén se šatnou částí s příslušenstvím zůstal jádrem provedené stavby.

Ekonomický a ekologický bazén architektů Schlegera a Lieslera je třeba posoudit především jako úsporný výdobytek reálného socialismu nabízený českým městům v době, kdy na západ od našich hranic byla aquacentra se širokou nabídkou doprovodných aktivit a využitím solární energie běžnou záležitostí.

Antonín Holubec

ZAHRANIČNÍ AKTIVITY ČKA

DŮLEŽITÁ TÉMATA JEDNÁNÍ V RÁMCI EVROPSKÉ RADY ARCHITEKTŮ

ACE (Evropská rada architektů) obnovila činnost pracovní skupiny standardů. Došlo k tomu na základě iniciativy a pod vedením Pavla Martinka, který se v původní skupině Standardy (scope of services) angažoval. Poslední schůzka skupiny se uskutečnila v roce 2016 v Praze. Od té doby část agentury převzala skupina pro BIM a mezinárodní spolupráci – import – export architektury.

Již nějaký čas se v ACE diskutuje, že je vhodné skupinu zabývající se standardy oživit. Souvisí to také s požadavkem lepší formulace otázek průzkumu stavu naší profese – tzv. Sector study. Na rozdíl od původní skupiny je nyní záměr pojmut téma v širším kontextu. Nebude se tak jednat pouze o standardy, ale obecně otázky spojené s praxí jako digitalizace, pojištění, etika, honoráře. K prvnímu jednání skupiny došlo 26. 2. 2021, zájem o účast byl velký. Předmětem jednání byla sumarizace existujících materiálů a diskuse nad prioritami činnosti.

Ustupuje se od harmonizace standardů

Pavel Martinek představil studie, které proběhly v letech 2012–2014, a upozornil na problémy, které jejich metodika přinášela. Na jednu stranu byly jednodušší dotazníky málo vypovídající, podrobnější popis pak vždy sváděl k subjektivnímu zhodnocení respondenta. Výsledkem byly vždy velmi nesouměřitelná data. Pro budoucí výzkum rozdílnosti národních standardů by se mělo ACE těchto negativ vyvarovat. Jako nosný materiál, hodný pro další rozvíjení, byl v diskusi potvrzen tzv. Plan of work, tabulka schematicky popisující náplň práce architekta. Tabulka by se měla aktualizovat a převést do on-line platformy variabilně upravitelné pro každou zemi. Cílem nejsou snahy o harmonizaci standardů, jako se o tom dříve uvažovalo, ale vzájemné poznání pro ulehčení přeshraniční spolupráce. Rozdíly ve zvyklostech praxe jednotlivých zemí jsou brány jako nepřekonatelná skutečnost. Tabulka Plan of work by měla být také doplněna o celosvětově jednotné procedury reflektující BIM ISO 19650 (1–2), která zavádí specifické popisy terminologie, standardů a zadávací dokumentace. Jako příklad slouží materiál dříve zpracovaný organizací EFCA (The European Federation of Engineering Consultancy Associations).

Pojištění a odpovědnost

Agenda pojištění a odpovědnosti byla intenzivně diskutována právě v letech 2013–2015 z popudu Evropské komise, která na základě studií Elios I–II zkoumala možnost harmonizace pojištění na evropské úrovni. Závěry těchto studií poukázaly na tehdejší neuskutečnitelnost takového záměru. V rámci ACE došlo alespoň k přehlednému zpracování národních systémů pojištění, tzv. fact sheets, které jsou ke zhlédnutí na webu ACE. Současný stav byl na jednání skupiny zhodnocen z pohledu pojištění jako uzavřený, tematika odpovědnosti by mohla být rozvíjena v návaznosti na tabulku Plan of work.

Podporovat ceniky služeb?

V diskusi se ukázalo, jak je téma tzv. honorářových řádů – ceníků služeb architektů živé a přetrvává k němu rozdílný přístup jednotlivých organizací. Původním záměrem bylo iniciovat zpracování komparativního materiálu, diskuse se však svedla na spor, zda má ACE oficiálně ve prospěch honorářů vystupovat, či nikoliv. Zejména zástupci Finska byli proti jakékoliv iniciativě ACE na poli honorářů, Francie a Dánsko vyjadřovaly obavy nad možnými postihy jejich organizací, ke kterým již v minulosti došlo. Téma se ukázalo nevyjasněné a bude se diskutovat na příštím jednání představenstva ACE.

Digitalizace, BIM

Do této agendy zahrnujeme otázky spojené s BIM, praxí digitalizace státní správy a otázky spojené se zaváděním umělé inteligence. V případě BIM se zástupce ACE účastní práce v normalizačním institutu, který v současnosti převádí normu ISO 19650 na evropskou úroveň. Jak

bylo zmíněno, výstupy by měly být dodatkem Plan of work. Aktuálním tématem je však společný postup ACE, EFCA (inženýři) a FIAC (průmysl) ve věci upozornění evropské komise na neuspokojivý vývoj v oblasti softwaru, obchodních praktik a ochrany duševního vlastnictví. ACE by rádo podnět rozšířilo o doložení monopolních jednání. V současnosti se bude ACE obracet také na členské organizace, zda nemají s právní stránkou dokazování této věci nějakou zkušenost. Podnět ACE a EFCA není ojedinělý. Již před rokem v časopise Deezen skupina britských architektů publikovala stížnost na společnost Autodesk poukazující na nepoměr mezi cenou a inovací jejich produktů.

Umělá inteligence (AI – artificial intelligence)

Nastupující fenomén jako v minulosti BIM. Zatím bez jasné definice, představ o příležitostech a rizicích. Zástupci ACE byli pozváni na seminář o této problematice, který proběhl v druhé polovině března. V rámci pracovní skupiny existuje jednoznačná shoda na nutnosti tento diskurz sledovat, a to nejen ve smyslu „AI“ jako pracovního nástroje, ale také rozvoje technologie mající vliv na životní prostředí, urbanismus, sociální vazby atd. Zcela konkrétním příkladem mohou být autonomně řízená auta, jejichž nároky budou přinášet požadavky například na městský parter. V jiné oblasti zase softwarové společnosti vyvíjejí software inteligentních kamer, které již dnes na stavbě suplují kontrolu bezpečnosti práce. Potenciál takového softwaru je v podstatě neomezený.

V oblasti digitalizace státní správy se skupina shodla na vytvoření materiálu srovnávacího best practice. Právě období spojené s Covid-19 nejlépe odhalilo slabiny jednotlivých systémů a jsou země jako Estonsko, kde došlo ke znatelnému zrychlení všech schvalovacích rozhodovacích procesů.

První schůzka skupiny potvrdila, že existuje poptávka po obnově agendy zaměřující se na otázky související s praxí. Vedle toho, jak se poslední roky dostává do popředí udržitelnost, Covid, re-use atd., zůstává jádro práce architekta stejné. Jsou to právě otázky konkrétních dopadů na běžnou praxi, tedy hledání odpovědí, jak se společnost a architekt s těmito novými výzvami vypořádá.

Pavel Martinek
Člen představenstva ACE

ZAMYŠLENÍ NAD PROGRAMOVOU NÁPLNÍ PS PRO ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE ACE

Zástupcem ČKA ve spojených pracovních skupinách pro Architektonické soutěže a Zadávání veřejných zakázek při ACE byl v posledních sedmi letech Michal Fišer, který své působení k závěru loňského roku ukončil a pomyslného žezla se ujal Igor Kovačević.

Změny fungování se vlivem globální pandemické situace nevyhýbají ani pracovním skupinám Evropské rady architektů (ACE). V případě spojených pracovních skupin pro Architektonické soutěže a Zadávání veřejných zakázek, které se obvykle schází dvakrát do roka ve vybraných místech Evropské unie, nejčastěji v Bruselu, se, věřme, že dočasně, přesouvají do on-line prostoru.

Vývoj soutěžení v ČR je v souladu s ideály EU

Je na čem stavět a je neustále z čeho se poučovat. ČKA si za léta svého působení v ACE vytvořila stabilní a respek-

tovanou pozici. Především vývoj fenoménu architektonických soutěží v České republice za poslední dvě dekády poskytuje širokou bázi znalostí a zkušeností pro ostatní členskou země ACE. Soutěže u nás nacházejí čím dál stabilnější pozici v systému zadávání zakázek a širší společenskou oporu. Rok od roku sice pomalu, ale jistě roste počet soutěží, objevují se nové typy, zdokonaluje se procedura, přicházejí noví vyhlášovatelé, přibývá zahraničních účastníků, zrodila se de facto nová disciplína – administrátor architektonické soutěže. Zároveň jsou soutěže prostředkem pro etablování mladých architektů na trhu práce. Architektonické soutěže v ČR jednoznačně přispívají k utváření kultury, nejen té stavební, ale i široce společenské. Dá se říci, že vývoj soutěžení a zadávání veřejných zakázek v České republice se odehrává v souladu s předpoklady a ideály Evropské unie. Jakkoli se takové tvrzení může zdát nadnesené, ve srovnání se situací v jednotlivých členských státech EU na tom skutečně nejsme vůbec špatně. Zatímco v některých státech architektonické soutěže stále ztěžka bojují o své místo na slunci, jinde se jejich téměř samozřejmá pozice plíživě dostává pod tlak přebujelé administrativy či technokratického pojetí stavebního průmyslu. V obou hraničních polohách to znamená potlačování tvůrčí svobody jako základní podmínky pro samotnou existenci naší profese. Tato neustále probíhající konfrontace budiž cenným zdrojem informací a motivací k úvahám o pozici České republiky v ACE i Evropě obecně. Rozhodně máme čím přispět.

Snaha o nastavování kvalitativních kritérií pro výběr architekta

Pro ČKA je členství v pracovních skupinách Architektonické soutěže a Zadávání veřejných zakázek v ACE velkou příležitostí k přímému sdílení, a tedy i získávání zkušeností z Evropy, cenných kontaktů, reprezentaci, ale především možností k utváření názoru na optimalizaci závazných pravidel pro zadávání veřejných zakázek pro oblast tvorby vystavěného prostředí.

Pro nastávající období bude zásadním bodem programu pracovních skupin práce související s přípravou na příští znění evropské směrnice o zadávání veřejných zakázek. Nepochybně bude pokračovat prosazování a obhajoba kvalitativních kritérií pro výběr architekta s uplatněním principu architektonické soutěže jako neodmyslitelného prostředku ke kvalitě stavební kultury. Uvidíme, jak se tato snaha v nové legislativě podaří prosadit. Současná doba zároveň přináší do agendy pracovních skupin nové priority a témata. Především s ohledem na pandemickou situaci nejspíše budou upřednostněny otázky zefektivnění procesu zadávání veřejných zakázek jak na straně vyhlášovatelů, tak uchazečů se silným důrazem na elektronizaci procesů.

Osobně jsem velmi rád, že kolega Igor Kovačević přijal výzvu, přeji mu hodně zdaru a těším se na pokračování jako člen ČKA, a tedy i člen ACE.

Michal Fišer

Bývalý člen PS Architektonické soutěže a Zadávání veřejných zakázek ACE

ZPRÁVY O ČINNOSTI PRACOVNÍCH SKUPIN ČKA ZA ROK 2020

PS DIGITALIZACE

Členové: Aleš Marek (předseda), Jan Kasl, Milan Kopeček, David Hlouch, David Mateáško, Jaromír Hainc, Jiří Čtyroký, Vladimír Martínek, Lucie Martínková, Čestmír Kříž

Pracovní skupina se i v roce 2020 věnovala problematice digitalizace a elektronizace stavebnictví se zaměřením na BIM. V této oblasti se soustředila zejména na datový standard staveb a autorská práva v informačním modelování staveb. Na tématech intenzivně spolupracovala v rámci Meziřesortní pracovní skupiny pro zavádění metody BIM v ČR (PS BIM) a Pracovní skupiny, resp. Technické komise České agentury pro standardizaci. Pro efektivní koordinaci problematiky digitalizace a pro zvýšení důrazu na zájmy projektantů, architektů a inženýrů směrem k orgánům státní správy uzavřela ČKA Memorandum o spolupráci s ČKAIT a ČAS.

Aleš Marek

PS KRAJINÁŘSKÁ ARCHITEKTURA

Členové: Petr Velička (předseda), Klára Salzmann, Eva Jeníková, Lenka Vyháňková, Matouš Jebavý, Jiřina Zemanová, Marek Holán, Ondřej Remeš, Tomáš Popelínský. V červnu ukončily činnost v pracovní skupině architektky Klára Salzmann, Eva Jeníková, Lenka Vyháňková

Pracovní skupina se věnuje aktuálním tématům svěbytného oboru KA v rámci struktury ČKA a v celé šíři procesu projekční přípravy staveb krajinářské architektury i procesu územního plánování v návaznostech s tvorbou krajiny městské i volné.

Činnosti v roce 2020

- schůzky pracovní skupiny v Praze a Brně (společně s hosty z ČAKA);
- Festival architektury, Brno;
- rekodifikace stavebního práva – připomínkování postavení krajinářských architektů v novém znění zákona 360/92 Sb.; PS KA v polovině roku 2020 řešila dále v koordinaci s Kanceláří ČKA registraci oboru KA a v Evropské databázi regulovaných profesí, kterou má ve své správě MŠMT. Ze strany ČKA byl nově vytvořen požadavek na regulovanou profesi krajinářských architektů, Landscape architects. O závěrech byly informovány členky ČAKA Jana Pyšková a Eva Jeníková, které mají tuto agendu na starosti v rámci IFLA Europe;
- převzetí podnětu od představenstva ČKA ve věci diskriminace krajinářských architektů

v soutěžích. Příprava argumentace a doporučení postupu. Jednotliví členové PS sestavili příspěvky do Bulletinu ČKA 1/2021, který je věnován oboru Krajinářská architektura. V průběhu roku bylo zajištěno posouzení ze strany Mendelu Brno, nově tvořeného oboru v rámci FA ČVUT Praha.

Plán činnosti na rok 2021

- Dokončit proces registrace regulované profese.
- Spolupracovat nad podklady rozsahu autorizací a jejich vzájemných překryvů pro potřeby AR při stanovování příbuzného a uznaného vzdělání pro autorizace ČKA.
- Spolupracovat při vydání reedice výkonu standardů architekta v kapitole krajinářské stavby.
- Dbát na dodržování nediskriminace A3 v rámci architektonických soutěží.
- Spolupracovat s ostatními PS v jejich agendě v rámci témat KA, zejména s PS udržitelnost. 4 pracovní schůzky: 2x Praha, 2x Brno.

Petr Velička

PS LEGISLATIVA

Členové: David Hlouch (předseda), Pavel Hnilička, Martin Peterka, Jiří Plos, Martin Kloda, Kamil Kubiš, Hana Zachová

Skupina se zaměřuje na připravovanou či novelizovanou legislativu a snaží se ji ovlivnit ve prospěch profese i veřejného zájmu.

Hlavní aktivity v roce 2020

- Rekodifikace stavebního práva.
- Změny zákona o výkonu povolání v souvislosti s rekodifikací.
- Spolupráce s PS Digitalizace v rámci jednání o zavádění metody BIM v ČR.
- Připomínkování právních předpisů.

PS MÉDIA

Členové: Milan Kopeček (předseda), David Hlouch

Pracovní skupina se věnuje rozvoji webových stránek České komory architektů, na něž mohou v budoucnu navázat další úkony spojené s působností v rámci různých komunikačních kanálů a platform.

Milan Kopeček

PS PAMÁTKOVÁ PÉČE

Členové: Tomáš Jiránek (předseda), Jiří Michálek, Hana Zachová

Pracovní skupina si jako předmět své činnosti vytyčila především ověřit, zda ČKA považuje za správné projednat legislativní úpravu v oblasti památkové péče jako nový zákon o památkové péči, nikoliv pouze jako novelu stávajícího zákona, a dále se zabývat výlučnou pozicí au-

torizovaných architektů dle zákona č. 360/1992 Sb. u projektování vázaného na kulturní dědictví.

Hlavní aktivity v roce 2020

- Pracovní skupina se v průběhu roku reorganizovala. Novým předsedou byl jmenován Stašek Žerava, členkou zůstává Hana Zachová.

PS SOUTĚŽE

Členové: Milan Svoboda (předseda), Michal Fišer, Jaromír Hainc, Jana Janíková, Petr Lešek, Mirko Lev, David Mikulášek, Pavla Pannová, Jan Sápák, Ondřej Tuček, Petr Velička

Konzultace soutěží

Členové pracovní skupiny zajišťovali konzultace soutěží a jednání s potenciálními vyhlášovatelé soutěží. V loňském roce bylo vydáno 51 potvrzení regulérnosti. Bylo jednáno s více než sto potenciálními zadavateli soutěží, více řešeno bylo asi 70 soutěží, z nichž některé se dosud připravují. Dvě soutěže byly označeny za neregulérní. Obě soutěže byly za neregulérní označeny dvakrát, neboť obě byly znovu vypsány, aniž by byly respektovány požadavky ČKA na regulérnost. Jednalo se o soutěže v Praze-Hostivaři a v Boskovicích. Neregulérní soutěž na halu v Boskovicích byla provázena negativními reakcemi ze strany městského architekta a mnoha nepravdivými a zavádějícími vyjádřeními v tisku. Velmi pozitivní je, že soutěže začaly využívat i Královéhradecký kraj a Správa železnic.

Další aktivity

Uskutečnilo se několik jednání pracovní skupiny (ať už zprezentně nebo distančně přes Zoom). Dne 6. 2. 2020 byly uskutečněny dvě pravidelné akce. Diskusní fórum OTTA k architektonickým soutěžím bylo věnováno rekapitulaci soutěží za rok 2019, zkušenostem z ACE a tématu postupů po vlastní soutěži, jako je jednací řízení bez uveřejnění apod. Druhou akcí byl Informační seminář pro organizátory architektonických soutěží.

V létě 2020 se zdařilo spustit kalkulačku pro výpočet celkové výše cen a odměn v soutěžích v závislosti na investičních nákladech a kategoriích náročnosti předmětu soutěže.

V spolupráci členů ČKA a administrátora elektronického nástroje NEN bylo dosaženo pokroku ve funkčnosti tohoto nástroje pro zadávání veřejných zakázek pro architektonické soutěže o návrh.

Díličí kroky byly učiněny i v jednání s MMR na přípravě společné metodiky zadávání veřejných zakázek. Bohužel se kvůli omezením nepodařilo uzavřít problematickou otázku jednacího řízení bez uveřejnění a účasti autorů oceněných soutěžních návrhů v tomto řízení.

Návrhy úprav Soutěžního řádu ČKA

Pro valnou hromadu bylo připraveno několik úprav soutěžního řádu týkajících se vztahu soutěžního řádu a ZZVZ, upřesnění, resp. liberalizace podmínek omezujících účast osob, které se podílely na přípravě podkladů pro soutěže, úpravy termínů pro výplatu cen a odměn, dořešení vztahu cen a odměn a skicovního. Vzhledem k situaci s pandemií Covid-19 se však valná hromada konala až v září 2019 ve velmi omezeném počtu členů ČKA, a tudíž bylo rozhodnuto, že se změny soutěžního řádu odloží na VH 2021.

Plán činnosti na rok 2021

- konzultace soutěží a jednání s potenciálními vyhlášovatelí soutěží,
- pravidelné diskuse OTTA,
- informační seminář pro organizátory architektonických soutěží,
- školení porotců,
- aktualizace návrhů změn soutěžního řádu a jejich předložení VH,
- příprava Ročenky ČKA – části Soutěže,
- příprava informací do Bulletinu.

Milan Svoboda

PS SPORT

Členové: Miloš Kopřiva (předseda), Milan Svoboda, Viktor Drobný, Milan Jirovec

Pracovní skupina Sport vznikla v září 2020. Její činnost je zaměřena na odbornou podporu Národní sportovní agentury. V posledním kvartálu 2020 a na začátku roku 2021 budou členové PS navrhovat prostorové a technické standardy různých archetypů sportovních staveb. Předpokládáme, že se bude činnost PS financovat ze strany Agentury. ČKA ale předpokládá rozšíření činnosti skupiny i při přípravě soutěží se sportovní tematikou a při nominacích do porot obdobných soutěží. Zde se předpokládá financování ze strany vypisovatelů.

Miloš Kopřiva

PS STANDARDY A HONORÁŘE

Členové: Ivan Plicka (předseda), Aleš Marek, Pavel Martinek, Pavel Rada, Jaroslav Šafer

Pracovní skupina Standardy a honoráře stanovuje a aktualizuje standardy služeb architektů – projektantů územních plánů, regulačních plánů a územních studií a pozemních a krajinářských staveb. V závislosti na stanovených standardech služeb pracovní skupina připravuje podklady pro určení honoráře za práci architekta. Součástí těchto podkladů jsou i Programy pro stanovení hodnoty projektových prací (Kalkulačky), umožňující stanovit individuální honoráře pro jednotlivé fáze služeb architekta. Standardy služeb architekta i výstupy z Programů pro stanovení hodnoty projektových prací jsou používány jak architekty, tak i veřejnou správou.

Činnosti v roce 2020

- Aktivita pracovní skupiny byla do jisté míry ovlivněna situací Covid-19 (zejména četnost schůzek, společné aktivity s ČKAIT, resp. ČSSI, včetně naplánovaných jednání s ÚRS, resp. RTS), přesto se podařilo pokračovat ve standardní činnosti pracovní skupiny včetně dokončení a vydání dalších standardů služeb architekta;
- proběhly dvě společné schůzky se zástupci ČKAIT a ČSSI; jejich tématem byla zejména vzájemná spolupráce a koordinace práce na standardech (pozemních staveb) a honorářích, tj. programech pro stanovení hodnoty projektových prací; dalším tématem byla

společná strategie pro prosazování dohodnutých standardů a způsobů určování honorářů (programy pro stanovení hodnoty projektových prací); byla dohodnuta společná jednání s ÚRS a RTS (pro stanovení reálných a věrohodných, aktuálních podkladů pro algoritmy programů pro stanovení hodnoty projektových prací) – k jednání v roce 2020 nedošlo, uskutečnil se v roce 2021;

- průběžně byly po celý rok na webu ČKA aktualizovány programy pro stanovení hodnoty projektových prací – jak po stránce obsahové, tak po stránce algoritmů a aktuálních podkladů pro tyto algoritmy;
- byly vydány (PDF na webu ČKA) Standardy služeb architekta – Územní plánování (ve spolupráci s PS Urbanismus);
- byly dokončeny a vydány (PDF na webu ČKA) Standardy služeb architekta – Interiér.

Ivan Plicka

PS UDRŽITELNOST

Členové: Petr Lešek (předseda), Petr Velička (člen představenstva), Osamu Okamura, Tomáš Jiránek, David Mareš; Patrik Hoffman (ukončil funkci předsedy v prosinci 2020)

Pracovní skupina pro UDRŽITELNOST / Udržitelnou architekturu (kulturní a sociální; environmentální; ekonomickou) v ČKA považuje za důležité reflektovat jednu z největších výzev naší planety a naší profese poslední doby – celosvětovou deklaraci OSN v oblasti životního prostředí a změny klimatu. Stavebnictví hraje významnou roli emisí oxidu uhličitého (CO₂) jenž má významný dopad na změnu klimatu, naše prostředí i naše životy. V rámci architektonických, urbanistických a krajinářských návrhů v kontextu změn klimatu navrhování staveb se nejedná o jednoduchý proces a vstupuje zde do hry celá řada protichůdných požadavků. Náplní pracovní skupiny je připravit celostní vizi našeho oboru, pomoci se zorientovat v toto tématu, podpořit vzdělávání a informovanost. Uvědomujeme si, jak důležité je informovat a nestrážit. Vztít rozum do hrsti. Pokud máme stavět udržitelné domy a budovy budoucnosti, plánovat města, pečovat o krajinu, bude to vyžadovat spolu s našimi klienty posun v našem chování, spolupráce je klíčová.

Pracovní skupina si kladla za cíl

- Zorientovat se v aktuálních tématech týkajících se našeho oboru.
- Pokusit se vytipovat zásady zmírňování změny klimatu a biologické rozmanitosti jako klíčového měřítka úspěchu našeho odvětví, ať se jedná o novostavby či rekonstrukce, územní plánování či krajině navrhování.
- Aktivita pracovní skupiny byla silně ovlivněna pandemickou situací, a tak mnoho úkolů přesouvá na rok 2021.

Plán činnosti 2021

- Zvyšovat povědomí o těchto mimořádných událostech v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti ve vztahu k naší profesi.
- Rozšiřovat povědomí a informovanost o tomto tématu formou monitoringu informačních

a vzdělávacích zdrojů a jejich zpřístupnění členům našeho oboru.

- Spolupráce napříč společností, sdílení znalostí a důvěryhodné informace jsou pro úspěch těchto cílů klíčové. Spolupracovat s ostatními PS v jejich agendě v rámci témat udržitelnosti.
- Připravit akční plán, v němž budeme schopni porovnat změny a vyhodnotit akce, které mají největší dopad.
- V neposlední řadě bude podrobně monitorovat a vyjadřovat se k nově vznikající legislativě na poli udržitelnosti v souladu s Politikou architektury a stavební kultury, kterou dne 14. ledna 2015 schválila vláda.

Patrik Hoffman

PS URBANISMUS

Členové: Milan Košař (předseda), Stašek Žerava (místopředseda), Jaromír Hainc, Vladimír Mackovič, Ivan Plicka, Vlasta Poláčková, Hana Zachová, Václav Zůna, Dana Pokojová (externí člen)

Pracovní skupina byla v ČKA založena v roce 2010 pod názvem PS pro územní plánování, urbanismus a krajinu a postupně se název ustálil na PS Urbanismus. V roce 2020 jsme si připomněli malé výročí deseti let nepřetržité činnosti.

Pracovní skupina Urbanismus (PSU) se věnuje vazbám a poloze autorizovaných osob (AO) v celé šíři procesu územního plánování. Spektrum AO zastoupených v pracovní skupině umožňuje též sledovat a koordinovat systémové vazby na krajinu a ekologii. V gesci PSU je také téma městských architektů (MA).

Široké spektrum praktických zkušeností autorizovaných osob zastoupených v PSU umožňuje posuzovat projednávaná témata z různých úhlů pohledu. Kvalitativním přínosem pravidelných jednání pracovní skupiny (přibližně 10x za rok) je proto i bod Různé, ve kterém se diskutují aktuální témata v oboru.

Činnost PSU je dlouhodobě zaměřena na problematiku územního plánování v celé šíři, od vytvoření standardů pro územní a regulační plány přes legislativu a vývoj změn ve stavebním právu po aktuální téma městský architekt. Členové PSU pod vedením Vlasty Poláčkové byli úspěšní ve výběrovém řízení na zpracování standardů ZÚR pro MMR a v současné době na úkolu intenzivně pracují.

Velká pozornost byla věnována názorům na postup rekodifikace stavebního práva v oblasti územního plánování a také námětů, jak přispět k „osvětě“ územního plánování a přiblížení jeho problematiky širší veřejnosti.

PSU poskytuje průběžně servis a poradenství pro města, která mají zájem zřídit post městského architekta a obrací se na ČKA se žádostí o pomoc, včetně účasti v komisi pro výběr MA.

Za připomenutí stojí rovněž sepsání memoranda mezi ČKA a Platformou architektů s cílem vzájemně koordinovat činnost obou subjektů a dosáhnout zavedení odborné přípravy na specifickou činnost MA.

Činnosti v roce 2020

- zpracování standardů pro Územní a Regulační plány;
- zpracování standardů pro ZUR;
- spolupráce na publikacích ČKA;

- MA – poradenství, konzultace, aktualizace seznamu MA;
- definování aktuálních problémů územního plánování a možnosti jejich řešení;
- (neúspěšná) snaha o dosažení progresu v části územního plánování v rámci rekodifikace stavebního práva,
- příprava seminářů a diskusí pro členy ČKA, státní a veřejnou správu, odbornou i laickou veřejnost na téma územní plánování a na téma MA;
- zástupci PS U ČKA byli stakeholdery při zpracování výzkumného úkolu Analýza, návrhy a legislativní návrh pro reformu stavebního zákona v oblasti územního plánování (žadavatel: European Commission – Directorate-General for Structural Reform Support + MMR ČR, zpracovatel: Deloitte Advisory, s. r. o.),
- PS U ČKA sledovala a sleduje průběh zpracování projektu „Ekonomické nástroje v územním plánování“, spolufinancovaného TAČR (Technologickou agenturou ČR; zpracovatelé Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy + COST = European Corporation in Science and Technology). Zajímali jsme se jak o analýzu praxe kulturně příbuzných evropských, ale i dalších konsolidovaných zemí světa, tak o východiska a varianty implementace ekonomických nástrojů do českého práva. Hlavní řešitelku Ing. et Ing. Elišku Vejchodskou, Ph.D., jsme pozvali na jednání PSU.

- PSU ČKA sledovala a sleduje spontánní snahy měst o vytvoření zásad pro jednání samospráv s developery, jak z důvodu transparentních požadavků a podmínek pro přípravu jejich investičních záměrů (akcent na kvalitu a udržitelnost!), tak z důvodu jejich podílu na budování infrastruktury (dopravní, technické a občanské).

Pracovní skupina se schází jedenkrát měsíčně a podrobné informace o její činnosti jsou obsaženy v zápisech z každé schůzky, které jsou k dispozici v Kancléři ČKA.

Plán činnosti na rok 2021

- sledovat projednání nového stavebního zákona v dolní sněmovně Parlamentu ČR a spolu s dalšími zainteresovanými subjekty usilovat o zásadní změny v části územního plánování; vycházet přitom ze zpracované Analýzy a legislativního návrhu pro reformu stavebního zákona v oblasti územního plánování;
- zcela jistě bude pokračovat poradenská činnost na téma městský architekt včetně aktivní účasti členů PSU v komisích při výběru MA; konzultační činnost a hledání formy odborné pomoci pro města a obce, která MA nemají;
- pokračovat ve sledování a podpoře implementace ekonomických nástrojů do ÚP;
- pokračovat ve sledování a hledání nástrojů pro transparentní a vyvážený vztah mezi:

1. samosprávou a developery,
2. realizací nových aktivit a nalezením dnes chybějících zdrojů pro budování infrastruktury, a dosažení kvalitativních urbanistických a architektonických standardů a udržitelnosti.

Milan Košař

PS VZDĚLÁVÁNÍ

Členové: Ladislav Lábus (předseda), Lenka Burgerová, Radek Kolařík, Regina Loukotová, Zdeněk Trefil

Pracovní skupina pro vzdělávání má za cíl podporovat a rozvíjet znalosti a vědomosti o architektuře na všech stupních vzdělávání a zároveň podporovat celoživotní vzdělávání architektů i zaměstnanců státní správy. Speciální zřetel je věnován vysokým školám s výukou architektury, územního plánování a krajinářské architektury včetně vedení diskusní platformy grémia děkanů těchto škol a také spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Členové spolupracují rovněž na vzájemném uznávání vzdělání i kvalifikace a v oblasti požadavků na vzdělání vyžadovaných pro výkon profese autorizovaných osob i s Ministerstvem pro místní rozvoj.

Vysokoškolské vzdělávání

K hlavním tématům PS nadále patří vysokoškolské vzdělávání, které má dlouhodobě na starosti předseda PS Ladislav Lábus. Činnost PS v této oblasti je soustředěna zejména na vzdělávání ve všech autorizačních oborech ČKA. Dle novely VŠ zákona z roku 2016 jsou architektonické studijní programy dnes rozděleny do dvou z 37 Oblastí vzdělávání – nově zavedeného systému členění struktury studijních programů.

Většina architektonických studijních programů je zahrnuta do Oblastí vzdělávání č. 1 – Architektura a urbanismus, kde se podařilo soustředit nejen studijní programy Architektura a urbanismus a Územní plánování, ale nově i programy Krajinářské architektury, poskytlující vzdělání v autorizačních oborech regulovaných profesí, pro které je ČKA na úrovni ČR i EU uznávacím orgánem. Obdobně jsou sledovány studijní programy v Oblasti vzdělávání 31 – Umění, kam patří i architektonické studijní programy na uměleckých školách UMPRUM a AVU, které jsou Komorou rovněž evidovány jako tzv. „uznané“ vzdělání v autorizačních oborech architektura a územní plánování. Pracovní skupina sleduje i vzdělávání a tvůrčí činnosti v příbuzných Oblastech vzdělávání č. 26 – Stavebnictví a č. 32 – Vědy o umění a kultuře.

Prostřednictvím předsedy pracovní skupina spolupracuje spolu s Autorizační radou a Kanceláří ČKA při posuzování žádostí o akreditace nebo o zařazení na Seznam škol s uznaným a příbuzným vzděláním, na analýzách a přehledech studijních plánů architektonických i krajinářských škol. Podílí se také na spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy při notifikacích studijních programů a uznávání odborných kvalifikací. V oblasti požadavků na vzdělání vyžadovaných pro výkon profese autorizovaných osob spolupracuje PS i s Ministerstvem pro místní rozvoj.

Pracovní skupina vytvořila a dlouhodobě udržuje diskusní platformu grémia děkanů všech architektonických a krajinářských škol s uznaným vzděláním, pravidelně konanou v rámci vernisáže Přehledky diplomových prací organizované ČKA. V roce 2020 se kvůli situaci a opatřením v souvislosti epidemií COVID 19, omezujícím kontaktní jednání, odložila vernisáž a vyhlášení výsledků Přehledky diplomových prací 2020, která bývá spojená se setkáním PS a grémia děkanů, na leden 2021.

Pokud nebude možné uskutečnit vernisáž a schůzku grémia děkanů hned zpočátku nového roku, proběhne ještě do konce roku 2020 distanční forma setkání grémia děkanů přes TEAMS, aby zástupci Komory prodiskutovali s děkany aktuální informace a zkušenosti zejména o průběhu distančních forem výuky během pandemie. A zejména o autorizační radou navržené a představen-

stvem schválené novele Seznamu škol, která se týká redukce rozsahu kompetencí absolventů architektonických programů na ČVUT, VUT, TUL a VŠB TUO i na uměleckých školách AVU a VŠ UP pro autorizační obor Krajinářská architektura. Absolventům těchto architektonických programů nebude nadále přiznáváno tzv. Příbuzné vzdělání pro Krajinářskou architekturu, které bylo neadekvátní rozsahu vědomostí i schopností v této oblasti ve studijních plánech těchto studijních programů.

Předseda PS zpracoval pro autorizační radu i představenstvo rozsáhlou a podrobnou analýzu tohoto tématu, věnovanou historii vzdělávání a uznávání kvalifikace v architektuře i krajinářské architektuře i věcné podstatě problému, včetně přehledu obsahu studijních plánů jednotlivých škol. Jednání bude rovněž věnováno zkušenostem o procesu akreditací a schválených i připravovaných novelách VŠ zákona, týkajících se z velké části přímo akreditací nebo s nimi spojených procesů, jako jsou přestupy, zejména však možnosti aplikace distanční výuky v prezenční formě studia.

Komora dlouhodobě iniciuje a podporuje implementaci cílů Politiky architektury a stavební kultury (PASK). Pracovní skupina pro vzdělávání se věnuje a angažuje zejména v tématech 6 – Vzdělávání a 7 – Osvěta a média. Sledování vývoje a strategie v širším pojetí vzdělávání v oblasti architektury a stavební kultury vedlo před lety k vytvoření samostatných sekcí naší pracovní skupiny, specificky zaměřených na tuto problematiku.

Vzdělávání úředníků veřejné správy a pracovníků samospráv

Tomuto segmentu vzdělávání, spadajícího do cíle 6.1 PASK – „rozvinout průběžné a prohlubující vzdělávání příslušných úředníků veřejné správy... a dále v oblasti participace a komunikace s veřejností“ se věnuje Regina Loukotová. Aktivnější role na tomto poli je v dané oblasti limitována ochotou spolupráce druhé strany. Podporu ČŽV zaměstnanců DOSS může Komora koordinovat a certifikovat, nelze ji však zajišťovat a garantovat bez účasti na ČŽV zaměřených institucí nebo i například VŠ. V roce 2020 proběhla informativní schůzka se zástupcem Magistrátu hl. m. Prahy o vytvoření vzdělávacího pilotního programu pro jeho zaměstnance. Diskutována bývá rovněž problematika vysokoškolského vzdělávání cílená tímto směrem, část absolventů architektonických škol má zájem vykonávat tento druh činnosti.

Celoživotní vzdělávání autorizovaných osob – členů ČKA

Tomuto segmentu vzdělávání, spadajícího do cíle 6.2 PASK – „rozvinout systém dalšího vzdělávání projektantů a ostatních osob podílejících se na výstavbě“ – se věnoval Radek Kolařík a nově také Zdeněk Trefil. Nadále se vede diskuse o stávajícím nastavení systému, založeném na slevách z profesního pojištění při naplnění požadovaných kritérií na absolvování či pořádání kurzů a konferencí atd., ovlivněná potřebou a cílem zvýšit motivaci členů ČKA. Zdeněk Trefil navázal kontakt s ČKAIT (prof. Maternou) ve snaze inspirovat se vzájemně ze zkušeností i nastavení systému ČŽV obou profesních komor.

Základní a středoškolské vzdělávání

Tomuto segmentu vzdělávání, spadajícímu do cíle 6.3 PASK – „podporovat a rozvíjet výchovu a vzdělávání v oblasti architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury, stavební kultury a kvality prostředí na všech stupních škol“, se věnuje Lenka Burgerová. Výchova společnosti vzdělané v oblasti vystavěného a krajinného

prostředí mimo jiné ovlivní nepřímo podíl ponaučenějších klientů, zadavatelů staveb vytvářejících vystavěné prostředí. Pracovní skupina se věnovala soupisu aktivit, většinou neziskových organizací nebo analýze učebnic. Téma architektury a urbanismu je v nich přítomné, ale v poměrně těžkých úkolech, což může vést k vynechávání této látky.

Tento i předchozí segment souvisí s tématem 7 PASK – Osvěta a média. Propagace architektury se zlepšuje, ale bohužel není ucelená a soustavná. Dlouhodobě se diskutuje návrh na zavedení webové sekce, kde by byly kontakty na organizace, které se věnují této činnosti na jakékoli úrovni, aby si školy mohly vyhledat zkušené participanty.

Bohužel se nedaří aktivněji zapojit do implementace PASK v sektoru školství. ČKA není ze strany MMR aktivněji oslovována ani informována o procesech a stavu implementace, je třeba iniciovat komunikaci s MMR i MŠMT a jeho orgány a výzkumnými ústavy v oblasti rozvoje vzdělávání. Komora by měla být u zrodu a vyvíjení strategie na poli vzdělávání na všech stupních a úrovních škol. Problém souvisí s aktuální situací na MMR ČR, které je zahlceno jinou agendou, spojenou s rekodifikací stavebního práva, takže nemá kapacity na implementaci Politiky architektura a stavební kultury

Na jednání pracovní komise bývají rozvíjena rovněž aktuální témata na pomezí jednotlivých segmentů komise i dalších PS. Například téma ekologie, udržitelného rozvoje, klimatických změn atd. PS pro vzdělávání by se měla spojit s pracovní skupinou pro Krajinářskou architekturu a vyvíjet společnou iniciativu reagující na tyto aktuální a akutní problémy. Třeba tematiku nízkoenergetických staveb, zelených střech a hospodaření s vodou je třeba propojit s oblastí VŠ vzdělávání i systémem ČŽV autorizovaných osob.

Obdobně bude stále akutnějším tématem BIM, které se stane standardem projektové přípravy a Komora spolu s VŠ by zde mohla sehrát roli koordinátora jak v oblasti ČŽV, tak spolu s ČAS a MOP také roli koordinátora zavádění a vývoje BIM a usměrňovat je potřebným směrem, jako protiváhu formálním administrativním požadavkům státní správy nebo zájmovým snahám dodavatelů systémů a programů.

V roce 2020 byla činnost PS zabývající se vzděláním ve všech segmentech, zejména v oblastech vázaných na komunikaci s orgány státní správy nebo zástupci vzdělávacích institucí, negativně ovlivněna pandemií a nouzovým stavem.

Ladislav Lábus

PS ZAHRANIČÍ

Členové: Pavel Martinek (předseda), Jaroslav Šafer, Josef Smutný, Dalibor Borák, Zdeněk Trefil

Agenda pracovní skupiny byla obzvláště zasažena situací s Covid-19. Přestože v plném proudu probíhaly přípravy na tradiční setkání komor V4, musela být tato akce týden před termínem zrušena. Jelikož ani ze strany zahraničí nebyly žádné podněty, pracovní skupina byla vyjma činnosti v ACE po většinu roku nečinná.

Činnost v rámci Evropské rady architektů (ACE)

Zapojení Komory v ACE bylo i letos především prostřednictvím Pavla Martinka v jejím představenstvu. V lednu a březnu proběhla setkání v Římě a Bruselu. Představen-

stvo ACE letos, také vlivem omezených možností pracovních skupin, fungovalo na principu tzv. „small groups“, kdy na pravidelných týdenních on-line konferencích se její členové věnovali jednotlivým tématům. Podstatnou část činnosti představovala také reflexe samotného fungování ACE, jejího statutu a financování. (Podrobně viz samostatné texty v rubrice Aktuality v Bulletinu ČKA.) Pavel Martinek je v rámci představenstva koordinátorem části Area 2, pod kterou spadají standardy, přeshraniční spolupráce a ženy v architektuře. Těžiště činnosti bylo v prosazení znovuoobnovení PS Standardy, která od roku 2016 nebyla v ACE aktivní. Záměrem je pojmout obsah činnosti v širším kontextu, vytvořit tzv. „practice committee“, který bude zahrnovat standardy, digitalizaci, honoráře, etiku a odpovědnost projektanta. Vedle toho byl Pavel Martinek aktivní v již výše zmíněných „small groups“, vyhodnocujících zapojení ACE do evropských výzkumných projektů. V druhé skupině pracuje na zlepšení komunikační strategie, připravuje zadání pro nový web a korporátní design. Po dobu činnosti v představenstvu usiluje o vznik úzké vazby mezi pracovními skupinami ČKA a ACE, v čemž je přetrvávající deficit.

Spolupráce s MZV

V roce 2019 začala skupina monitorovat spolupráci s MZV a ČKA na programech rozvojové pomoci (Bosna, Ukrajina, Gruzie) jako příležitost pomoci a možného zapojení našich architektů. V letošním roce, vzhledem ke změněné situaci, nebyla skupina na tomto poli aktivní. Pro další rok se však ukazuje nezbytné, aby se tato agenda stala větší prioritou ČKA předpokládající intenzivnější zapojení členů skupiny a s tím související financování.

Plán činnosti na rok 2021

Mezi hlavní priority činnosti PS by měla patřit spolupráce s představenstvem na přípravě předsednictví EU 2022 (konference EFAP, další konference a iniciativy v rámci předsednictví, dotační příležitosti na kulturní programy; dále spolupráce s MZV na rozvojových projektech – příležitost v rámci politiky předsednictví EU (ná vaznost na program Východní partnerství) a v neposlední řadě iniciativa v programech Creative Europe, New Bauhaus.

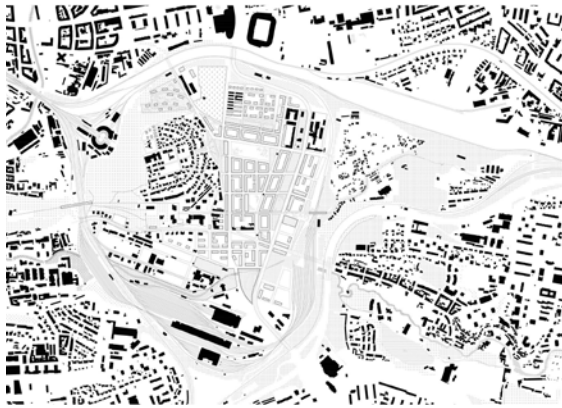
Pavel Martinek

Skryté zárubně – inspirace pro moderní řešení

Vysoce designová novinka na trhu, která nabízí:

- absolutně čistý dveřní průchod bez obložek
- otevírání dveří k sobě i od sebe při dokonalém lícování se zdí
- použití pro posuvné i otočné dveře
- možnost atypické výšky dveří

Vanda Kotková, FA ČVUT Praze, 1. místo v mezinárodní studentské soutěži Urban Design Awards 2018-2019

Den architektury. Foto René Volfík

SERVIS

NL Architects / Kamiel Klaasse, Pieter Bannenberg, Walter van Dijk, Mark Linnemann, Verdana Blok K v Amsterdamu, 2009. Foto NL Architects

Herzog & de Meuron, Parkovací dům, South Beach Miami, Florida, 2010. Foto Nelson Garrido

AKCE

OBČANSKÉ VYBAVENÍ

Konference

Záštita ČKA

15.–16. 4. 2021

formou streamu z Nadace ABF v Praze

Konference je akreditována u MV ČR jako vzdělávací program pro úředníky samosprávných celků. V rámci konference proběhnou mj. tyto přednášky: Principy a pravidla občanského vybavení; Dostupnost veřejných infrastruktur; Koncepce sociálních služeb MPSV; Transformace industriálního území Ruzyně; Kulturní dům Lanškroun; Komplexní řešení občanského vybavení v příkladech; Transformace ústavních zařízení na služby poskytované v komunitě atd. Součástí akce je vyhlášení výsledků studentské soutěže Urban Design Awards.

Přednášející:

Roman Línek, Radim Vetchý, Oldřich Bittner, Henk Kamp, Veronika Šindlerová, Karel Maier, Vladana Vasková (Antonín Shejbal), Jana Jelínková, Ladislav Vlachynský, Petr Hájek, Michal Šourek, Eva Smutná, Petra Trambová, Tomáš Šenberger, Ondřej Flégr, Lukáš Ehl, Vít Řezáč, Roman Vodný

www.urbanismus.cz

DEN ARCHITEKTURY

Festival architektury

Záštita ČKA

29. 9.–4. 10. 2021

Stejně jako v předchozích letech proběhne počátkem října celorepubliková akce Den architektury. Festival zamíří do stovky měst a obcí napříč Čechami, Moravou a Slovenskem. Jeho bohatý program, čítající několik stovek akcí, nabídne zdarma procházky, cyklovýjížďky, přednášky nebo workshopy.

www.denarchitektury.cz

KRUH: DIALOGY

Přednášky

Záštita ČKA

Živý stream na facebookových stránkách www.kruh.info

Spolek KRUH pořádá 21. cyklus přednášek, na které pozval nejzajímavější hosty, kteří v KRUHU za posledních dvacet let vystoupili. Předstupují před publikum znovu a rozšiřují svou prezentaci o jiné pro ně inspirující osobnosti nebo osobnosti, s kterými by se oni sami rádi potkali.

- 6. 5. 2021 v 19.30 h – CAMP IPR Praha
Philip Ursprung / CH + Karin Sander / DE
- 3. 6. 2021 v 19.30 h – CAMP IPR Praha
Anupama Kundoo / SP, IND + host
- 7. 10. 2021 v 19.30 h – kino Světozor
Kamiel Klaasse / NL + host
- 4. 11. 2021 v 19.30 h – CAMP IPR Praha
José Ignacio Linazasoro / SP + host
- 9. 12. 2021 v 19.30 h – CAMP IPR Praha
Tom Emerson / UK / CH + host

Již proběhlo:

- 4. 3. 2021 v 19.30 h – CAMP IPR Praha
Rostislav Švácha a Svatopluk Sládeček
- 25. 3. 2021 v 19.30 h – kostel sv. Václava v Sazovicích
Marek Štěpán a Petr Okopal

www.kruh.info

JARO S HERZOG & DE MEURON 2021

Přednášky

FA VUT Brno

V loňském roce oslavila dvojice basilejských architektů Jacques Herzog a Pierre de Meuron sedmdesáté narozeniny. Za více než čtyřicetiletou profesní dráhu přesáhl počet jejich projektů pět stovek. Řada jejich realizací ve své době znamenala přelom nejen ve švýcarské architektuře. Po předchozích deseti cyklech zaměřených na architektonickou tvorbu v konkrétním státě se letošní jaro FA VUT v Brně soustředí pouze na jednu kancelář a ideálně jedno pohraniční město. Nadcházející podzim 2021 bude věnován opět jedné zemi, a to Itálii. Přednášky Petra Šmídka se budou konat na brněnské FA VUT pro všechny zájemce o soudobou architekturu v místnosti A118. On-line přenos bude zajištěn přes komunikační platformu Microsoft Teams. Celkem se uskuteční 13 přednášek.

- 13. 4. 2021 v 17 h
Inspirace a spolupráce + Diener&Diener
- 20. 4. 2021 v 17 h
Ekologie + Morger&Degelo
- 27. 4. 2021 v 17 h
Sociální a korporátní + Miller&Maranta
- 4. 5. 2021 v 17 h
Aktuální tvorba + E2A/EM2N
- 11. 5. 2021 v 17 h
Studio Basel na ETH + Christ&Gantenbein

www.fa.vutbr.cz

NOVÉ KNIHY

OSTRAVSKÁ SÍDLIŠTĚ. URBANISMUS, ARCHITEKTURA, UMĚNÍ A PAMÁTKOVÝ POTENCIÁL

Martin Strakoš
Národní památkový ústav,
2018 (2020)

Formát: 280 mm, 447 stran
Orientační cena: 599 Kč

Publikace pojednává o hromadné bytové výstavbě druhé poloviny 20. století na území města Ostravy. Podrobně analyzuje sídlištní celky, které na území města vznikaly od 40. až do závěru 80. let minulého století. V úvodu se věnuje obecným aspektům vzniku sídlišť, problematice jejich výstavby, konstrukcím a typům domů, chronologickému rozdělení sídlišť a také jejich současné stavební podobě a památkovému potenciálu jednotlivých prvků i celých souborů. Kniha Ostravská sídliště zaznamenává fenomén sídlišť napříč zvoleným obdobím bez ohledu na kvalitativní úroveň zástavby. Ústřední část svazku je rozdělena podle sektorového principu urbanistického členění Ostravy. V kapitolách autor věnuje pozornost genezi projektů i realizacím. Sídliště jsou čtenářům představena nejen v textech, ale i prostřednictvím historických vyobrazení a snímků současného stavu pořízených fotografem Romanem Poláškem. Jedná se o první celkový přehled sídlištní zástavby velkoměsta na území České republiky.

ADOLF LOOS – POSLEDNÍ DOMY / THE LAST HOUSES

Christopher Long
KANT, 2020

Formát: 245 × 285 mm, 160 stran
Orientační cena: 990 Kč

Podnětná a inspirativní kniha od Christophera Longa, jednoho z předních odborníků na život a dílo Adolfa Loose, se zabývá posledními domy, které Loos navrhl v závěrečných třech letech svého života. Publikace vůbec poprvé představuje mnoho plánů a fotografií Loosových pozdních prací a naznačuje nové způsoby, jak je možné porozumět jeho koncepci Raumplanu i tomu, jak tento architekt přehodnotil své pojetí prostoru a dispozičního uspořádání.

MODERN ARCHITECTURE AND INTERIORS

Adam Štěch
Prestel, 2020

Formát: 148 × 220 mm, 1000 stran
Orientační cena: 1036 Kč

Patnáct let cestování za kvalitní architekturou 20. století po celém světě se stalo základem knihy Modern Architecture and Interiors, kterou Adam Štěch vydal u německého nakladatelství Prestel. S grafickou úpravou Matěje Činčery a Jana Klosse je publikace další z komplexních projektů skupiny Okolo. Na 900 stranách představuje autor rozmanité příklady moderní architektury z téměř 30 zemí světa, které Adam Štěch sám navštívil a zdokumentoval. Slovníkový formát knihy prezentuje stovky slavných i méně známých tvůrců a jejich světoznámá díla dokumentující rozmanitost architektury a interiérového designu minulého století od secese, kubismu a expresionismu přes funkcionalismus, organickou architekturu až po brutalismus, high-tech a další experimenty poválečné éry.

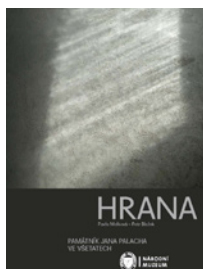

STRUČNÝ PŘÍBĚH ARCHITEKTURY

Susie Hodgeová
Grada, 2020

Formát: 148 × 210 mm, 224 stran
Orientační cena: 399 Kč

Kniha se snaží vysvětlit historii architektury na padésáti klíčových stavbách – od pyramid přes katedrály až po významné stavby autorů 19. a 20. století – Sullivan, Gropius, Le Corbusier, Utzon, Hadid atd. Autorka v úvodu čtenáře seznamuje s jednotlivými slohy, styly a tendencemi v architektuře včetně udržitelné architektury. Množství barevných fotografií nás pohltí, pro lepší pochopení fungování jednotlivých konstrukcí bychom však uvítali také řezy stavbami či jejich půdorysy a detaily, případně fotografie interiéru, které zde zcela chybí. Publikace si však zevrubný výklad neklade za cíl, jedná se především o letmé seznámení s vývojem architektury a také s vybranými technikami a stavebními materiály.

HRANA / PAMÁTNÍK JANA PALACHA VE VŠETATECH

Pavla Melková, Petr Blažek
Národní muzeum, Praha, 2020

Formát: 100 × 290 mm, 222 stran
Orientační cena: 650 Kč

Kniha Hrana nás provází památkem Jana Palacha ve Všetatech. Je o životě Jana Palacha a společnosti v jeho době i v současnosti, o architektuře a její schopnosti promlouvat, o naší osobní roli v utváření světa. Procházíme skrze

symboly, které jsou obsaženy v architektonické a výtvarné vrstvě domu, stejně jako skrze informace soustředěné v historické expozici muzea. Podoba památníku je symbolem situace, kdy do života země, rodiny a člověka zasáhla zvenčí hrana zla a s ní výzva. Zdůrazňuje význam činu spočívající v uslyšení dějinného apelu jednotlivcem a vyzdvihuje tak v univerzální rovině platnost Palachova činu i pro současnost. Odkazuje nás k naslouchání výzvám dneška a osobní reakci na ně.

NAVZDORY
ARCHITEKTI 1969–1989–2019

**Petr Krajčí, Dan Merta, Klára Pučerová, Pavel Směták, Petr Vorlík
Grada, Galerie Jaroslava Fragnera, 2020**

Formát: 157 × 220 mm, 224 stran
Orientační cena: 399 Kč

Posledních padesát let české architektury je obvykle děleno na dvě zdánlivě nesouvisějící části – tu normalizační před listopadem 1989 a mnohem barvitější a svobodnější ve třech následujících desetiletích. Je to pravda, nebo iluze? Publikace s příznačným názvem NAVZDORY, vydaná ke stejnojmenné výstavě, představuje řadu známých i téměř neznámých architektů pod zorným úhlem zápasů o svobodu občanskou i tvůrčí v roli aktérů vymezujících se proti politické i komerční totalitě.

Kniha na konkrétních příbězích mapuje obranu historických památek a veřejného prostoru před bouráním a privatizací, vznik a fungování neformálních či neoficiálních sdružení, různé formy popularizace výjimečných architektonických hodnot nebo zapojování široké veřejnosti do diskusí o budoucí podobě budov a urbanistických struktur. Představeno je na osmdesát příkladů těchto „ostrůvků pozitivní deviace“ rozdělených do kapitol: Navzdory odcizení, Navzdory nehybnosti, Navzdory Svazu, Navzdory vytěžování, Navzdory bourání, Navzdory exkluzivitě a Navzdory stereotypům (připomenuta je řada akcí, např. setkávání československých architektů ve Spišské kapitule v 80. letech, skupiny Středotlačí, Zlatí orli, Obecní dům, projekt Urbanita, knihy Sídlní kaše nebo Úřad kreatora, rozvoj Líbeznic, ale i současné aktivity – Vetřelci a volavky, Adam Gebrian, Den architektury, CAMP atd. a v neposlední řadě jsou prezentovány vybrané přelomové stavby).

Nechybí kapitola o vzniku dvou nejdůležitějších organizací architektů – Obce architektů po listopadu 1989 a přerodu architektonické profese ve svobodné povolání a prosazení vzniku České komory architektů. Přetíženy jsou spisy dokumentující zápisy z prvních valných hromad, připomínky k zákonu o výkonu povolání, tehdy nazývaného „zákon o architektuře“, a boje o existenci stavovské organizace. Kniha je zakončena úvahou teoretika a historika architektury Petra Kratochvíla nazvanou Přemítání o relativnosti vzorů.

NAVZDORY

MANUÁL URBANISTY ZAČÁTEČNÍKA

**Osamu Okamura,
David Böhm & Jiří Franta
LABYRINT v edici knih pro děti
RAKETA, 2021**

Formát: 210 × 260 mm, 180 stran
Orientační cena: 495 Kč

„Město je fascinující lidský vynález, který se stal domovem pro většinu obyvatel naší planety. Jak ale pochopit něco tak složitého, a přitom křehkého, jako je město?“ Tuto otázku si kladou autoři knihy, prostřednictvím níž se nás snaží uvést do problematiky městského prostředí. Uvědomují si totiž, že pokud se hovoří o architektuře, lidé si zpravidla představují jen konkrétní historickou, případně současnou stavbu. Město je ale složitý organismus s řadou dílčích problémů, jejichž řešení zaměřené pouze na měřítko architektury domů nemůže zlepšit celkovou kvalitu života obyvatel. Připomínají čtenářům, že prostor je třeba rozvíjet komplexně a v dlouhodobém horizontu budoucích 20 až 30 let.

Znamená to tedy, že je třeba společně s vedením města, občany a přízvanými odborníky analyzovat potřeby města, stanovit si vizi a tu překloupat do strategického plánu a následně tak budoucnost města ukotvit do územního plánu. Tyto termíny a postupy autoři knihy vysvětlují, stejně jako se pokouší definovat současná témata a otázky urbanismu (regenerace sídlišť, brownfieldy, suburbanizace, industriální parky, řídká města, smršťující se města, doprava, zhoršující se kvalita životního prostředí, zanedbaný veřejný prostor, gentrifikace, privatizace města, prázdné domy a jejich problémy, nedostatek nové výstavby, nedostatek participace atd.).

Stručné a srozumitelné texty z pera Osamu Okamury jsou doprovázeny jak statistickými údaji, tak i několika známými příklady dobré praxe ze zahraničí (Stanice metra Westfriedhof v Mnichově, High Line v New Yorku, Holzmarkt v Berlíně, revitalizace sídliště Grand Parc v Bordeaux, Mariahilfer Strasse ve Vídni či Lyžařský svah na střeše spalovny odpadu v Kodani). Škoda, že jich není představeno více než šest. Přehlednosti a pochopitelnosti obsahu knihy velkou měrou napomáhají jak fotografie obrovského modelu papírového města od výtvarníků Davida Böhma a Jiřího Franty, tak i neotřelá grafika Štěpána Malovce.

Publikace sice vyšla v edici knih pro děti, ale určitě ji ocení zvědaví rodiče, kterým není lhostejné prostředí, v němž žijí, protože „městské plánování je strategická hra, ve které se každý den učíme, jak žít a respektovat ostatní“. Především by ale tuto prvouku městského plánování měli mít za povinnou četbu zástupci samosprávy všech měst, kteří se s rozvojem sídel denně potýkají a o jejich budoucnosti rozhodují.

Markéta Pražanová

POJIŠTĚNÍ

POJIŠTĚNÍ PRÁVNÍ OCHRANY

Kromě pojištění odpovědnosti za škody způsobené výkonem činnosti zprostředkovává ČKA pro své členy i možnost uzavření pojistné smlouvy na pojištění právní ochrany.

Nově s poskytovatelem tohoto pojištění, společností D.A.S. Rechtsschutz AG, pobočka pro ČR, uzavřela dohodu o slevě na pojistném, a to ve výši 50 % aktuálních tarifů pro pojistné produkty „Pojištění právní ochrany podnikatele“ a „Pojištění právní ochrany zaměstnance“.

Tento typ pojištění lze využít v případě sporů s investory, subdodavateli a dalšími smluvními partnery i ve sporech s pojišťovnamy. Náklady případného právního sporu (zastoupení advokátem, soudní poplatky, náklady na znalecké posudky) jsou hrazeny pojišťovnou.

Daniela Rybková
Podrobnosti viz www.cka.cz

PRÁVNÍ OCHRANA PRO ČLENY ČKA ZA POLOVIC

Stále častěji se na nás obracíte při řešení sporných situací s investory nebo smluvními partnery. Proto jsme navázali na dosavadní úspěšnou spolupráci mezi D.A.S. a ČKA a nyní jsou vám k dispozici prostřednictvím makléřské společnosti MARSH nové slevy.

Jako členové ČKA můžete nově využít tyto slevy:

- 50 % na právní ochranu živnostníků a firem,
- 50 % na právní ochranu zaměstnance,
- 20 % na ostatní produkty.

Kolik pojištění právní ochrany živnostníků a firem stojí?

Záleží na počtu zaměstnanců. Pokud architekt žádné zaměstnance nemá, lze právní ochranu sjednat od 5000 Kč po slevě.

Tři typy sporů, ve kterých členy ČKA nejčastěji zastupujeme:

- sporné situace s investory nebo smluvními partnery,
- ve sporech s pojišťovnamy,
- při neoprávněně zamítnutých reklamacích pracovních pomůcek, vybavení ateliéru a kanceláře.

Dále zastupujeme architekty:

- při obhajobě v trestních, občanských a jiných správních řízeních,
- v pracovněprávních sporech.

Co přináší architektům pojištění právní ochrany:

- právníka nonstop na telefonu,
- limit pojistného plnění 1 000 000 Kč na každou pojistnou událost, například na úhradu specializovaných advokátů, znaleckých posudků, soudních poplatků, nákladů protistrany a další,
- klient může vždy využít vlastního advokáta,
- 1 000 000 Kč na zaplacení kauce,
- specializované právníky a nezávislou službu.

Příběh klienta – spor s pojišťovnou o tři miliony

Pojišťovna klientovi přiznala nárok na pojistné plnění. Když se ale klient od pojišťovny dozvěděl výši pojistného plnění, částka se mu zdála neadekvátní. S částkou přibližně 2 500 000 Kč nesouhlasil a požádal nás o prověření celé věci. Bylo potřeba vypracovat znalecké posudky a pověřit advokáty. Následovalo dopisování a jednání s právními zástupci pojišťovny.

Spor trval téměř půl roku, ale díky specializovaným advokátům a znaleckému posudku dopadl dobře ještě v mimosoudní fázi. Po zaslání předžalobní upomínky pojišťovna nakonec klientovi přiznala pojistné plnění o více než 3 000 000 Kč vyšší. Klient tak obdržel téměř 5 500 000 Kč místo původních 2 500 000 Kč.

Znalecký posudek i náklady na právní zastoupení hradila D.A.S. za klienta průběžně již během sporu. Klient tak ve sporu neměl žádné další nepříjemné náklady.

Kolik konkrétně stálo právní zastoupení 7 právních úkonů

- prostudování spisu a převzetí věci advokátem,
- porada s klientem,
- zaslání vyjádření na pojišťovnu,
- zadání vypracování znaleckého posudku,
- jednání s pojišťovnou,
- zaslání vyjádření na pojišťovnu,
- vypracování a zaslání předžalobní upomínky.

Každý jeden právní úkon stál 20 300 Kč + 300 Kč činí režijní paušál

Cena znaleckého posudku 18 000 Kč

D.A.S. hradila za klienta celkem 162 200 Kč

Původně nabízené odškodné 2 499 998 Kč

Nakonec vyplacené odškodné 5 499 994 Kč

Více informací naleznete na www.cka.cz

Kontaktní osoba
Petra Obručová, Client Executive
Financial and Professional Lines
MARSH, s. r. o.

Vinohradská 2828/151, 130 00 Praha 3
petra.obrucova@marsh.com
+420 221 418 149
+420 770 120 690

CELOŽIVOTNÍ PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ČKA

Dle zákona o výkonu povolání autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě patří do působnosti České komory architektů mimo jiné také podpora odborného vzdělávání a napomáhání šíření odborných informací. Přinášíme výběr konferencí, workshopů, přednášek a dalších akcí, které lze v následujících dnech absolvovat v rámci Celoživotního profesního vzdělávání ČKA.

Celoživotní profesní vzdělávání (CPV) je založeno na dobrovolnosti a individuální volbě forem vzdělávacích aktivit. Dvouletý cyklus CPV předpokládá splnění minimálního počtu 72 bodů, 40 bodů v předepsaných oblastech a 32 bodů může být zajištěno aktivitami v jiných oblastech CPV. Autorizovaným osobám, které doloží splnění požadovaného počtu bodů, vydá ČKA osvědčení o absolvování CPV. U pojišťovny ČSOB může autorizovaná osoba uplatnit 50% slevu na spoluúčasti při profesním pojištění.

VÝBĚR Z PŘIPRAVOVANÝCH AKCÍ CPV

Šetná řešení v praxi: Kvalita vnitřního prostředí – vzduch, zkušenosti z praxe

Česká rada pro šetné budovy, z. s.
14. 4. 2021, on-line, 5 bodů

Monolitické železobetonové, předpjaté mosty a mosty ocelobetonové

SEKURKON, s. r. o., pobočka Praha
14. 4. 2021, on-line, 2 body

Stavby a ochrana životního prostředí

STUDIO Axis, spol. s r. o.
20. 4. 2021, on-line, 2 body

Revit ve stavební praxi – Jak začít

Computer agency, o. p. s.
20.–23. 4. 2021, on-line, 2 body

Mosty z prefabrikovaných nosníků

SEKURKON, s. r. o., pobočka Praha
28. 4. 2021, on-line, 2 body

Rekreace a ochrana přírody – s rozumem ruku v ruce

ČSKI
10.–11. 5. 2021, on-line, 4 body

Jak navrhovat nové budovy dnes a po roce 2022 – teorie a praxe nZEB

Centrum pasivního domu
18. 5. 2021, on-line, 2 body
15. 6. 2021, on-line, 2 body

Připravila Kateřina Slaná

34

LEGISLATIVA

REKODIFIKACE STAVEBNÍHO PRÁVA

Dne 3. 3. 2021 bylo v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR zahájeno projednání návrhu stavebního zákona a návrhu změnového zákona ke stavebnímu zákonu souhrnně označované jako rekodifikace stavebního práva ve druhém čtení.

Projednáván je komplexní pozměňovací návrh k původnímu ministerскому návrhu podaný sněmovním hospodářským výborem, který vznikl ve spolupráci s MMR. Úvodní rozprava k oběma zákonům byla přerušena do 30. 3. 2021, do té doby bylo možné podávat pozměňovací návrhy k projednávaným předlohám. ČKA se problematice intenzivně věnuje.

Aktuální informace viz www.cka.cz

K APLIKACI NOVÝCH ZÁSAD ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V SOUVISLOSTI S VYHLÁŠENÍM SOUTĚŽE O NÁVRH / ARCHITEKTONICKÉ SOUTĚŽE

Dne 1. 1. 2021 vstoupila v účinnost novela zákona o zadávání veřejných zakázek, která v § 6 odst. 4 zavádí tři nové základní zásady, které jsou zadavatelé povinni respektovat při zadávání veřejných zakázek. Jedná se o zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovace.

Povinnost jejich dodržení je zadavatelům dána při všech postupech dle zákona, je-li to vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné. S ohledem na zařazení do § 6 ZZVZ dopadá povinnost stejně jako ostatní základní zásady zřejmě na všechny veřejné zakázky nehlédě na předpokládanou hodnotu. Zásady bude nutné aplikovat rovněž v zadávacích řízeních veřejných zakázek na projekční práce ve stavebnictví a územním plánování včetně soutěží o návrh.

Níže uvádíme příklady správné praxe při provedení nových zásad u architektonických soutěží; je přitom třeba zdůraznit, že zadavatel je povinen u každého zadání individuálně zvážit, zda není možné/vhodné provedení zásad zajistit i jiným způsobem.

Environmentálně odpovědné zadávání veřejných zakázek

Jedná se o takové zadávání veřejných zakázek, které vede k šetření přírodních zdrojů, racionálnímu využívání energie, vody a k předcházení vzniku odpadů, případně minimalizaci jeho množství. Zadavatel měl otázku udržitelnosti zohledňovat v průběhu celé soutěže – od promyšlené úvahy jejího zadání po výběr vítězného návrhu (a následně uzavření smlouvy na realizaci díla). Doporučujeme především zařadit udržitelnost / energetickou a provozní hospodárnost mezi kritéria hodnocení soutěžních návrhů, přičemž je vhodné v závislosti na okolnostech v soutěžních podmínkách vysvětlit, jak bude splnění kritéria posuzováno a hodnoceno. Zadavatel si pro tento účel může přivést k hodnocení kvalifikovaného odborníka. K prokázání udržitelnosti doporučujeme požadovat doložení skici/schématu, nikoli detailních výpočtů, které neodpovídají podrobnosti soutěže. Zásadu lze naplnit také při zasmlouvání navazující zakázky, požadavkem využití konkrétních technologií a výrobních postupů šetrných k životnímu prostředí. (Další informace a tipy k problematice udržitelnosti v architektonických soutěžích jsou uvedeny např. v prezentaci Ing. arch. Mirko Lva z diskusního setkání OTTA ze dne 26. 1. 2021, které je dostupné na webu ČKA).

Sociálně odpovědné zadávání

Sociálně odpovědné zadávání přispívá k řešení problémů z následujících okruhů: zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce,

vzdělávání, praxe a rekvalifikace, důstojné pracovní podmínky, účast sociálních podniků ve veřejných zakázkách, malé a střední podniky a dodavatelské vztahy nebo etické nakupování. Architektonická soutěž je sama o sobě z hlediska sociálně odpovědného zadávání správnou volbou, protože více než jiné postupy podporuje zadávání veřejných zakázek malým či středním podnikům. Provést zásadu lze i ve stadiu hodnocení návrhů, při němž lze zohlednit sociální odpovědnost navrhovaného budoucího prostředí (důstojné pracovní podmínky), pokud to s ohledem na záměr přichází v úvahu. Další možností naplnění zásady je požadavek, aby vítězný účastník umožnil při plnění navazující zakázky výkon praxe studentům architektonických oborů anebo osobám bez autorizace. Tento závazek lze ze strany zadavatele předepsat jako nezměnitelný, předkládá-li se spolu se soutěžními podmínkami návrh smlouvy o dílo. Naopak v rozporu se zásadou sociálně odpovědného zadávání jsou nepřiměřené požadavky technické kvalifikace, které diskriminují menší zadavatele. Zásadě se podrobně věnuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, z jejichž webové stránky věnující se sociálně odpovědnému zadávání veřejných zakázek lze čerpat další informace a doporučení – www.sovz.cz/prikklady-dobre-praxe.

Zásada inovace

Zásada inovace podporuje užívání inovativních postupů, produktů a technologií. Architektonická soutěž v podobě doporučené vzorovými podmínkami ČKA zásadu respektuje: požadavky na soutěžní návrh jsou v maximální míře stanoveny jako doporučené právě proto, aby nebránily inovativním řešením. V některých případech v závislosti na předmětu soutěže může být inovativnost řešení stanovena přímo jako hodnotící kritérium.

Veřejní zadavatelé musí přihlížet k dalším relevantním okolnostem vyplývajících z jiných právních předpisů či specifických podmínek dané veřejné zakázky. Splnění povinnosti dodržovat zásady podle § 6 odst. 4 by tedy nemělo vést k pořízování plnění nebo postupům, které jsou zjevně neekonomické nebo jinak nepřiměřené či nedůvodně diskriminační.

Uplatňování zásad environmentálně odpovědného zadávání, sociálně odpovědného zadávání a podpory inovací doporučujeme aplikovat zejména ve vztahu k plnění zakázky (projekt nebo územní plánovací dokumentace) a při hodnocení soutěžního návrhu. Naopak aplikovat tyto zásady pouze či především v souvislosti s kvalifikační dodavatele (například požadavek certifikace odpadového hospodářství architektonického ateliéru nebo požadavek nejnovějšího projekčního softwaru) by mohl vést k pravému opaku u zásady sociálně odpovědného zadávání, neboť by zcela zásadně znevýhodnil malé a střední firmy, kterých je v tomto oboru v rámci ČR i EU většina.

Eva Faltusová

ZMĚNY VE VYDÁVÁNÍ ZÁVAZNÝCH STANOVISEK DOSS

Na počátku ledna vstoupila v účinnost novela zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací č. 403/2020 Sb., která novelizuje mj. správní řád (SŘ) a přináší dlouho požadovanou změnu ve vydávání závazných stanovisek DOSS.

Ke změně dochází v § 149 SŘ, kde se stanoví lhůta pro vydání závazného stanoviska v délce 30 dní (lze prodloužit na 60 dní, jde-li o zvlášť složitý případ nebo je nutné ohledání na místě). Navazující novelizace stavebního zákona uvádí, že není-li závazné stanovisko dotčeného orgánu vydáno ve lhůtě pro jeho vydání stanovené správním řádem, považuje se za vydané – souhlasné a bez podmínek. Výjimkou jsou stanoviska EIA a stanoviska orgánu ochrany přírody a krajiny ve významných případech. Do procesu však může vstoupit nadřízený DOSS, vyhodnotí-li, že stanovisko vydané fikcí je v rozporu se zákonem (protože nebyly splněny podmínky pro vydání bezpodmínečného závazného stanoviska). Pak může vydat nové závazné stanovisko, kterým „fiktivní“ závazné souhlasné stanovisko ruší. Nové závazné stanovisko

lze vydat do 6 měsíců od právní moci rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno. Dle důvodové zprávy se předpokládá, že nastalou fikci stavebník stavebnímu úřadu prokáže například tak, že mu předloží svou podanou žádost o vydání příslušného závazného stanoviska, ze které bude zřejmé, který den byla žádost dotčenému úřadu podána (tj. jaký den je rozhodný pro počátek běhu lhůty, s jejímž marným uplynutím nastává fikce vydání kladného závazného stanoviska). Stavební úřad může neformálním způsobem (např. telefonicky) ověřit, že dotčený orgán závazné stanovisko skutečně nevydal.

Novela přinesla také změny v přezkumu závazných stanovisek. Opět je možné závazné stanovisko přezkoumat samostatně (nejen spolu s vydaným meritorním rozhodnutím) v přezkumném řízení, které lze zahájit do 1 roku od právní moci meritorního rozhodnutí, rozhodnutí v přezkumném musí být vydáno do 15 měsíců.

Aktuální účinné znění novelizovaných předpisů je dostupné v sekci Právní předpisy na www.cka.cz.

Daniela Rybková

SPONZOROVANÝ PŘÍSTUP K TECHNICKÝM NORMÁM – MOŽNOST ČTENÍ ZDARMA

Technické normy, na které je v právních předpisech uveden výlučný odkaz a je stanovena povinnost podle těchto technických norem postupovat, mají být zpřístupněny pro koncového uživatele zdarma.

Poplatek za zpřístupnění technické normy koncovému uživateli v těchto případech bude hradit určený sponzor, a to orgán státní správy (typicky příslušné gesční ministerstvo nebo Evropská komise). Tento nový institut sponzorovaného přístupu k technickým normám s platností od 1. ledna 2021 zavádí zákon č. 526/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Definice sponzorovaného přístupu je stanovena v předpisu CEN-CENELEC GUIDE 10, edition 4, 2017-11: „Sponzorovaný přístup – online přístup pouze pro čtení k vybraným publikacím určené skupině uživatelů zdarma, předplacený sponzorem třetí strany“.

Přístup k normám po registraci pro kohokoliv

Sponzorované české technické normy jsou jen ke čtení, tedy bez možnosti tisku, přístupné na portále Agentury ČAS pod názvem Sponzorovaný přístup k vybraným normativním dokumentům. Přístup do portálu sponzorovaných norem je vázán na prvotní registraci do systému. Zaregistrovaní uživatelé (zaregistrovat se může kdokoliv) budou mít přístup ke všem zveřejněným ČSN bez omezení.

Otázkou zůstává, kdy a v jakém množství budou technické normy zveřejněny, neboť fond českých technických norem obsahuje necelých 70 tisíc norem, z toho platných je přibližně polovina – přes 35 tisíc – a to jak původních českých technických norem, tak převzatých evropských nebo mezinárodních. V současnosti jsou technické normy zveřejněné formou sponzorovaného přístupu počítány v řádu desítek.

Normy budou zpřístupňovány postupně

Dotčené ČSN bude Agentura ČAS zpřístupňovat postupně, podle toho, jak budou přicházet žádosti ze strany ministerstev. Agentura z dodaných seznamů bude vyjímat převzaté (nepůvodní) ČSN a jejich přehled bude posílat držitelům autorských práv k těmto ČSN na vědomí. Po uhrazení poplatku správním orgánem budou ČSN technicky zpracovány a umístěny na portál Sponzorovaný přístup (sponzorpristup.agentura-cas.cz).

Milan Kopeček
Více informací viz Česká agentura pro standardizaci – www.agentura-cas.cz

ELEKTRONICKÉ AUTORIZAČNÍ RAZÍTKO OD 1. LEDNA 2022

Poslanecká sněmovna v březnu letošního roku schválila ve třetím čtení, a tím poslala do Senátu, digitalizační balíček – tzv. DEPO, což je novelizace zákonů souvisejících s elektronizací postupů orgánů veřejné moci, který navazuje na již dříve schválený zákon o právu na digitální službu.

Poslanecká sněmovna do digitalizačního balíčku přidala pozměňovací návrh, který umožňuje urychlení nástupu elektronického razítka, především s akcentem na možnost vedení elektronických stavebních deníků. Jedná se o povinnost zajistit vedení stavebního deníku v elektronické formě, která je uložena zadavateli nadlimitní veřejné zakázky zákonem č. 403/2020 Sb. Změna stavebního zákona Čl. XXIV – v § 152 se doplňuje odst. 6, ve znění: „U stavby, která je předmětem veřejné zakázky v nadlimitním režimu, je stavebník povinen zajistit vedení stavebního deníku v elektronické formě,“ a to s účinností od 1. ledna 2021.

O elektronickém autorizačním razítku uvažuje zákonodárce ohledně jím plánovaného zásahu do zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, a to zejm. § 13 odst. 3, který by měl znít:

- „Dokument související s výkonem činnosti autorizované osoby musí být:
- opatřen vlastnoručním podpisem a otiskem razítka se státním znakem České republiky, jménem autorizované osoby, číslem, pod nímž je zapsána v seznamu autorizovaných osob vedeném Komerou a vyznačeným oborem, popřípadě specializací své autorizace,
 - opatřen kvalifikovaným elektronickým podpisem, založeným na kvalifikovaném certifikátu, obsahujícím jméno autorizované osoby, číslo, pod nímž je zapsána v seznamu autorizovaných osob vedeném Komerou, obor, popřípadě specializaci, označení Komory, a opatřen kvalifikovaným elektronickým časovým razítkem.“

Současná změna se týká posunu termínu, a to jeho zkrácení o půl roku. Původní plánovaný termín nabytí účinnosti stanovený na 1. července 2023 byl nyní zkrácen na plánovanou účinnost dnem 1. ledna 2022.

Milan Kopeček

NOVÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Pro lepší obeznámenost architektů s relevantní legislativou si dovoluujeme upozornit na některé předpisy, které souvisejí s výkonem profese a k jejichž změnám došlo v poslední době. Ve Sbírce zákonů České republiky jsou zákony a vyhlášky pravidelně zveřejňovány, viz www.mvcr.cz v rubrice Legislativa.

Z předpisů uveřejněných ve Sbírce zákonů České republiky od 2. 11. 2020 do 10. 3. 2021 upozorňujeme zejména na:

Zákon č. 541/2020 Sb.,
o odpadech

Zároveň s tímto zákonem je vydáván také zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností, oba tyto nové předpisy nahrazují původní zákon o odpadech č. 185/2001 Sb. Rozdělení úpravy do dvou předpisů je odůvodněno specifickou problematikou výrobků s ukončenou životností, která se vymyká systematické základního odpadového režimu.

Zákon mimo jiné obsahuje speciální podmínky pro povolení provozu zařízení určených pro nakládání s odpady.

→ Zákon je účinný od 1. 1. 2021.

Zákon č. 540/2020 Sb.,

kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní

Tato novela zákona o daních z příjmů zavádí možnost pro drobné podnikatele využít tzv. paušální daň. Tato daň je určena pro osoby samostatně výdělečně činné s ročními příjmy nepřekračujícími 1 000 000 Kč. Tyto osoby mohou finančnímu úřadu oznámit vstup do paušálního režimu a platit fixní paušální platbu zahrnující daň z příjmu, sociální pojištění a zdravotní pojištění, která aktuálně činí 5469 Kč. Vstup do paušálního režimu je třeba ohlásit na začátku příslušného zdaňovacího období, pro rok 2021 to tedy již nyní není možné.

→ Zákon je účinný od 1. 1. 2021.

Zákon č. 544/2020 Sb.,

kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Hlavní část novely se zabývá plány pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody. V té souvislosti je výslovně uvedeno, že vodoprávní úřady jako dotčené orgány ve svých stanoviscích k návrhům územně plánovací dokumentace zohledňují cíle ochrany povrchových a podzemních vod, jejich hospodárné využívání a vytváření podmínek pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha v zastavěných a zastavitelných územích, a poskytují orgánům územního plánování údaje a podklady pro vymezení ploch vhodných k omezení a zadržování odtoku srážkových vod a realizaci vodních prvků.

→ Zákon je účinný od 1. 2. 2021.

Zákon č. 481/2020 Sb.,

kterým se mění zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Podobně jako výše uvedená novela vodního zákona i tento předpis má za cíl nastavit vhodné legislativní prostředí k řešení dopadů klimatických změn v krajině, zvýšit operativnost řízení o pozemkových úpravách a řešit extrémní situace v krajině (sucho, lokální povodně, eroze půdy apod.). Rozšiřuje se možnost provádět jednoduché pozemkové úpravy bez výměny nebo přechodu vlastnických práv, navrhovat společná zařízení – vodo hospodářská opatření sloužící k ochraně před suchem – a řešit je ve více na sebe navazujících územích.

→ Zákon je účinný od 1. 1. 2021.

Zákon č. 95/2021 Sb.,

o kompenzačním bonusu pro rok 2021

Jedná se o další ze série předpisů vztahujících se k epidemii Covid-19. Upravuje bonus pro osoby samostatně výdělečně činné, společnosti, s. r. o. a osoby vykonávající práci na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr, v případech nuceného uzavření či omezení provozu provozovny, karantény, péče o dítě či omezení poptávky po výrobcích nebo službách. Kompenzační bonus činí 1 000 Kč

za každý kalendářní den bonusového období. Bonusové období je zatím zákonem stanoveno od 1. února 2021 do 31. března 2021, vláda může následně stanovit nařízením další bonusová období pro měsíce až do konce roku 2021, pokud se bude předpokládat trvání krizových opatření. Žádost o kompenzační bonus je nutné podat nejpozději do dvou měsíců po skončení bonusového období.

→ Zákon je účinný od 26. 2. 2021.

Zákon č. 121/2021 Sb.,

o mimořádném příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě

Předpis stanoví pro zaměstnance v nařízené karanténě příspěvek ve výši do 370 Kč za prvních 14 dnů nařízené karantény, maximálně do 30. dubna 2021.

→ Zákon je účinný od 4. 3. 2021.

Daniela Rybková

OTÁZKY A ODPOVĚDI

V průběhu roku dostává Právní oddělení Kanceláře ČKA desítky dotazů týkajících se výkonu profese architektů, na něž autorizovaným osobám i jiným subjektům odpovídá. Vybíráme některé z nich.

Odpovědnost projektanta

Chtěl bych se zeptat, jak je to s právní odpovědností architekta za projekt. Pracuji jako živnostník a spolupracuji na jednom projektu s architektonickou firmou. Architektonická firma je jako generální dodavatel, ale já celý projekt autorizuji. Jde pak nějaká případná škoda za firmou, nebo pouze za člověkem, který projekt autorizuje razítkem?

Když řeším kompletní projekt, který autorizuji, kdo odpovídá za jednotlivé profese (ZTI, VZT, statika)? Odpovídá za profese generální dodavatel kompletní projektové dokumentace – firma, nebo architekt s autorizačním razítkem, nebo samy jednotlivé profese?

Vůči klientovi nese smluvní odpovědnost za škodu jeho smluvní partner, tedy předpokládám ona architektonická firma jako generální dodavatel. Pokud vznikne klientovi škoda v důsledku vady projektu, bude její náhradu požadovat po ní. Vy přitom odpovídáte za škodu této firmě jako svému objednateli a lze očekávat, že bude její náhradu následně požadovat po vás. Za projekt nesete dále odpovědnost profesní. Co se týče projektů jednotlivých profesí, pak bohužel nesete odpovědnost rovněž, spolu s příslušným specialistou, a to na základě § 159 stavebního zákona: *(3) Projektant odpovídá za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace a proveditelnost stavby podle této dokumentace, jakož i za technickou a ekonomickou úroveň projektu technologického zařízení, včetně vlivů na životní prostředí. Je povinen dbát právních předpisů a obecných požadavků na výstavbu vztahujících se ke konkrétnímu stavebnímu záměru a působit v součinnosti s příslušnými dotčenými orgány. Statické, popřípadě jiné výpočty musí být vypracovány tak, aby byly kontrolovatelné. Není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh. Odpovědnost projektanta za projektovou dokumentaci stavby jako celku tím není dotčena.*

Pokud specialisty objednává a platí generální dodavatel napřímo, pak předpokládám, že by náhradu škody za vadu ve zvláštní části dokumentace požadoval přímo po příslušném specialistovi, nikoliv po vás (přes-

tože podle zákona by mohl požadovat náhradu i po vás). Pokud byste zvláštní část dokumentace objednal a platil specialistovi vy, pak bude náhradu škody generální dodavatel požadovat po vás (a vy následně po projektantovi zvláštní části).

Ke změně územního rozhodnutí

Zpracovávali jsme DÚR, pro 2. etapu již stávající haly (DÚR již nabylo právní moci). Zahrnuje halu a komunikace. Z hlediska zastavěné plochy, t. j. rozměrů a výšek, je větší než DSP, které zpracováváme nyní. Jinými slovy – DSP 2. etapy je rozměrově (plošně, obrysově se všemi objekty atd.) menší než platné ÚR ve všech ohledech. Jádro problému je v tom, že stavební úřad po nás chce, abychom požádali o společné povolení – ÚR a SP – s tím, že nejprve musíme požádat o zrušení již vydaného ÚR – což je problém – to naši investoři neudělají. Měl jsem za to, že pokud DSP nepřesahuje (v podstatných parametrech) platné ÚR, tak je vše v pořádku. Připomínám, že problémem je pouze figura povolovaného objektu – nikoliv další technické parametry objektu, kde bych si dovedl představit rozdíly, které by nové DUR vyžadovalo.

Dodržení územního rozhodnutí znamená zachování objektu stavby, tak jak je v ÚR stanoven. Dává to smysl, když si uvědomíte, že územně plánovací dokumentace může předepisovat nejen maxima, ale často i minima zastavění či výšek a menší stavba by se tak mohla dostat do rozporu s územním nebo regulačním plánem. Jinou věcí je, že povolenou stavbu vás obecně nikdo nemůže nutit dokončit. Takže pokud jsou jednotlivé části projektu oddělitelné, řešením může být je zkrátka nerealizovat. Je přitom samozřejmě nutné ověřit, zda se tím stavebník nedostane do rozporu se zákonem nebo územně plánovací dokumentací – pak by taková stavba nemohla být zkolaudována.

Podmínky užití sousedova pozemku

Pro klienta řešíme studii zahrady, která se nachází na okraji obce. Zahradka není oplocená a sousedí s pásem orné půdy. U parcely s ornou půdou jsou uvedeni tři vlastníci (dvě fyzické osoby, jedna akciová společnost). Klient si přeje na hranici svého pozemku, v místě sousedství s ornou půdou, vybudovat posezení s ohništěm. Tvrdí, že má od vlastníka souhlas (zatím nevíme v jaké podobě a od kterého konkrétně). Jak máme postupovat, abychom byli právně chráněni – respektive jak má správně klient postupovat a v jaké podobě má získat souhlas od vlastníků pozemků? Měli bychom si my, jakožto projektanti, nechat od zadavatele potvrdit, že umístění objektů a jejich případné odstranění je na jeho odpovědnost?

Jeden problém je ochrana vašeho klienta. Pro její maximalizaci by bylo dobré zřídit na pozemku sousedů věcné břemeno, které klienta opravňuje užívat část jejich pozemku. Věcné břemeno by mu toto právo zachovalo i při změně vlastníků pozemku. Protože ale VB pozemek zatěžuje a může komplikovat nakládání s ním do budoucna, pochybují, že se do toho bude sousedům chtít. Druhé „nejlepší“ řešení je smlouva o právu užívání pozemku podepsaná všemi spoluvlastníky. Tato smlouva ze zákona nemusí být písemná, ale velmi bych to doporučovala.

Jiná otázka je ochrana vás jako projektanta. Vy máte povinnost postupovat podle pokynů klienta (pokud nejsou v rozporu se zákonem nebo profesní etikou), a pokud dostanete pokyn projektovat na cizím pozemku, na rizika s tím spojením klienta (ideálně písemně) upozorníte a on dále (opět ideálně písemně) na pokynu trvá, pak za budoucí problémy odpovídá on sám. Vaše právo na odměnu nebude nijak dotčeno.

K nastavení vztahů uvnitř projekčního týmu

Struktura, v které se chystáme rozjet zakázku, je následující: zadavatel (obec) má smlouvu o dílo na vypracování projektové dokumentace se zhotovitelem (společností s ručením omezeným, v níž nijak nefiguruje). Tato firma si mě najme na vedení zakázky, vypracování části dokumentace a na koordinaci profesí. Profesanti budou najímáni přímo

firmou. Já s nimi nebudu mít žádný smluvní vztah. Projekt budu jako celek autorizovat. Jsem OSVČ. Jaký druh smlouvy bych měl s s. r. o. uzavřít? Mohu použít smlouvu o dílo, kterou má ČKA na webu? Předpokládám, že nelze použít licenční smlouvu, protože budu projekt dál aktivně utvářet a následně autorizovat.

Situace není, jak asi tušíte, zcela ideální, protože znamená, že ponese profesní odpovědnost za dodávky jiných osob, které nemáte zcela ve své moci ovlivnit, jelikož s nimi nejste v smluvním vztahu. Možností je několik, smlouva o dílo je nejobvyklejší řešení (další možností by bylo se nechat s. r. o. zaměstnat, což by omezilo vaše riziko škody, ale současně taky váš zisk, takže předpokládám, že toto řešení nezvolíte). Smluvní odpovědnost za kvalitu díla a případné škody vůči zadavateli nese s. r. o., nikoliv vy. Oproti tomu vy odpovídáte s. r. o. To po vás může požadovat náhradu škody v případě, že vaší chybou bude způsobena škoda s. r. o. (prakticky se bude jednat zejména o případ, kdy ve vámi zpracované části dokumentace bude vada, která způsobí škodu zadavateli a ten se úspěšně domůže její náhrady na s. r. o. a to jí pak bude požadovat po vás). Problém nastává u odpovědnosti veřejnoprávní (podle stavebního zákona a autorizačního zákona), kdy za celý projekt včetně práce specialistů odpovídáte skutečně vy. To by mohlo pro vás mít následky v případě, že by se nepodařilo zadavateli dosáhnout náhrady škody na s. r. o. a dále v trestněprávní rovině – pokud by došlo ke škodě na stavbě, která by způsobila obecné ohrožení, byl byste odpovědnou osobou vy (spolu s případným specialistou). Z toho důvodu bych doporučovala ve smlouvě uzavřené s s. r. o. řešit váš vztah se specialisty, kde byste měl s. r. o. v jednáních zastupovat, což by vám umožnilo jejich práci skutečně koordinovat a kontrolovat. Vycházet můžete ze vzorové smlouvy o dílo ČKA, bude jí třeba odpovídajícím způsobem doplnit ve smyslu výše uvedeného. Doporučuji také zvážit navýšení profesního pojištění pro tuto konkrétní zakázku.

Eva Faltusová

ELEGANT THERMOFIBRA

Dokonalé okno vyrobené z kompozitních materiálů

$U_f = 0,88 \text{ W/m}^2\text{K}$

deceuninck

elegant.deceuninck.com

ThermoFibra je unikátní technologie využívající dlouhá skelná vlákna v okenních křídlech pro dosažení nejlepších tepelněizolačních vlastností.

- Elegantní design
- Vynikající tepelněizolační vlastnosti
- 100% recyklovatelnost
- Lepší stabilita a pevnost profilu

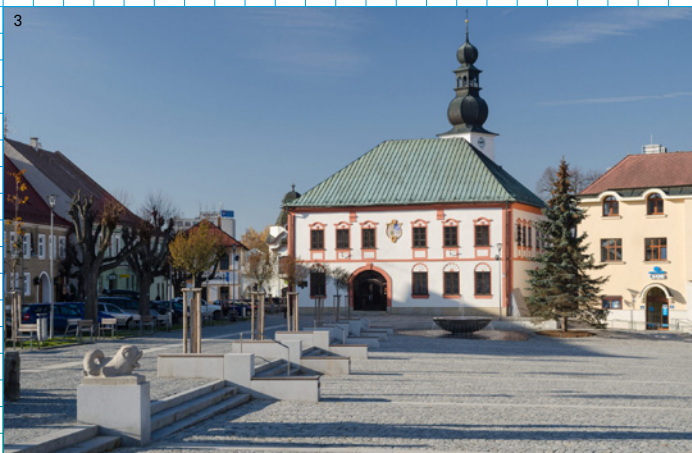
40

Krajinářská

TÉMA

architektura

Krajinářský architekt/krajinářská architektka je vzděláván/a, aby rozpoznal/a hodnotu, potenciál a případné konflikty daného prostoru a následně navrhl/a perspektivní řešení, které bude odpovídat zjištěným okolnostem a bude zohledňovat technické, ekologické, společenské a tvůrčí aspekty. Úkolem krajinářského architekta je vytvořit srozumitelný a hodnotný prostor tak, aby zabránil ztrátě identity daného místa. Předmětem práce krajinářského architekta není pouze komplexní projekční příprava staveb veřejného prostoru, jako jsou náměstí, ulice, nábřeží, parky, zahrady, památky krajinářské architektury, hřbitovy, sportovní a dětské areály včetně staveb, které se v daných veřejných prostorech nacházejí, ale i koordinování a plánování zastavěné i nezastavěné krajiny. Autorizovaný krajinářský architekt je oprávněn k vedení svěřené úlohy před úřady. V rámci vedení pracovního týmu spolupracuje s dalšími odborníky, jako jsou dopravní inženýr, vodohospodář, lesní inženýr, statik, ekolog, sociolog, umělec, historik apod. V případě komplexní úlohy, např. krajinářsko-urbanistického zadání, spolupracuje s rovnocennými partnery v rámci autorského týmu – urbanistou nebo architektem. Krajinářský architekt je vzděláván ve výše uvedeném rozsahu profese.

1. Revitalizace historického jádra obce Tetín, Jan Mackovič, Zuzana Kučerová, Kateřina Burešová, Jana Kusbachová, soutěž 2015, realizace 2020
2. Náměstí T. G. Masaryka ve Frýdlantu, Vladimír Balda, Jiří Jandourek, soutěž 2002, realizace 2011, nominace na ČCA 2016

3. Rekonstrukce povrchů náměstí Republiky ve Žďaru nad Sázavou, Atelier RAW, bez soutěže, realizace 2015, nominace na ČCA 2016
4. Plánské nábřeží, Ivar Otruba, Petr Velička, Kateřina Čadková, Jakub Kovář, Kateřina Sapáková, Tomáš Popelínský, soutěž 2014, realizace 2018

5. Rekonstrukce skautské mohyly Ivančena v Beskydech, Pavel Buryška, Petr Buryška, Simona Ledvinková, soutěž 2014, realizace 2016
6. Masarykovo náměstí ve Stříbře, M&P Architekti – Krajinářská architektura, soutěž 2007, realizace 2018, nominace na ČCA 2019

7. Řešení vstupního prostoru budovy ZŠ Jasanová 2 v Brně, DOMA architekti, soutěž 2013, realizace 2014
8. Park Čtyři dvory v Českých Budějovicích, M&P Architekti – Krajinářská architektura, David Prudík, soutěž 2012, realizace 2014, nominace na ČCA 2016

Vznik názvu „krajinařská architektura“

V noci 31. března 1858 odevzdali Calvert Vaux a Frederick Law Olmsted soutěžní návrh na centrální park pro newyorský Manhattan, ve kterém se poprvé označili za krajinařské architekty. Položili tak základy dnes používanému názvu a jejich dílo se stalo jednou z ikon moderní krajinařské architektury. Možná ale úplně první nebyli. Samotný název totiž vznikl o třicet let dříve na skotském venkově.

Skotský obchodník a inovátor zemědělství Gilbert Laing Meason (1769–1832) se kromě hospodaření na svém sídle Lindertis¹ v hrabství Forfarshire zabýval i dějinami umění. V roce 1828 vydal knihu *The Landscape Architecture of the Great Painters of Italy*, ve které rozebíral kompozici krajinomaleb a symbiózu vyobrazených paláců s přírodním okolím. Tyto stavby zasazené do idylické krajiny pak nazval krajinařskou architekturou. Své myšlenky ale rozvíjel i k aktuálnějších úvahám: „Naše parky jsou možná nádherné a naše paláce bezchybně navržené, ale nic není vzácnější než jejich dokonalé propojení.“ Jeden výtisk jinak neúspěšné knížky se dostal do rukou dalšího Skota, Johna Claudia Loudona (1783–1843). Tento botanik, spisovatel a tvůrce, který se svým záberem pohyboval od zahradnictví přes architekturu po krajinné plánování, svou rozsáhlou publikační činnost formoval náhled viktoriánské Anglie na zahradní umění. Vydal encyklopedii zahradnictví, založil první zahradnický časopis, ale zabýval se také konstrukcí skleníků a možnostmi solárního vytápění budov. Pracoval i na projektech, které bychom dnes označili za krajinařsko-architektonické s přesahem do urbanismu a krajinného plánování. Například v *Hints for Breathing Places for Metropolis* (1829) přednesl plán pro dlouhodobý rozvoj Londýna a jeho parkových ploch.

Loudon byl přesvědčený, že Laing Measonova „krajinařská architektura“ má význam i mimo teorii umění. Používal ji ve svých textech a encyklopediích k popisu staveb vhodně zapadajících do komponované krajiny. Jako příklad uváděl palác a zahrady v Deepdene, kde se dům a jeho okolí prolínaly díky systému teras, schodišť a zimních zahrad.²

Pravděpodobně díky obdivovateli J. C. Loudona Andrewu Jacksonu Downingovi (1815–1852) se „krajinařská architektura“ dostala do Spojených států amerických. A. J. Downing byl zahradník, architekt, novinář a propagátor americké novogotické architektury (tzv. *Carpenter Gothic*). Na cestách po Evropě narazil na výstavu akvarelů britského architekta Calverta Vauxe (1824–1895). Našel v něm partnera, který sdílel jeho přesvědčení, že stavby mají vizuálně souznít s okolní krajinou. Přemluvil ho k emigraci do Ameriky, kde založili projekční ateliér. Společně pracovali na návrzích okolí Bílého domu nebo Smithsonianova institutu. Downing byl také jedním z prvních, kdo přišel s myšlenkou na vytvoření centrálního parku na Manhattanu, a v jeho domě se

Vaux pravděpodobně poprvé potkal s mladým novinářem F. L. Olmstedem (1822–1903). Andrew Jackson Downing zemřel v roce 1852 ve 36 letech při výbuchu parníku na řece Hudson.

O šest let později Calvert Vaux a Frederick Law Olmsted společně vstoupili do soutěže na newyorský centrální park. Olmsted měl za sebou úspěšnou novinářskou kariéru, psal o cestách po anglických parcích a zahradách nebo o otrokářství jihu Spojených států, ale nikdy dříve park neprojektoval. Přesto v soutěži zvítězil. K označení své profese – tj. tvůrce veřejných prostranství, parků a parkových systémů – si zvolili název „landscape architect“, krajinařský architekt.

Díky úspěchu nejen Central Parku ale i tzv. Smaragdového náhrdelníku v Bostonu, kde Olmsted vytvořil systém propojených parků o ploše 450 ha, se název oboru dostal do povědomí a začala ho používat široká profesní obec. 4. ledna 1899 jedenáct předních amerických krajinařských architektů a architektů, mezi kterými byli dva synové (vlastní i adoptovaní) F. L. Olmsteda a syn Calverta Vauxe, založilo Americkou společnost krajinařských architektů (ASLA). V roce 1900 pak na Harvardově univerzitě vznikl první univerzitní obor.

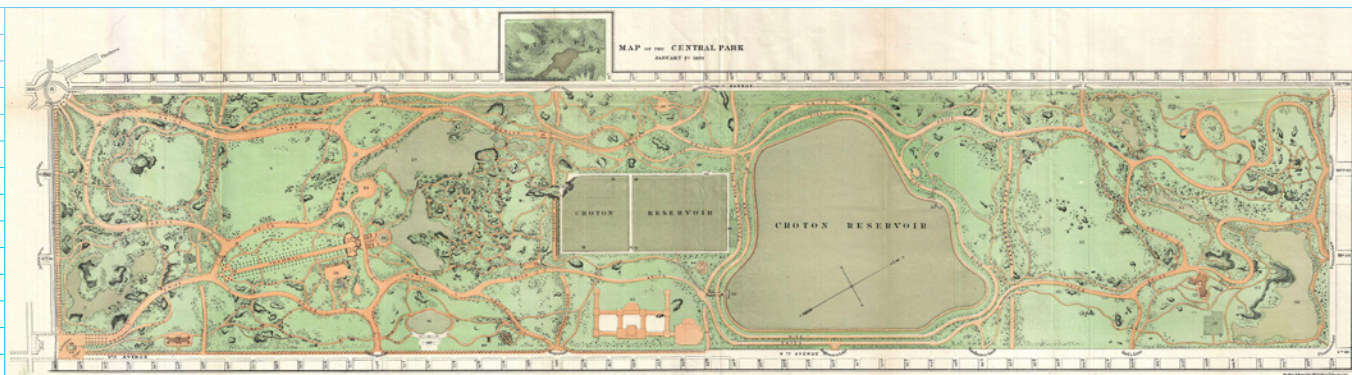
Mezitím ve Spojeném království byl Laing Measonův termín prakticky zapomenut, začal se tak šířit tentokrát opačnou cestou z Ameriky do Británie. Jedním z prvních, kdo název krajinařský architekt použil v dnešním kontextu, byl Patrick Geddes (1854–1932), biolog, sociolog a urbanista, který se narodil v Perthu, asi 40 km od domu Gilberta Lainga Measona. Ve svém díle kladl důraz na vztah měst, lidí a krajiny. Podporoval ochranu přírody a kulturních hodnot, kritizoval rozsáhlé bourání v rámci asanací („one of the most disastrous and pernicious blunders in the chequered history of sanitation“) a úzký pohled specialistů („Each sees clearly and seizes firmly upon one petal of the six-lobed flower of life and tears it apart from the whole.“ – Každý vidí jasně a uchopí pevně jen jeden okvětní lístek šestičetného květu života – a roztrhá ho na kusy.). Mimo jiné zavedl termín konurbace a navrhl urbanistickou strukturu Tel Avivu.

Vývoj ohledně názvu profese byl ale možná komplikovanější, protože za krajinařského architekta se už devět let před Olmstedem označil William Andrews Nesfield (1793–1881), když pracoval na návrhu zahrady pro královnu Viktorii. Ve Francii se termín „architect paysagiste“ dokonce poprvé objevil už na začátku 19. století v nekrologu Jeana-Marie Morela (1728–1810) jako označení architektů anglických krajinařských parků. Používal ho i Louis-Sulpice Varé (1803–1883), jeden z tvůrců Boulogneského lesíku v Paříži. F. L. Olmsted lesík a Varého nástupce Adolphe Alphanda (1817–1891) navštívil v roce 1859.

Ať už se k Olmstedovi dostala „krajinařská architektura“ od Loudona, Downinga, Vaux, Alphanda nebo jakkoliv jinak, je potřeba připomenout, že přestože dnešní název vznikl v 19. století, kořeny krajinařské architektury sahají mnohem hlouběji. Ostatně profesor Otruba, laureát Pocty ČKA za rok 2018, říká, že „prvním architektonickým projevem, architektonickým dílem člověka byla cesta vyšlapaná lesem, stepí, krajinou“.

Tomáš Popelínský
Člen PS Krajinařská architektura ČKA

1. Poslední zbytky zbořeny v r. 1987.
2. Skrz zahradu byl postaven silniční obchvat, palác zbořen Britskými železnicemi v r. 1967 a nahrazen brutalistní kancelářskou budovou.

Frederick Law Olmsted, Calvert Vaux, vítězný soutěžní návrh Central Parku v New York City, 1857. Park o rozloze 4000 x 800 m je největší v USA. Snímek wikipedia.org

Hlavní myšlenky návrhu Central Parku, které vyjadřují poslání krajinářské architektury, jsou stále aktuální. Cílem bylo zlepšení zdravotních podmínek ve městě, zlepšení sociálních vztahů a ochrany Země a jejích zdrojů. Znalost přírody a láska k lidem byla propojena se znalostí technologií a vytvořila umělecké dílo pro všechny vrstvy společnosti a pro všechny generace. Snímek mybestplace.com

O oprávnění k projektování zahradních a krajinářských úprav

Se současně narůstajícími požadavky na péči o krajinu, o její přírodní složky, ale též o její utváření (uspořádání a využívání v širším smyslu slova) vzrůstal postupně význam komplexnějšího a celistvějšího výkonu profese krajinářského architekta, jímž by bylo možno překonat důsledky jen úzce vytyčeného profesního rámce krajinných inženýrů (v podstatě značně úzce pojatých projektů meliorací včetně menších opatření na vodních tocích a projektů polních a lesních cest).

V souladu s ustanoveními stavebního zákona a zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, mohou zpracování projektů zahradních a krajinářských úprav provádět pouze osoby oprávněné dle zvláštních předpisů – architekti, popřípadě inženýři, v omezeném rozsahu (pro dílčí speciální části projektu) pak též stavební technici. Jde tedy

o osoby autorizované dle zákona o výkonu povolání autorizovaných osob – především o autorizované architektky pro obor krajinářská architektura včetně vypracovávání plánů a projektů územních systémů ekologické stability. Činnost krajinářských architektů se tudíž dotýká široké a různorodé škály ploch a prvků v urbanizovaném i neurbanizovaném území (území zastavěném i nezastavěném), jejichž řešení se liší v náročnosti a komplexnosti zpracování.

Součástí projektu krajinářské architektury například ve veřejných prostranstvích mohou být i pozemní či inženýrské stavby takového rozsahu, že vyžadují samostatný projekt. Je nezbytné, aby krajinářský architekt v takovém případě jakožto nositel zakázky přizval ke zpracování takového projektu rovněž autorizovaného architekta či inženýra oprávněného zpracovávat projekty v daném oboru. Zahradní a krajinářské úpravy vyžadují ve fázi průzkumů a rozborů někdy specializované podklady (floristický a vegetační průzkum, průzkumy fauny, geologické a pedologické rozborů a podobně). Je nezbytné svěřit zpracování těchto podkladů osvědčeným specialistům, nedisponují-li krajinářští architekti odpovídajícími znalostmi a dovednostmi.

Krátký pohled do moderní historie regulovaných profesí

Aniž bychom mohli pro účely tohoto článku příliš zabředit do starší historie vývoje profese zahradníka a krajináře (jakkoliv z mnoha pohledů mimořádně zajímavé), připomínáme, že moderní pojetí profesních činností prostřednictvím k tomu oprávněných profesionálů a pověřených profesních samospráv se rodí a ustavuje v průběhu

19. století. Inženýrské komory nahradily postupně ty dosavadní cechy, jejichž činnost souvisela s projektováním a prováděním staveb. Základním pojmovým vymezením byl pojem „civilní inženýr“, resp. „civilní inženýr-architekt“, resp. „civilní inženýr-zeměměřič“, přičemž po delší dobu se činnost civilního inženýra všeobecně považovala za činnost vyloučenou z dosahu živnostenského zákona; tím spíše pak činnost civilního inženýra-architekta, považovaná nadto za výkon **umělecký**, který byl z režimu živnostenského zákona rovněž zcela vyloučen. Profesní institucionalizace probíhala v několika postupných krocích, počínaje nařízením c.k. ministeria záležitostí vnitřních č. 36.413-2194 ze dne 11. prosince 1860 ve znění nařízení č. 8152 ze dne 8. listopadu 1886 (publikován pod č. 8/1887 z.z.). Nařízením byly stanoveny podmínky pro organizaci státní stavební služby a bylo v něm určeno poslání a úkoly státních stavebních orgánů (i pro dnešek velmi inspirativně!/): „Úkol státních stavebních orgánů budiž vůbec omezen jen na přísně potřebné a na to, co se týká státu a co může být pouze za jeho přímého vlivu úplně spolehlivě provedeno. Pro obstarání ostatních v technický obor spadajících záležitostí obcí, korporací, obecnstva a pod. budtež nezávisle vedle státní stavební služby ustanoveni civilní inženýři, již mohou být požadováni v případech potřeby také pro státní stavební záležitosti za zvláštní úplatu.“¹

Zároveň byly tímto nařízením stanoveny základní věcné a procesní požadavky na prokazování, ověřování a osvědčování znalostí potřebných pro samostatný výkon činností inženýrských a pro tento účel také provedeno základní roztřídění. Ustaveny byly tři samostatné profesní třídy, a to „civilní inženýři pro všechny obory stavební“, „architekti“ a „geometři čili zeměměřiči“; novelou z roku 1886 pak byly tyto třídy pojmenovány nově a doplněny o další třídu, a to:

- „a. stavební inženýři, pokud se týče stavební a kulturní (**recte zemědělstí**) inženýři (pro stavby silniční, vodní, mostní a železniční, pojímaje v to bezprostředně s nimi spojené stavby pozemní, pokud se týče pro **kulturně-technické práce všeho druhu**);
- b. architektové (pro veškeré stavby pozemní a zejména pro umělecké práce stavební);
- c. inženýři pro stavbu strojů (pro strojinictví, pojímaje v to stavby pozemní bezprostředně souvisící se zařízením strojním) a
- d. zeměměřiči, pokud se týče zeměměřičtví, a **kulturní (zemědělstí) technické** (pro vyměřování, pokud se týče také pro práce kulturně-technické, vyjímaje větší zařízení hydrotechnická).“

Nařízení dále stanovilo podmínky průkazu odborné způsobilosti, a to jednak vysvědčení některé tuzemské školy technické, resp. **vysoké školy pro „zeměvzdělání“**.

V dalším vývoji se postupně ustalovaly obvyklé a standardní profesní obory; „soukromí technické“ byli rozděleni do následujících kategorií s těmito přiznanými tituly:

- a. civilní inženýři stavební, a to pro stavby silniční, vodní, mostní, železniční a stavby příbuzné;
- b. **civilní inženýři pro architekturu a pozemní stavby;**
- c. civilní inženýři pro stavbu strojů;
- d. civilní inženýři pro elektrotechniku;
- e. civilní inženýři pro stavbu lodí a lodních strojů;

- f. **civilní inženýři pro kulturní techniku, a to pro meliorace půdy, vodní a silniční stavby;**
- g. **civilní inženýři pro lesnictví;**
- h. civilní inženýři pro technickou chemii;
- i. civilní geometři.

S výjimkou dvou posledních kategorií byli vyjmenovaní civilní inženýři oprávněni „... v každém oboru kategorií přiděleném:

1. zdělávati plány, předběžně výměry a rozpočty nákladů;
2. řídití provádění technických prací do příslušného oboru spadajících a převzítí taková provádění, jakož i takové práce od jiných provedené kolaudovati;
3. předsebrání, ohlášení, měření, nákresy a výpočty a zhotovovati příslušné plány polohy a svahoměrné;
4. podávati dobrá zdání, konati výpočty a odhady ve všech odvětvích svého oboru, příslušné plány a výpočty přezkoušeti, ověření o tom vydávati, jakož i kopie plánů a výkresů vidimovati.“

Jak je patrné, od samého počátku byli tedy součástí tohoto profesního společenství též inženýři/architekti spjatí profesně s krajinou. Na tuto právní úpravu navázala právní úprava z počátku 90. let minulého století. Z uvedeného základu se postupně vyvinuly dva dnešní obory, a to **krajinní inženýři**, (dnes profesně zakotvení v ČKAIT), a **krajinářští architekti** (dnes sdružovaní v ČKA).

Současný právní stav – rozsah oprávnění krajinářských architektů

Autorizace v oboru „krajinářská architektura“ (až do roku 2008 označovaný „zahradní a krajinářské úpravy“, s číselným označením A.3) a s oprávněním užívat chráněný titul „**autorizovaný architekt – krajinářská architektura**“, popřípadě alternativně titul „**autorizovaný krajinářský architekt**“, je určena samostatně absolventům krajinářské architektury jako akreditovaného oboru architektonického, který je vyučován na univerzitách přírodovědných, zemědělských, popřípadě i technických a uměleckých; uvnitř tohoto oboru je udělována v souladu s § 6 autorizace pro specializaci „projektování územních systémů ekologické stability“ s číselným označením A.3. 1. a oprávněním užívat označení „autorizovaný projektant územních systémů ekologické stability“.

Autorizovaný architekt v oboru „krajinářská architektura“ je oprávněn v souladu s ustanovením § 4 odst. 4 zákona o výkonu povolání vykonávat profesi v tomto rozsahu:

- vypracovávat projektovou dokumentaci zahradních a krajinářských úprav včetně územně plánovacích podkladů a příslušných částí územně plánovací dokumentace (koncepte uspořádání krajiny, systémy sídelní zeleně) a dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí zahradních a krajinářských úprav,
- provádět stavebně architektonické nebo urbanistické průzkumy,
- vydávat odborná stanoviska, zpracovávat dokumentaci a posudky pro dílčí hodnocení vlivu staveb na životní prostředí, a to i pro účely řízení před státními orgány,
- provádět autorský nebo technický dozor nad realizací stavby,

- vést realizaci jednoduché stavby,
- provádět geodetická měření pro projektovou činnost a vytyčovací práce, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak,
- zastupovat stavebníka, popřípadě navrhovatele na podkladě zmocnění při územním, stavebním nebo kolaudačním řízení,
- vykonávat v orgánech státní správy odborné funkce na úseku územního plánování nebo stavebního řádu, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.

V případech, u nichž je to výslovně uvedeno, lze tyto činnosti vykonávat jen tehdy, pokud splňuje autorizovaný architekt i další požadavky podle speciálních právních předpisů, což se týče posuzování vlivů na životní prostředí, geodetických měření a činnosti ve veřejné správě (blíže viz komentář k ustanovení § 17, § 18 a § 19).

Jak bylo uvedeno výše, specifickým případem je autorizace pro specializaci „projektování územních systémů ekologické stability“, jejíž držitelé jsou v rozsahu své specializace oprávněni vykonávat profesi v rozsahu obdobném jako „krajinná architekti“, to jest:

- vypracovávat projektovou dokumentaci územních systémů ekologické stability včetně územně plánovacích podkladů a příslušných částí územně plánovací dokumentace,
- provádět přírodně krajinné průzkumy,
- vydávat odborná stanoviska, zpracovávat dokumentaci a posudky v souvislosti s územními systémy ekologické stability,
- zastupovat zadavatele na podkladě zmocnění při jednáních týkajících se územních systémů ekologické stability,
- vykonávat v orgánech státní správy odborné funkce na úseku územního plánování, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak.

Tato „samostatná specializace“ byla ustanovena na základě pověření ministrem životního prostředí č. M/2121/94 ze dne 7. června 1994 a v souladu s Prováděcím protokolem k udělování autorizací pro projektování ÚSES, uzavřeným dne 9. listopadu 1994 mezi ČKA a MŽP, a to v souladu s ustanovením zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb. Zajišťováním procesu autorizace a správou profese a dohledem nad výkonem povolání zpracovatelů ÚSES byla pověřena ČKA.

V souvislosti s postupující standardizací výkonu profese „krajinná architekt“ a jejím uvedením do souladu s mezinárodními standardy, jak byly například konstituovány v dokumentech vydaných mezinárodními sdruženími IFLA, resp. IFLA Europe – více o IFLA viz s. 51, definice krajinná architekt dle IFLA s. 42 – a s postupným upřesňováním rozsahu a obsahu vzdělání a profesních výkonů, jakož i s upřesňováním profesních standardů projektování v samostatné specializaci „územních systémů ekologické stability“, docházelo k postupnému srůstání a pronikání oboru a samostatné specializace do té míry, že bylo rozhodnuto novelou autorizačního řádu v roce 2014 tyto činnosti sjednotit, resp. zařadit specializaci „projektování územních systémů ekologické stability“ pod obor „krajinná architektura“.

Další oblasti působnosti krajinná architektů

Nad tento základní výměr je v působnosti architekta, popřípadě urbanisty/plánovače, resp. krajinná architekta v rozsahu jeho oboru též:

- vydávat odborná stanoviska, zpracovávat dokumentaci a posudky pro dílčí hodnocení vlivu staveb na životní prostředí, a to i pro účely řízení před státními orgány; odborná stanoviska je oprávněn vypracovávat v celém rozsahu svého oboru – v případě posudků vlivu staveb nebo záměrů na území je autorizace podle tohoto zákona pouze jedním z předpokladů, avšak nikoli podmínkou postačující, neboť vypracovávání posudků je podmíněno splněním podmínek stanovených zvláštním právním předpisem; odborná stanoviska vydávaná pro účely veřejnoprávního projednání je autorizovaná osoba oprávněna označit autorizačním razítkem;
- vést realizaci jednoduché stavby; v tomto případě je architektova působnost omezena rozsahem a charakterem stavby, neboť plná kompetence k vedení (provádění) staveb přísluší buď inženýrovi, nebo technikovi autorizovaným pro obory podle § 5; byť se jedná pouze o omezený segment staveb, odpovědnost za provádění těchto staveb se uplatňuje v celé šíři tak, jak přísluší stavbyvedoucímu podle ustanovení § 153 stavebního zákona (stavbyvedoucí a stavební dozor) a § 160 stavebního zákona (provádění staveb); v případě převzetí zakázky s tímto určením pak architekt odpovídá disciplinárně nejen za výkony projektové, nýbrž i za výkony a služby při provádění staveb;
- provádět geodetická měření pro projektovou činnost a vytyčovací práce, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak; obdobně jako v případě posudků o vlivu na životní prostředí je i v tomto případě autorizace podle tohoto zákona pouze jedním z předpokladů, nikoliv však podmínkou postačující, neboť provádění geodetických měření je obdobně podmíněno splněním podmínek stanovených zvláštním právním předpisem; architekt je oprávněn si pro svoji potřebu provádět geodetická měření, zaměřovat stavby a podobně, avšak nesmí samostatně vytyčovat stavbu – a to ani v případě, že ji projektoval a stav území je mu dobře znám;
- zastupovat stavebníka, popřípadě navrhovatele na podkladě zmocnění při územním, stavebním nebo kolaudačním řízení; tento výkon patří ke standardní součásti komplexně poskytovaných služeb a bývá rovněž standardní součástí smluvního ujednání s klientem;
- vykonávat v orgánech státní správy odborné funkce na úseku územního plánování nebo stavebního řádu, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak; obdobně jako v případě posudků o vlivu na životní prostředí nebo geodetických činnostech je i v tomto případě autorizace podle profesního zákona pouze jedním z předpokladů, nikoliv však podmínkou postačující, neboť provádění těchto činností je obdobně podmíněno splněním

podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.

Mezinárodně uznávané standardy

Požadavky na řádný výkon profese, jejichž rámec je uveden v tomto ustanovení, je zákoným rámcem provedeným podrobněji profesními a etickými řády obou komor; je zároveň v základních principech postaven na mezinárodně uznávaných standardech, jak je formulovaly pro krajinařské architektky zejména UIA/ACE a IFLA/IFLA Europe ve vzorových deontologických předpisech:

- Code of Ethics and Professional Conduct of International Union of Architects;
- Code of Ethic od Architect's Council of Europe;
- Code of Ethics and Professional Conduct for Landscape Architects of International Federation of Landscape Architects;
- a jak jsou definovány i v dlouhé řadě předpisů národních.

Závazek k odbornému výkonu profese

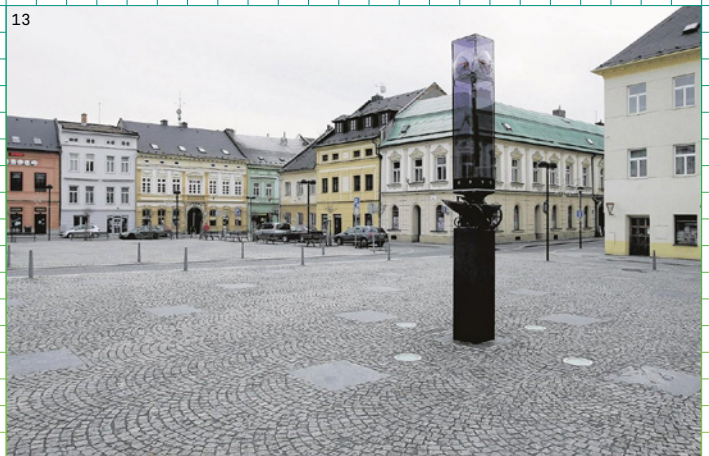
Základní obecné podmínky samostatného výkonu profese uvádí třetí část profesního zákona, zejména ustanovení § 12 profesního zákona. K povinnostem vážícím se k profesi náleží zejména řádná odborná úroveň výkonu profese, osobní výkon profese, popřípadě výkon profese osobami pod přímým dohledem a vedením autorizované osoby, povinnost celoživotního sebevzdělávání a konečně též součinnost s dalšími autorizovanými osobami, zejména tehdy, pokud odpovídající autorizací profesionál sám nedisponuje. Závazek průběžného (celoživotního) sebevzdělávání koresponduje se základní profesní maximou, jíž je poskytování profesních služeb na nejvyšší úrovni, jíž je konkrétní autorizovaná osoba schopna dosáhnout. Tento požadavek ostatně plyne z obecné právní úpravy, a to z ustanovení § 5 odst. 1 ObčZ: „Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.“

Nad výše uvedené pak je ve vztahu ke klientovi a ke společnosti významné zejména ustanovení ukládající profesionálům povinnost dbát obecně závazných právních předpisů, jakož i předpisů profesních a předcházet střetu zájmů. Z uvedených ustanovení a z rozsahu oprávnění k výkonu profese plyne, že krajinařský architekt může být, za splnění výše uvedených náležitostí, nositelem zakázky, jejíž součástí jsou i takové činnosti, které přímo oprávněn vykonávat není, pro něž však sjedná jejich provedení osobou k nim oprávněnou.

Ne všude ve světě je profese krajinařského architekta zatím profesí regulovanou, avšak převažuje – s ohledem na výše zmíněné potřeby celostnějšího přístupu k přírodnímu a krajinnému prostředí – tendence zahrnout tyto profese důsledně do režimu vysoce odpovědných profesí regulovaných, jak o tom svědčí i řada dokumentů vydávaných mezinárodními institucemi, zejména IFLA. V tomto smyslu česká právní úprava může být mnoha jiným státům vzorem.

Jiří Plos

Více informací: PLOS, Jiří. Zákon o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě – Komentář a výklad náležitostí a podmínek samostatného výkonu profese. Wolters Kluwer. Praha. 2018.

9. Dolní a Horní náměstí ve Slavonicích, Roman Koucký, Šárka Malá, Jan Špilar, soutěž 1994, realizace 1994–2002
10. Klášterní zahrady v Litomyšli, Radko Květ, Václav Babka, Zdenek Sendler, soutěž 1997, realizace 2000

11. Vnitroblok u Masarykova náměstí v Přešticích, Hana Pavlacká, Jiří Klokočka, soutěž 2001, realizace 2004
12. Pěší zóna a Mírové náměstí v centru MPZ Jablonce nad Nisou, Michal Gavlas, soutěž 1996, realizace 1998

13. Úprava prostoru Hlavního náměstí ve Šternberku, Atelier RAW, soutěž 1997, realizace 2006
14. Tyršovy sady v Pardubicích, New Visit, soutěž 2002, realizace 2015

15. Revitalizace památkově chráněného parku Havlíčkových sadů v Praze, DESIGN arcom (Hedvika Hronová), soutěž 2006, realizace 2013
16. Řešení parteru Dolního náměstí v Jablonci nad Nisou, Studio A91, soutěž 1999, realizace 2006

Typologie krajinářských staveb a stanovení jejich projekční náročnosti v rozsahu standardu služeb architekta a jeho dokumentace pro navrhování staveb krajinářské architektury

Krajinářské stavby (zahradní a krajinářské úpravy) jsou stavbami, které se zabývají venkovním prostředím ve městech i volné krajině. Jejich typologie je definována stejně jako u pozemních staveb v souladu s programem Kalkulačka, který Česká komora architektů dává k dispozici architektům, zadavatelům veřejných zakázek či investorovi pro výpočet předpokládané ceny za projektovou přípravu staveb. Tento program na základě zadaných parametrů stanoví předpokládanou časovou náročnost pro zpracování projektové dokumentace krajinářské stavby (zahradní a krajinářské úpravy), která bude úplná, proveditelná, bezpečná a v souladu s příslušnými právními předpisy.

Krajinářské stavby jsou v programu Kalkulačka rozděleny do pěti kategorií se vzrůstající náročností. U každé z nich je pak uveden výčet charakteristických příkladů.

Do první kategorie

s nejmenší obtížností patří okolí průmyslových či zemědělských staveb, rekultivace těžebních, skládkových a jinak devastovaných ploch, cyklistické a turistické trasy včetně vybavení a krajinářské úpravy.

Druhá kategorie

zahrnuje okolí sportovních a rekreačních areálů, naučné stezky, části příměstských rekreačních zón, příměstské rekreační lesy a parky, lokální biocentra a lokální biokoridory.

Třetí kategorii

tvoří veřejná prostranství sídel, areály obytných souborů a vnitrobloky se standardním vybavením, prostranství občanského vybavení, areály mateřských a základních škol nebo hřiště pro děti a mládež.

Čtvrtá kategorie

obsahuje areály obytných souborů a vnitrobloky s nadprůměrným vybavením a požadavky, botanické a zoologické zahrady, hřbitovy, ulice a náměstí, pěší zóny a parky celoměstského významu, lázeňské areály, vegetaci na konstrukcích a střešní zahrady.

V páté kategorii

s největší náročností na zpracování dokumentace jsou zahrnuty obnovy historických zahrad a parků (či jiných historických objektů krajinářské architektury), zahradnické výstavy nebo soukromé zahrady obytného charakteru s nejvyšším standardem.

Česká komora architektů vydává také jednotné standardy služeb autorizovaného architekta (tedy i krajinářského architekta) jako metodický nástroj pro ustanovení vztahů mezi architektem a klientem v projekční praxi jak pro stavby pozemní, tak stavby krajinářské.

Práce na větších projektech je vždy prací týmovou

Standard práce architekta předpokládá, že architekt bude vedoucím projektu a bude spolupracovat s dalšími architekty a inženýry na zdárném návrhu stavby a provedení díla. Standard práce architekta doporučený ze strany ČKA je z hlediska plnění v souladu se Standardy služeb vydanými ČKAIT. Standardy by měly pomoci jak architektům, tak i klientům stanovit dobré podmínky spolupráce. Služby se člení do tří základních kapitol: služby standardní, nadstandardní a obstarávací. Mezi služby standardní patří ten nejnужnější základ práce architekta tak, aby stavba mohla být zdárně postavena. Služby nadstandardní představují poměrně širokou škálu úkonů od modelů přes vizualizace až po marketingovou dokumentaci a mnohé další podklady. Je na každém architektovi, aby z nastavených možností do své nabídky vybral, co jeho služby obsahují a co již nikoli. Smyslem soupisu Standardů služeb architekta je nejen rozdělení služeb do kapitol, ale i jejich vlastní vyjmenování, aby si architekt i klient dopředu navzájem určili, co má budoucí práce obsahovat, resp. jaké plnění může klient od architekta za stanovenou smluvní cenu očekávat.

Program Kalkulačka je volně dostupný na: www.cka.cz/cs/pro-architekty/kalkulacky/pozemni-a-krajinarske-stavby

Standard služeb architekta a jeho dokumentace pro navrhování staveb je volně dostupný na: www.cka.cz/cs/pro-architekty/legislativa/standarty-vykonu-a-dokumentace

Dendrologický průzkum v projektování staveb krajinářské architektury

„Speciální průzkum“ včetně jeho vymezení pro případy, kdy vypracování podrobného dendrologického průzkumu je zadáváno jako samostatný speciální výkon. Dendrologický průzkum je oprávněn vypracovávat v plném rozsahu autorizovaný krajinářský architekt, k čemuž je mimo jiné v rámci vysokoškolského studia vzděláván. V omezeném rozsahu popisujícím stav dřeviny jej můžou

vypracovávat také certifikovaný arborista a další neautorizované osoby s patřičným vzděláním, ovšem pouze jako podklad pro celkové hodnocení dendrologického potenciálu, který výlučně hodnotí autorizovaný krajinářský architekt.

Dřeviny představují u naprosté většiny objektů krajinářské architektury nejdůležitější vegetační prvky. Je tomu tak především pro jejich vzrůstnost, vytrvalost nadzemní části a dlouhověkost. Díky těmto vlastnostem zásadním způsobem určují stabilitu a autenticitu kompozice. Aby s nimi bylo možno koncepčně pracovat, je nutno předem znát jejich vlastnosti. Zjištění vybraných vlastností dřevin (dřevinných vegetačních prvků) je předmětem dendrologického průzkumu (DP).

DP představuje jeden z nejdůležitějších podkladů ve vztahu ke stávající vegetaci. Slouží jako základní podklad pro koncepci/přístup k využití stávajících dřevinných vegetačních prvků – takto se zcela zásadně podílí i na celkových přístupech/strategiích při rozvoji objektů krajinářské architektury. DP je v různé podrobnosti zpracování součástí konkrétních fází vypracování dokumentace stavby.

Důvody pro pořízení dendrologického průzkumu

Důvody pro zpracování DP jsou určeny samotnou podstatou dřevin ve vazbě na typ objektu a konkrétní fázi vypracování dokumentace stavby:

- stanovení využitelnosti stávajících dřevin pro kompozici objektu,
- zjištění či potvrzení rozhodujících historických souvislostí v proměnách kompozice,
- detailní seznámení projektanta s objektem, podmíněné jeho účastí či spoluúčastí na tomto hodnocení,
- vytvoření podkladů pro formulaci péstebních opatření a plánování nákladů na režim péče v rámci managementu objektu.

Obvyklý obsah dendrologického průzkumu

Podrobnost a předmět hodnocení dřevin vždy posuzujeme podle účelu hodnocení a přiměřenosti výsledků a nákladů vynaložených na toto hodnocení. Na základě posouzení účelu a širšího kontextu, v kterém dané hodnocení vzniká – především na konkrétní fázi vypracování dokumentace stavby – se stanoví zadání dendrologického průzkumu.

Metodika průzkumu se opírá o získání strukturovaných údajů o dřevinách a respektuje logiku jejich členění do textové/databázové a výkresové části. Plnohodnotný dendrologický průzkum obsahuje níže uvedené skupiny zjišťovaných atributů.

- a. Identifikační atributy: identifikují vegetační prvek (především: určení rodu, druhu, vnitrodruhové jednotky, identifikátor – označení vegetačního prvku totožné ve výkresové a textové části DP, lokalizace dřeviny).
- b. Dendrometrické atributy: specifikují velikostní parametry vegetačního prvku (především: výška dřeviny, tloušťka kmene, šířka koruny).
- c. Popisné atributy: specifikují vegetační prvek či souvislosti jeho existence (především: péstební tvar, délku lineárních vegetačních prvků, výměru plošných vegetačních prvků, zápoj).

- d. Kvalitativní atributy: slouží především k odhadu stability a další perspektivy dřevinného vegetačního prvku (zejména: vývojové stadium jedince – fyziologické stáří, dendrologický potenciál, vitalita, zdravotní stav, stabilita).

Pavel Šimek
vedoucí ústavu Biotechniky zeleně
(ZF) MENDELU

Zdroj:

Podklady standardů projekční přípravy krajinářských staveb 2009–2016 pro vydaný souhrnný Standard služeb architekta a jeho dokumentace pro návrhy staveb, který je volně dostupný na: www.cka.cz/cs/pro-architektury/legislativa/standarty-vykonu-a-dokumentace

Mezinárodní spolupráce autorizovaných krajinářských architektů

Mezinárodní organizace krajinářských architektů IFLA (International Federation of Landscape Architects) je celosvětová, sdružuje 77 národních sdružení krajinářských architektů na pěti kontinentech. IFLA byla založena v roce 1948 stejně jako Mezinárodní svaz architektů UIA (International Union of Architects).

IFLA Europe artikuluje poslání krajinářských architektů „vytvářet globálně udržitelné a vyvážené životní prostředí ve prospěch lidstva po celém světě“. Misí IFLA Europe je posilovat, podporovat a propagovat profesi krajinářské architektury v celé Evropě, přispívat k mezinárodnímu diskurzu, formovat a šířit evropské iniciativy, usnadňovat výměnu informací a zároveň usilovat o špičkovou úroveň profesní praxe, vzdělávání a výzkumu. Cílem je kulturně bohatá, rozmanitá a udržitelná Evropa.

IFLA od svého počátku podporuje, aby krajinářští architekti v jednotlivých zemích vystupovali jednotně: proto jejím členem může být vždy jen jedno sdružení krajinářských architektů z každé země. V zemích s delší tradicí profese krajinářské architektury pak členství v IFLA zvyšuje osobní prestiž každého jednotlivého člena.

IFLA si postupně vybuodovala významnou pozici a za dobu její existence se jí podařilo v některých případech ovlivnit závažná rozhodnutí týkající se krajiny, která nebyla ovlivnitelná činností národních organizací. Jedním z významných kroků byla dohoda IFLA a UIA z roku 2006, která vymezuje působnost obou organizací a stvrдила potřebu vzájemné spolupráce jako cestu k posílení obou profesí.

IFLA průběžně vytváří definici profese krajinářského architekta pro mezinárodní klasifikaci profesí (ISCO-88) vedenou u Mezinárodního úřadu práce v Ženevě (International Labour Organization – ILO). Definice z roku 2008 byla aktualizována a schválena na zasedání Světové rady IFLA v roce 2020 a nyní čeká na schválení

Mezinárodním úřadem práce. (Definice krajinářského architekta viz s. 42)

Každoročně je k tématu světového kongresu IFLA vyhlášena soutěž pro studenty oboru krajinářské architektury. Ceny jsou spojeny s finanční odměnou, ale jejich význam je především v získání prestiže, která umožní vítězům po absolvování studia mnohem jednodušší nástup do praxe.

Zastoupení České republiky v IFLA

Českou republiku v IFLA od října 1995 zastupovala Sekce zahradních a krajinářských architektů, součást Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu (SZKT), která se v roce 2015 transformovala do České asociace pro krajinářskou architekturu (ČAKA).

V té době v Evropě působila Evropská nadace pro krajinářskou architekturu (EFLA, European Foundation for Landscape Architecture – EFLA, od 1989), jejíž činnost se zaměřovala na státy Evropské unie a částečně se překrývala s činností Centrálního regionu IFLA, který zahrnoval Evropu a Afriku. Dne 5. května 2004, jen pět dnů po vstupu Česká republika do Evropské unie, se v Praze konala konference Centrálního regionu IFLA. Na ní byla podepsána dohoda o sjednocení IFLA a EFLA s názvem „Coming together“. Od roku 2007 krajinářské architektury sdružuje tedy pouze jedna mezinárodní organizace – IFLA, která má sekce na pěti světadílech. Evropská – IFLA Europe – má nyní 34 členů – národních organizací, sdružujících celkem asi 20 tisíc krajinářských architektů.

Spolupráce IFLA se školami

IFLA Europe také spolupracuje s Evropskou radou škol krajinářské architektury (European Council of Landscape Architecture Schools – ECLAS), sdružením vysokoškolských učitelů a výzkumných pracovníků v oboru krajinářské architektury. Hlavními členy jsou univerzitní katedry/ústavy a fakulty, které se věnují výuce krajinářské architektury a výzkumu. Současným úkolem na evropské úrovni je problematika vzdělávání a vykonávání profese v rámci EU na základě sjednocení profesních standardů. Cílem je společný rámec odborné přípravy (European Common Training Framework – CTF). V ECLAS má své delegáty Zahradnická fakulta MENDELU v Brně, tak FA ČVUT – Ústav krajinářské architektury.

Sjednocení pravidel profesní praxe a profesní mobilita v Evropě jsou úkolem pracovní skupiny pro profesní praxi IFLA EU, s níž velmi intenzivně spolupracuje ČAKA.

Radmila Fingerová
členka světové výkonné rady IFLA

Více informací:
www.youtube.com/channel/UCPWnu9V5-h3kGrDaY8TYSeg
www.iflaeurope.eu
www.eclas.org
www.ifla.org

Česká asociace pro krajinářskou architekturu

V 77 zemích světa na pěti kontinentech funguje světová federace krajinářských architektů (IFLA). Jedním z členů evropské části je Česká asociace pro krajinářskou architekturu (ČAKA), dobrovolné profesní sdružení krajinářských architektů (samostatná sekce nevládní organizace SZKT). Asociace vznikla v roce 1996 s cílem propojit české prostředí s mezinárodním a podílet se na posílení profese. V roce 2016 byla transformována, aby se lépe přiblížila pravidlům IFLA EU. Asociace zastupuje IFLA EU při akreditaci českých univerzit vyučujících krajinářskou architekturu v evropském akreditačním procesu.

Česká asociace pro krajinářskou architekturu zvyšuje povědomí o krajinářské architektuře jako profesi, která díky svému komplexnímu pojetí, dovednostem v oblasti plánování a architektonického navrhování a znalostem z humanitních, technických a přírodovědných oborů přispívá k životaschopné funkční krajině včetně sídel.

V souladu s Evropskou úmluvou o krajině pokazuje ČAKA na společenské, environmentální a ekonomické funkce a přínosy kvalitní krajiny:

- upozorňuje na nezastupitelnou roli krajinářské architektury při řešení současných výzev;
- zdůrazňuje roli krajinářské architektury jako zastřešující a klíčové profese pro plánování krajiny a pro návrhy krajinářských staveb s implementací zelené infrastruktury;
- tyto přístupy prosazuje směrem k veřejné správě, odborným školám a profesionálům z ostatních oborů, k veřejnosti a občanským sdružením;
- podporuje členství v České komoře architektů jako podmínku výkonu profese a garanci její kvality;
- hájí zájmy svých členů ve spolupráci s ČKA, veřejnou správou, vzdělávacími institucemi a nevládními organizacemi;
- motivuje své členy ke zvyšování kvalifikace, profesionální a zodpovědné práci a řešení aktuálních výzev;
- podporuje posun vnímání role krajinářského architekta z role specialisty směrem k roli vedoucího mezioborových projektů;
- shromažďuje a poskytuje informace o aktuálním dění a poskytuje odborné zázemí;
- podílí se na činnosti IFLA Europe a zprostředkovává profesní kontakty na mezinárodní úrovni;
- nabízí členství autorizovaným krajinářským architektům, ale i studentům a jiným dosud neautorizovaným osobám, které splňují podmínky pro členství.

Úspěchy ČAKA

V rámci IFLA se podílíme na rozvoji profese, sdílíme zkušenosti, podílíme se na posílení profese v mezinárodním měřítku, nacházíme odborné partnery pro konference, exkurze, zprostředkujeme stáže, praxe a jiné kontakty.

Podíleli jsme se na organizaci několika mezinárodních výstav děl evropské krajinářské architektury, jsme opakovaně partnery Landscape Festivalu, máme za sebou semináře, debaty, exkurze. Zásadní byly mezinárodní konference – Plánování zelené a modré infrastruktury s IPR a Urbanscapes 2019 v Ostravě. Díky přesahům našich programů registrujeme i značný zájem odborníků z jiných profesí.

Propojujeme vzdělávání na školách s praxí. Několik členek a členů asociace učí na českých univerzitách.

ČAKA se připojila k podnětu na představenstvo ČKA, který upozorňoval na omezování účasti krajinářských architektů v architektonických soutěžích a apeloval na plnohodnotné uznávání autorizace A3.

Prostřednictvím PS KA, představenstva a právního oddělení ČKA jsme se zasadili o zapsání profese KA do seznamu regulovaných profesí Evropské komise, v němž donedávna chyběla, přestože je regulovaná zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Česká republika se tak stala desátou evropskou zemí, v níž je profese krajinářského architekta registrována EC jako regulovaná.

Co se děje v asociaci aktuálně

Spolu s dalšími odborníky pracujeme na definování zelené infrastruktury a podporujeme její zařazení do stavebního zákona.

Pracujeme na české definici profese krajinářská architektura – navazujeme na nejnovější definici světové IFLA.

I v době lockdownu připravujeme webináře a chystáme pro lepší časy i odborně zaměřené exkurze. Program najdete zde (www.szkt/akce).

Spolu s Iniciativní skupinou udržitelnost při ČKA, oběma komorami a ČVUT jsme začali diskusi o nutnosti profesního vzdělávání zaměřeného na řešení současných výzev.

Reagujeme na společenské, environmentální a ekonomické problémy spojené s klimatickou krizí, zhoršené epidemií koronaviru. Podporujeme Deklaraci udržitelnosti krajinářských architektů a uplatňování principů v architektuře všech směrů. Spolu s Iniciativní skupinou udržitelnost jsme vyzvali ČKA k aktivní reakci na evropskou iniciativu Nový evropský Bauhaus.

Členství v ČAKA

Členy asociace mohou být v souladu s pravidly IFLA absolventi bakalářského studia krajinářské architektury s pěti lety praxe nebo magisterského studia s třemi lety praxe, studenti oboru, případně jiní odborníci s profesním zájmem o krajinu.

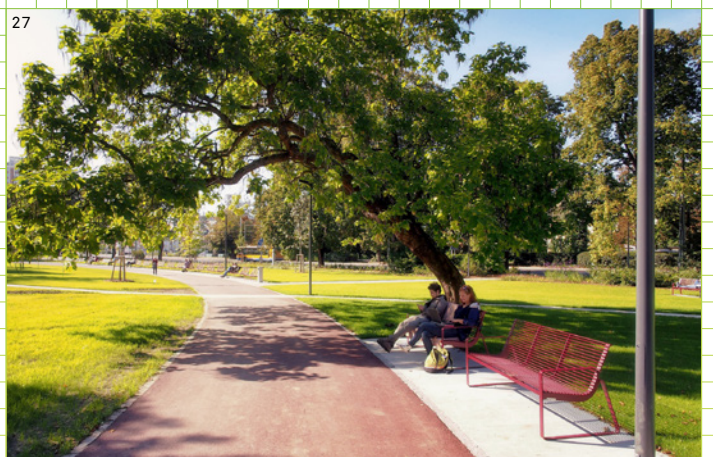
Jana Pyšková
Předsdkyně sekce ČAKA

Více informací:
www.szkt.cz/caka
slideslive.com/szkt/urbanscapes-2019
europa.eu/new-european-bauhaus/index_en
www.landscapearchitectsdeclare.com/
www.iflaworld.com/the-profession

Výstava krajinářské architektury ze zemí IFLA EU Krajina – řeč společná (Landscape as a common ground), Ostrava, 2019. Výstava konaná v rámci Urbanscapes 2019 a v rámci Landscape festivalu v Praze 2020. Foto Landscape Festival

17. Revitalizace Bastionu u Božích muk v Praze, MCA atelier, soutěž 2007, realizace 2011, nominace na ČCA 2016
18. Úprava Jiřského náměstí na Pražském hradě, Petr Hájek, Tomáš Hradečný, Jan Šépka, soutěž 1996, realizace 2002
19. Obnova parku Stromovka v Humpolci, OK Plan Architects, soutěž 2014, realizace 2018

20. Dolní náměstí v Opavě, Josef Panna, Radim Černý, soutěž 2001, realizace 2004
21. Nečín - Krajina a místo, Eva Wagnerová, soutěž 2009, realizace 2012
22. Řešení Mírového náměstí a souvisejícího území v Dobříši, FAM architekti, soutěž 2007, realizace 2012

23. Obnova Jiráskových sadů v Litoměřicích, Atelier zahradní a krajinářské architektury - Zdenek Sendler, soutěž 2011, realizace 2015, nominace na ČCA 2016
24. Rekonstrukce Masarykova náměstí v Ostravě, Atelier RAW, soutěž 2001, realizace 2007
25. Obnova nábřeží řeky Loučné v Litomyšli, Rusina Frei architekti, soutěž 2013, realizace 2017, finalista ČCA 2018

26. Náměstí 28. října v Hradci Králové, Václav Hájek, Radka (Košťálová) Hejlová, Martin Hájek, soutěž 2008, realizace 2014
27. Revitalizace prostoru parku Komenského ve Zlíně, Václav Babka, Pavel Mudřík, soutěž 2011, realizace 2014, nominace na ČCA 2016
28. Revitalizace Gahurova prospektu ve Zlíně, element, soutěž 2011, realizace 2014, finalista ČCA 2016

Krajinářský architekt – tvůrce a rozhodce

Rozsah termínu krajinářská architektura je tak veliký, že je stále pro mnohé jen těžko uchopitelný, a o co hůře, jen málokdy plně akceptovaný. A tito mnozí (často odborníci, stavební inženýři či kolegové architekti) vnímají tento obor jako pomocnou profesi, která na konci projekčních prací doplní ten správný rostlinný sortiment. Vnímání landscape architecture v zahraničí je podle mých osobních zkušeností na univerzitách i v praxi výrazně jiné.

Jedná se o obor zabývající se primárně vizí a koncepcí uspořádání krajiny od nejšířších celků přes urbanismus sídel až po prostorovou regulaci, definici dopravy, veřejných prostranství a nakonec i utváření městského detailu, parku, zahrady či designu městského mobiliáře. Setkáme se často se zjednodušenou formulací, že krajinářský architekt končí tam, kde začíná dům. Není to však přesné. Pokud si uvědomíme, že takový odborník musí být schopen uspořádat do vyvážené kompozice rozsáhlé prostorové prvky, jako jsou dopravní stavby, lesy, vodní plochy nebo polnosti, musí mezi ně zákonitě náležet také uspořádání budov, a to jak ve volné, tak i v městské krajině.

Redefinice oboru, kterou zde představuji, nespočívá jen ve snaze změnit chápání a postavení krajinářského architekta. Na základě vývoje globální společnosti je nezbytné obor a jeho pozici nejprve upevnit. Po několika letech zkušeností s výukou mohu sama potvrdit, že ani student krajinářské architektury nemá svou budoucnost ujasněnou, absolventi se rozcházejí do různých směrů. Někteří jsou, stejně jako je tomu u ostatních profesí, vybaveni horlivostí a odvahou proti konvenčnímu vnímání své profese. Nechtějí být jen okrasným zahradníkem, celá řada z nich však pomyslně strhne odznak z čepice a přihlásí se do služby kdekoliv, kde se s jeho odborností a titulem dokáže prosadit. Pedagog, který bezudně zářil nadějí, že jeho svěřenec naplní vizi o skladbě prostoru a vzkřísí až sitteovské stavění podle uměleckých zásad, pak jen přihlíží dalšími zápasu o místo na slunci.

Městský architekt a regulace městské krajiny

Uspořádání jednotlivých staveb ve městech i ve volné krajině je u nás i po třiceti letech svobody stále problematické. Často vyhrávají parciální zájmy a ego nad zájmy společenskými. Naštěstí dnes vznikají i v menších sídlech pozice městských architektů, kteří se městskou krajinou až patrioticky zabývají. Přestože má většina městských architektů architektonické vzdělání, někdy rozhodují o rozvoji sídel absolventi oborů, kde je městské inženýrství, urbanismus nebo krajina okrajovou disciplínou, a musí se rychle zorientovat v oblastech, jako je modrozelená infrastruktura, doprava, inženýrské sítě

nebo územní plánování. Tito městští architekti se stávají posuzovateli předložených projektů a volání po vizi nebo koncepci celkového rozvoje sídla, nebo dokonce městské krajiny zůstávají nevyšlyšena. Nutno zmínit, že postavení městských architektů není vůbec snadné. Jsou závislí na politické vůli, jsou jen poradním hlasem politiků. Nemohou než přesvědčovat a ukazovat dobré příklady. Přesto je pro města velké štěstí, že tito nadšenci – krajináři měst – jsou a obětavě věnují svůj čas pro zlepšení prostředí kolem nás. To, že jsou financováni z městských rozpočtů, však vede k vnímání, že městský architekt je úředník – posuzovatel předloženého. Architekt je přece stále tvůrce, proaktivní komunikátor, který se ptá, který zjišťuje a analyzuje, přichází s podněty, spolupracuje s veřejností a ve spolupráci s odborníky představuje vize a koncepce. Ale také reguluje. A v takové chvíli naráží na zájmy politiků, vlastníků či architektů. Ve společnosti individualit je těžké zájmy celku vůbec definovat, natož proti individualitám udržet. Ustát tlak, proč se zde nesmí stavět nebo proč jen takto vysoko či daleko, je náročné. Ale vytvořit dobrou regulaci, která na straně druhé umožní realizaci kvalitních staveb bez zbytečně spoutaných křidel, je snad ještě těžší.

Harmonické uspořádání volné krajiny

Na příkladu městských architektů lze názorně prezentovat, jak skvěle může naplnit vizi tohoto institutu krajinářský architekt. A co víc, nejlépe by měl vykonávat pozici architekta krajského, jejíž vznik by v tomto ohledu byl nad míru užitečný. Již v době studií by tak mladý krajinářský entuziasta měl zcela jasnou představu, které pole působnosti je pro něj připraveno, a výuka by k tomu mohla být vypracována. Mám za to, že na prvním místě je pro takovou práci důležité dychtění po výtvarné kompozici, ač právě ta byla od dob McHargovy knihy *Design with Nature* značně torturována. Nově takovou kompozici chápu jako vzájemnou harmonicky uspořádanou soustavu všech vlivů, které na řešenou krajinu působí. V posledních čtyřiceti letech se krajinářská architektura ubírala výrazně směrem sledování a vytváření ekologických systémů. Je to jistě dobře. Stále větší množství technických nároků, stále větší množství lidí na planetě, stále větší síla názorů vede k velkému množství komponent, které je třeba umět posoudit, rozumět jim a vzájemně je uspořádat. Musí rozumět geologii, hydrogeologii, hydrologii i pedologii, dále lesnictví, zemědělství aj. Krajinu protínají inženýrské stavby, dopravní stavby, těžební průmysl, a nakonec také sídla s jejich svěbytnou problematikou. Nad vším pak panují majetkoprávní vztahy a zákonem zakotvená legislativa, která velkým množstvím zákonů a norem vše limituje a někdy se i vzájemně vylučuje. Akteři jsou pak povětšinou v daných oborech znalí odborníci, silné osobnosti, prosazující své zájmy. Krajinářský architekt dneška musí umět zkrotit tuto tisícíhlavou vřávu, umně ji uspořádat do vyvážené kompozice, a to vše bez legislativního rámce a společnosti navíc vnímaný jako „ozeleňovač“.

Krajinářský architekt jako tvůrce a rozhodce

Krajinářský architekt zítřka však musí být na novou pozici ve společnosti připraven a vybaven. Připravit jej musí univerzity. Vybavit jej je ale úkol politický. Na Mendelově univerzitě rozšiřujeme proto vzdělání studentů stále více o technické obory a o legislativu, bez jejichž dobré znalosti nemohou být ani sekundanty techniků, natož jejich koordinátory a rozhodci. Legislativní rámec krajinářské architektury je však již za hranicí tohoto textu

a je nezbytné o něm vést debatu. Všichni si jistě uvědomujeme, jak moc je pro architektury městské krajiny i pro architektury volné krajiny důležitý. Mám vizi krajinářského architekta zítřka v duálním systému – kreátor a arbit. Musí být vzdělán ve všech oborech, se kterými pracuje, a musí být osobně obeznámen s prostorovým působením lidské činnosti po celém světě a vyškolen v rozpoznávání kvalitního od nedostatečného. Musí být výborným komunikátorem, vizionářem a zároveň pokorným znalcem kontextu. Není snadné takové osobnosti vychovat a patrně se bude jednat spíše o týmy, ale mám za to, že lidská společnost dramaticky proměňující krajinu potřebuje takové tvůrce a rozhodce již několik let.

Zuzana Ambrožová
Ústav zahradní a krajinářské architektury
ZF MENDELU

Petra Chvilová, Systém zeleně města a krajina. Modelové území Jižní svahy ve Zlíně. Vedoucí práce Pavel Šimek, MENDELU – Zahradnická fakulta, diplomová práce. Přehledka diplomových prací 2008, 1. cena.

Krajinářská architektura na Zahradnické fakultě MENDELU v Lednici

Kořeny krajinářské architektury sahají v Lednici na Moravě hluboko do historie. Zrod a vývoj vzdělávání tohoto oboru zde bezprostředně navazuje na umění předních zahradníků a architektů liechtensteinského domu a jejich profesní přípravu. Lednice, známá již v 17. století jako „zahrada Evropy“, měla všechny předpoklady pro to stát se opravdovou Mater prima horticulturae nostris v našich zemích. Staletí kultivovaná tradice špičkového zahradnictví a architektury, existence velkorysých krajinářských úprav, blízkost Vídně a osvícenství Liechtensteinů ovlivnily vzdělávání krajinářských architektů v Lednici podobně, jako je tomu například v případě univerzity ve Versailles nebo v Sheffieldu.

Po dlouhou dobu bylo profesionální vzdělávání zahradníků a architektů vázáno na činnost předních knížecích zahradníků a stavitelů. Výjimečně talentovaní žáci pak byli vysíláni do předních botanických nebo zámeckých zahrad Evropy. K formalizaci zahradnického školství došlo až v roce 1895, kdy vznikla Vyšší ovocnicko-zahradnická škola v Lednici, nejstarší střední odborná škola s maturitou v Rakousko-uherské monarchii. Dalším vývojem a díky spolupráci s Katedrou zemědělství v Brně (vznikla již v roce 1814) se z této školy stalo ve 20. století centrum vysokého zahradnického školství v našich zemích. První samostatný odborný ústav krajinářské architektury vznikl v červnu roku 1947 (Ústav sadovnictví a květinářství). Během 20. století zahradní umění stále výrazněji vstupovalo do utváření měst a veřejných prostranství a nabývalo na významu. Škola v Lednici byla až do rozdělení republiky jediným pracovištěm poskytujícím komplexní vzdělání pro obor krajinářská architektura na území Československa. Na rozvoji vzdělání krajinářských architek-

tů se podílely významné osobnosti, jakými byli profesori Jaromír Scholz, Bohdan Wagner nebo Ivar Otruba.

Struktura studia

Krajinářská architektura je v současnosti rozvíjena ve všech stupních – bakalářském, magisterském a doktorském. Garanty oboru jsou doc. Dr. Ing. Dana Wilhelmová a prof. Ing. Jiří Dávec, CSc. Výuku zabezpečují v převážné míře tři odborné ústavy: Ústav zahradní a krajinářské architektury, Ústav biotechniky zeleně a Ústav plánování krajiny. Aktuálně zajišťuje výuku celkem 34 krajinářských architektů, architektů a urbanistů (z toho 7 docentů a 2 profesori).

Struktura studijního programu reflektuje doporučení IFLA/UNESCO Charter for Landscape Architectural Education. Bakalářský a magisterský obor je držitelem evropské akreditace IFLA Europe. Bakalářský program je na základě požadavků na výkon profesie čtyřletý, magisterský dvouletý a doktorský studijní program čtyřletý. Jádrem studijních pregraduálních programů jsou předměty profilového základu, a to zejména: Ateliéry (vyučované každý semestr od 2. ročníku bakalářského studia), Teorie a vývoj zahradního umění, Krajinářská architektura, Architektura a urbanismus, Dějiny umění, Použití rostlin, Zakládání a údržba zeleně, Krajinné plánování, Územní plánování. Teoretická výuka je doplnována povinnou praxí. Zejména bakalářský studijní program má silný přírodovědný background, nezbytný pro správné pochopení fungování přírodních a socioekonomických procesů a práci s rostlinným materiálem (Vědy o Zemi, Nauka o krajině, Botanika, Fytocenologie, Ekologie, Krajinná ekologie, Dendrologie apod.). Studium doplňují další předměty nezbytné pro přípravu architekta: Materiály a konstrukce, Systémy CAD a GIS, Počítačová grafika, Výtvarná tvorba, Workshopy, Ekonomika a management, Právo apod. Při rozvoji studijních programů jsou sledovány zejména: prohlubování vzdělání v profilových disciplínách, zachování širokého portfolia přírodovědných, socioekonomických a uměleckých předmětů a vybalancování jejich podílu, zachování vysokého rozsahu a kvality ateliérové tvorby a zapojení profesionálních architektů a zahraničních lektorů do výuky.

Specifika studia

Specifikem krajinářské architektury v Lednici je i v mezinárodním kontextu její výjimečně široký tematický záběr, důraz kladený na komplexnost, interdisciplinaritu a pochopení souvislostí a aktuálních společenských potřeb a vysoký respekt ke znalosti rostlinného materiálu

a biotechnologií. Studium krajinářské architektury je pro posluchače přitažlivé z několika pohledů:

- Lednice je centrem vzdělání v krajinářské architektuře, poskytuje vzdělání komplexním způsobem v celé šíři měřítek od krajinného plánování po tvorbu městského detailu s důrazem na vysokou odbornost a profesionalitu,
- místo studia – Lednicko-valtický areál – je živou učebnicí člověkem po staletí kultivované krajiny, prostorové kompozice, zahradního umění a architektury a v neposlední řadě sortimentu rostlin,
- kampus v Lednici umožňuje velmi osobní propojení a dialog mezi studenty a učiteli, které výrazným způsobem přispívají k jejich profesnímu růstu.

Alena Salašová
Ústav zahradní a krajinářské architektury
ZF MENDELU

Veronika Chalupová, Možnosti krajinářského řešení velkého vodního díla Vlachovice. Vedoucí práce Alena Salašová, MENDELU – Zahradnická fakulta, diplomová práce. Přehledka diplomových prací 2020, 3. cena.

Krajinářská architektura na FA ČVUT v Praze

V České republice se obory architektura a krajinářská architektura vyvíjely celé dvacáté století odděleně. Krajinářští architekti získávali vzdělání pouze v Lednici na Moravě a s jejich spoluprací s architekty se v podstatě nepočítalo. Studium zakončovali v oboru sadovník a krajinář, jehož skutečnému obsahu nikdo nerozuměl.

Krajinářská architektura je obor, který vznikl na základech zahradního umění, jehož kořeny sahají přibližně 4000 let do minulosti, ale který je ve své dnešní podobě starý přibližně 150 let. První krajinářskou firmu založil Frederick Law Olmsted a ten také po roce 1863 začal po-

užívat titul krajinářský architekt. Tvorba Olmsteda, jeho spolupracovníků a následně i jeho synů vedla v roce 1901 k založení oboru krajinářské architektury na Harvardově univerzitě, kde se od té doby architektura a krajinářská architektura vyučují jako dva samostatné, ale spolupracující obory. (Více z historie viz s. 44.)

V České republice se oba obory (architektura a krajinářská architektura) vyvíjely ve 20. století, a to zcela odděleně. Generace architektů byly vzdělávány s představou, že krajinářským architektem se stane architekt s částečnou znalostí dendrologie. Krajinářští architekti byli vzděláváni na druhém konci republiky, v Lednici na Moravě, a utvrzováni v tom, že spolupráce s architekty není možná. Navíc končili své pětileté studium nikoliv s názvem krajinářský nebo zahradní architekt, protože to byl titul pro dobu socialismu zcela nepřijatelný, ale s podivuhodným názvem sadovník a krajinář, jehož skutečnému obsahu nikdo nerozuměl.

Modul krajinářské architektury na FA ČVUT

Až po roce 2000 byl na FA ČVUT zaveden tzv. modul krajinářské architektury, kde mohli studenti architektury získat trochu více informací o krajinářské architektuře. Někteří úspěšní absolventi tohoto modulu si své vzdělání následně doplnili na VOŠ zahradnické v Mělníku nebo v zahraničí. Byl to vlastně první krok v založení samostatného oboru krajinářské architektury, protože změny v tak velkém organismu Fakulty architektury ČVUT jsou organizačně velmi náročné.

Situace na FA ČVUT se změnila, až když v roce 2006 na místo děkana nastoupil profesor Zdeněk Zavřel, který dlouhá léta působil v Nizozemí a pro kterého byla spolupráce těchto dvou oborů zcela přirozená. Ten zlákal ke spolupráci Vladimíra Sitta, který do té doby působil ve své krajinářské firmě v Austrálii.

První absolventi oboru krajinářská architektura na FA ČVUT v roce 2020

Následně na jeho myšlenku založení oboru krajinářské architektury na FA ČVUT navázal pan děkan Ladislav Lábus, a tomu se podařilo svou vytrvalostí tuto myšlenku uskutečnit. Obor krajinářská architektura získal akreditaci a vyučuje se od roku 2015. V loňském roce ukončili studium první absolventi magisterského studia.

Studenti krajinářské architektury mají část předmětů společnou s ostatními obory, tj. architekturou, územním plánováním a designem. Jedná se především o technické a výtvarné předměty, také dějiny výtvarného umění a architektury. Přírodovědné předměty jsou vyučovány na ČZU. Praktické předměty zajišťují pedagogové Ústavu krajinářské architektury FA ČVUT, jejichž počet roste úměrně s množstvím přijímaných studentů. V současnosti vedoucí ústavu Vladimír Sitta řídí tým šestnácti krajinářských architektů, architektů – absolventů modulu krajinářské architektury a architektů, kteří zajišťují výuku odborných krajinářských předmětů a ateliérů.

Do bakalářského studia je v každém roce přijímáno dvacet až třicet studentů, z nichž část studium nedokončí. V magisterském studiu je počet nižší, protože studenti mohou využívat výhod rozděleného bakalářského a magisterského studia a nakombinovat si své vzdělání z různých škol nebo absolvovat část výuky v systému Erasmus. Mezi studenty jsou i ti, kteří uvažují o magisterském studiu na MENDELU v Lednici na Moravě nebo i na zahraničních školách. Někteří studenti z bakalářského studia na MENDELU a ČZU pokračují v magisterském studiu na FA ČVUT.

Jan Trpkoš, Troj.(o)ko.li_Krajina památná – stará plaská cesta. Ateliér Salzmann, FA ČVUT, zimní semestr 2020. Olověný Dušan 2021 – vítěz kategorie jednotlivci – Architektura

Eliška Olšanská, Parco Agrikolo. Ateliér Vladimíra Sitty, FA ČVUT, diplomní projekt 2020

Pět krajinářských ateliérů FA ČVUT

Ateliérová výuka probíhá dvakrát týdně vždy celé odpoledne a je zajištěna v pěti krajinářských ateliérech. Každý z ateliérů má trochu odlišný profil. Od ateliérů zaměřených na veřejný prostor nebo usilujících o propojení architektury, urbanismu a krajiny k ateliérům zabývajícím se převážně krajinou velkého měřítka. Některé ateliéry systematicky vypisují i zahraniční zadání. Rovněž tak podporují účast v soutěžích. Do krajinářských ateliérů se zapisují i studenti Erasmu, kteří přinášejí do ateliéru trochu atmosféry ze svých zemí. Občas se mohou sejit v ateliéru studenti až z deseti různých zemí. To vede i k tomu, že prezentace nebo i konzultace jsou prováděny v anglickém, případně i německém jazyce. Pro volné zadání si mohou studenti volit i z více než 35 ateliérů na fakultě.

Široký záběr oboru

Vzhledem k zaměření školy mají všichni studenti šanci získat velmi kvalitní základy v technických a zobrazovacích dovednostech. A mají možnost, pokud jsou ochotní věnovat svůj čas, získat v rámci nepovinných předmětů, workshopů a přednášek maximum znalostí, které mohou následně ve své praxi uplatnit. Velkou výhodou je i možnost navštěvovat přednášky významných světových architektů a krajinářských architektů, kteří mívají na FA ČVUT nepovinné přednášky.

Pokud se student v průběhu studia více zaměřuje na předměty související s územním plánováním, má dobré základy pro práci například na krajinářských plánech, pokud se více věnuje předmětům souvisejícím s architekturou, má velmi dobré předpoklady pro práci v zastavěném území, a to od projektů malého měřítka až po spolupráci na projektech velkých měřítek včetně územních plánů.

Za velkou výhodou lze považovat skutečnost, že již v průběhu studia mohou studenti architektury a krajinářské architektury pracovat na některých úkolech společně, protože současná práce již není „one man show“, jak tomu u nás bývalo v minulém století, ale je to práce spolupracujícího týmu.

Fakulta architektury ČVUT nabízí mnoho možností zaměření v oboru krajinářská architektura, není lehké se v tom v počátku vyznat a vše zvládnout. Je na

každém studentovi, jak dokáže širokou nabídku vzdělání využít a jak nejlépe prožije svůj čas přípravy na svoji profesi, kterou v 21. století zcela nepochybně čeká skvělá budoucnost.

Radmila Fingerová, Vladimír Sitta
Ústav krajinářské architektury,
FA ČVUT v Praze

Krajinářská architektura na ČZU v Praze

Na Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů České zemědělské univerzity (FAPPZ ČZU) v Praze je vyučován obor Krajinářská architektura v bakalářském a magisterském stupni studia. Tento obor byl akreditován NAÚ (Národním akreditačním úřadem) v srpnu 2020.

Obor Krajinářská architektura, který se vyučuje na FAPPZ ČZU, je uznávaným vzděláním pro vstup absolventa do České komory architektů v oboru A3 – Krajinářská architektura. Absolventi tohoto studia se tak, po absolvování potřebné praxe, mohou stát autorizovaným krajinářským architektem.

Krátká historie výuky oboru Krajinářská architektura na ČZU v Praze

Ač by se mohlo z výše uvedené informace zdát, že na naši akreditaci oboru Krajinářská architektura ještě nestačil takzvaně oschnout inkoust, obor je de facto vyučován na FAPPZ ČZU v Praze již od roku 2015, kdy jsme získali akreditaci pro obor Zahradní a krajinářská architektu-

ra. Tento obor zase navazoval na již dříve u nás vyučovaný obor Zahradní tvorba, akreditovaný na naší škole počátkem 20. století. U jeho koncipování stála významná osobnost české krajinářské architektury – prof. Jiří Mareček. Kořeny výuky oboru na naší fakultě je však možno vidět již daleko dříve – a to na konci 19. století, kdy naše fakulta byla ještě součástí ČVUT v Praze. Významným představitelem výuky zde na začátku 20. století byl například dlouholetý ředitel výzkumného ústavu v Průhonících doc. Bohumil Kafka.

Kdo studium krajinářské architektury na ČZU v Praze garantuje

V současné době máme akreditován obor Krajinářská architektura, a to jak v bakalářském, tak i v magisterském stupni studia. Garantem bakalářského stupně studia oboru Krajinářské architektury na naší škole je Dr. Lucie Miovska, garantem magisterského stupně studia oboru Krajinářské architektury je doc. Matouš Jebavý. Ten by měl garantovat také v současnosti připravovaný doktorský studijní program Krajinářská architektura, jehož výuka je koncipována jak v českém, tak v anglickém jazyce. Předpokládáme proto široký zájem o toto doktorské studium jak od nás, tak ze zahraničí. V současné době, již dvacet let, z naší katedry vycházejí absolventi doktorského studia, kteří prozatím studují v rámci v současnosti velmi široce postaveného a akreditovaného oboru Speciální produkce rostlinná. Témata doktorských prací doktorandů naší katedry jsou zaměřena na řešení problematiky současného vývoje české krajiny, rozvoje pražské krajiny, historického vývoje zahrad a parků i na řešení úlohy střešních a vertikálních zahrad a modrozelené infrastruktury ve městě 21. století.

Základní struktura vyučovaných předmětů (skupin předmětů)

Předměty oboru Krajinářská architektura jsou koncipovány tak, aby obsahovaly všechny potřebné skupiny předmětů, které komplexní výuka oboru Krajinářské architektury vyžaduje. Jedná se především o předměty kunsthistorické a teoretické, dále o předměty přírodovědného základu, technického a stavebního základu, architektonické a umělecké disciplíny a předměty profilové – pokrývající širokou škálu oboru krajinářské architektury a urbanismu. Těžiště výuky je přitom založeno především na ateliérové výuce. Studenti absolvují šest ateliérů krajinářské architektury v rámci svého bakalářského stupně studia a šest ateliérů krajinářské architektury v rámci magisterského stupně studia (včetně ateliérů diplomních). Mimo to je výuka v rámci studijního plánu štědře dotována také uměleckými předměty – pokrývajícími obory výtvarné tvorby jako kresba, prostorová tvorba, design a landart. Naši studenti se svými díly účastní přehlídky Landscape Festivalu, jak v Praze, tak i v dalších městech, kde se festival koná, práce studentů pravidelně vystavujeme jak na poli naší univerzity, tak v různých galeriích v Praze a ve Středočeském kraji. Přednášky s tím spojené a další spolupráce se rozvíjí s IPR Praha i s CAMP IPR Praha. Škola též spolupracuje s významnými zahraničními univerzitami.

Základní principy a specifika výuky

Máme výborné zázemí univerzity, která komplexně a velmi dobře pokrývá všechny obory související s krajinářskou tematikou, s hydrologií, vědami o Zemi i vědami biologickými. Naše katedra k tomuto portfoliu předmětů doplňuje výuku předmětů z oblasti krajinářské architek-

tury, architektury a urbanismu, výtvarné tvorby, dendrologie i bylinného patra a potřebných technologií.

Bakalářský stupeň studia v oboru Krajinářská architektura, kromě přípravy studentů pro další studium v magisterském stupni tohoto oboru, připravuje studenty tak, aby byli schopni záhy pracovat v pozici Garden Designer. Magisterský stupeň studia oboru Krajinářská architektura potom vychovává plnohodnotného odborníka – architekta v oboru Landscape Architecture, ve kterém se snoubí krajinářská architektura s urbanistickým uvažováním o „velkém“ prostoru.

Diplomové práce našich studentů v oboru Krajinářská architektura pokrývají široká témata krajinářské architektury, rezonující jak v současném městě, tak v současné krajině, zpracovávána jsou témata různých měřítek, část prací řeší také aktuální témata landartu. Nejlepší diplomové práce se pravidelně zúčastňují přehlídky diplomových prací všech škol architektury, kterou pořádá Česká komora architektů.

Ateliérové zázemí

Obor Krajinářská architektura je ve 21. století vůdčím oborem ve výuce architektů, kteří uvažují v souladu s potřebami Země, uvažují ekologicky, trvale udržitelně a s ohledem na probíhající klimatickou změnu a zajímá je život ve veřejném prostoru současného města. Je to obor s velkou budoucností. Máme vynikající ateliérové zázemí v ateliérech s panoramatickými výhledy na Prahu a Pražský hrad. Autorem původního urbanistického a architektonického řešení našeho kampusu je prof. Dr. Ing. arch. Jan Čejka, budovy jsou situovány v prostředí univerzitního parku, jehož autorem je prof. Ing. Jiří Mareček, CSc.

Matouš Jebavý
autorizovaný krajinářský architekt
garant oboru Krajinářský architekt
na FAPPZ ČZU v Praze

Karlínské ostrovy. Výstava Ateliéru M3 Matouše Jebavého, ČZU v Praze, 2018

Eliška Dvořáková, rodinná zahrada Nespeky. Ateliér Matouše Jebavého, ČZU v Praze

Krajinářská architektura v architektonických soutěžích

Architektonické soutěže jsou nezastupitelným nástrojem k výběru návrhu krajinářské stavby.¹ Jelikož se jedná o zásahy do veřejného prostoru, v naprosté většině případů financované rozpočty samospráv či veřejných institucí, je ve společenském zájmu vybírat podle kvality návrhu, nezávisle a objektivně.

Pro potřeby tohoto článku byl zpracován průzkum, který analyzoval výsledky padesáti posledních architektonických soutěží zaměřených na krajinářské stavby, které proběhly do října 2020.² Druhým informačním zdrojem byl dotazník, kterým byli osloveni všichni členové ČKA s autorizací A3 a který zkoumal jejich pohled na problematiku soutěží. Z 230 architektů autorizovaných pro obor krajinářská architektura odpovědělo 60 osob.³ Nejvíce odpovědí přišlo z Jihomoravského kraje (16), následovala Praha (15), Středočeský kraj (8), Moravskoslezský kraj (5) a ostatní kraje.

Počet soutěží na krajinářské stavby v jednotlivých letech řešeného období byl značně nevyrovnaný. Nejbohatší byl rok 2017, kdy se jich konalo přes dvacet, následoval rok 2018 se dvanácti soutěžními příležitostmi. V roce 2019 byly pořádány jen čtyři soutěže, ale v následujícím období počet opět stoupl (v roce 2020 se do měsíce října konalo již sedm soutěží a více než deset bylo probíhajících nebo připravovaných). Průměrně bylo odevzdáno 11–12 návrhů. Neatraktivnější zadání přilákala 30–40 účastníků. Naopak několika soutěžích se účastnil počet architektů menší nebo stejný, jako bylo udělovaných cen.

Vyhlašovatelé soutěží jsou až na výjimky obce. V řešeném období se většinou jednalo o otevřené anonymní soutěže (přibližně 70 %), jež jsou obecně vnímány jako jeden z neobjektivnějších a nejtransparentnějších způsobů výběru architektonického návrhu. Jelikož jsou krajinářské stavby velmi často veřejnými projekty, je tento aspekt obzvláště důležitý.

Třetinu analyzovaných soutěžních zadání tvořila náměstí, ne celou čtvrtinu parky, následovaly uliční partery či pěší zóny a další obdobné typy veřejných prostranství (návsí, centra menších obcí, předprostory významných budov apod.). Ojedíněle se objevily soutěže řešící nábřeží, památníky nebo hřbitovy. Z analýzy typů zadání vyplývá, že mnohá témata krajinářské architektury (např. v rámci krajiny či obnovy historických objektů) se prostředky architektonických soutěží zatím příliš neřeší.

Jedním z problematičtějších témat architektonických soutěží jsou kvalifikační kritéria účastníků. Komora doporučuje v soutěžích na návrh veřejných prostranství neomezovat okruh účastníků druhem autorizace.⁴ Většina vyhlašovatelů tak v soutěžních podmínkách požaduje pouze přítomnost blíže nespecifikované autorizované osoby. V několika případech bylo ovšem vyžadováno konkrétní složení autorského týmu (autorizace A3 nebo A0 + A1 nebo A0) s proklamovaným cílem získat tým se všemi odpovídajícími schopnostmi. Otázkou

je, zda by složení týmu nemělo být ponecháno svobodné volbě architektů. A zda zhodnocení, jestli návrh postihuje všechny aspekty problematiky veřejných prostranství, nemá být spíše náplní práce soutěžní poroty než předmětem kvalifikačních kritérií. Architektka (A1) a krajinářského architekta (A3) totiž nelze vnímat jako zástupce dvou naprosto odlišných oborů. Jejich úkol je často stejný, tj. komplexně navrhnout kvalitní veřejná prostranství. K tomu jsou i krajinářští architekti školeni.

U několika soutěží došlo k ještě zásadnějšímu omezení vstupních kritérií, když vyhlašovatel autorizaci A3 ze samostatné účasti zcela vyloučil. Tento přístup vychází snad z vnímání krajinářských architektů jen jako „specialistů na zeleň“, které je dnes již značně přežitě (a když připomeneme díla některých krajinářských architektů z minulosti, nebylo zcela přesné nikdy). Z dotazníku mezi architektky s autorizací A3 vyplynulo, že právě neuznávání jejich autorizace je jedním z vážných problémů, které v rámci tématu architektonických soutěží vnímají.

Co se týče nezávislé části poroty v soutěžích na krajinářské stavby, průměrně měla 3–4 řádné členy, z toho 0,78 krajinářského architekta. Zatímco před několika lety nebyla výjimkou soutěž bez porotců s autorizací A3, v poslední době zastoupení krajinářských architektů roste. Kvalita a složení poroty byly také ve výše zmíněném dotazníku označeny jako častý důvod k neúčasti v soutěži. Je ale třeba připomenout, že složení porot nejspíš odráží i poměr jednotlivých oborů autorizace v ČKA, kdy z 5222 architektů je pouze 230 osob s autorizací A3. Ovšem více než dvě třetiny respondentů ankety mezi krajinářskými architektky se vyjádřily, že buď již jako porotci pracovali, nebo by byli ochotni pracovat.

Postavení architektů s autorizací A3 v architektonických soutěžích

Zajímavým tématem, které bylo součástí průzkumu 50 soutěží na krajinářské stavby, je postavení architektů s autorizací A3. Obecně se dá říct, že existují tři možnosti, jak se do soutěžení mohou zapojit: jako samostatní autoři, spoluautoři v týmech s ostatními autorizovanými architektky nebo jako tzv. spolupráce (tj. kategorie, do které jsou řazeny všechny další osoby, které se na návrhu nepodílely autorsky). Průzkum v tomto narazil na několik komplikací. Zásadním problémem je neuvážení kompletního složení soutěžních týmů v protokolech. Jde především o osoby (i autorizované) v kategorii spolupráce, které nejsou zmíněny téměř nikdy, proto nemohly být do analýzy zahrnuty. V některých případech je také uveden pouze název ateliéru či projekční společnosti a není jasné, kteří architekti se na návrhu podíleli.

V českém prostředí se průzkum řídil především seznamem autorizovaných architektů na webových stránkách ČKA. U soutěží s mezinárodní účastí je ale velmi obtížné identifikovat mezi zahraničními účastníky krajinářské architektky. Analýzu je tak v některých aspektech nutné chápat jako obraz skutečného stavu, který nemůže býti stoprocentně přesný.

V padesáti soutěžích na krajinářské stavby, které byly předmětem analýzy, bylo mezi odevzdanými 6,6 % návrhů, jejichž autoři byli výhradně krajinářští architekti, a 18 % návrhů s architektky s autorizací A3 v širším týmu; oceněny prvním místem byly ve dvou (4 % soutěží), resp. jedenácti případech (22 % soutěží). Pro kontext je nutné připomenout, že autorizace A3 tvoří jen asi 4,5 % autorizovaných architektů. Skladba soutěžních týmů je také výrazně ovlivněna různými kvalifikačními kritérii, kdy, jak již bylo zmíněno výše, některé soutěže jsou krajinářským architektům uzavřeny a u ji-

ných je naopak jejich účast vyžadována. Tato podmínka bývá ovšem často splněna tzv. velkou autorizací (kterých je téměř devětkrát více než autorizací A3).

Co se týče dotazníku, 67 % respondentů uvedlo, že se architektonických soutěží účastní, 15 % se v budoucnu plánuje účastnit a 18 % do soutěží nevstupuje. Mezi uvedenými důvody k neúčasti byly: dostatek jiných pracovních možností a nedostatek času, neodbornost či neobjektivnost soutěžní poroty, špatně připravená zadání nebo malá šance zvítězit či získat navazující zakázku. Mezi formami účasti v soutěžích převažuje spoluautorství v rámci týmu s dalšími architekty (48 %). 35 % respondentů uvedlo, že pracují jako samostatní autoři, a 17 % se podílí ve formě spolupráce na návrhu jiných autorů. Necelá třetina krajinářských architektů uvedla, že je pro ně možnost soutěžit velmi důležitá, naopak pro necelou pětinu je jen velmi málo podstatná.⁵

Architekti s autorizací A3 také vnímají ohledně architektonických soutěží několik problémů. V dotazníku bylo nejčastěji zmiňováno již výše popsané neuznávání autorizace pro krajinářskou architekturu jako dostatečné kvalifikace pro návrh veřejných prostranství a (podvědomé) směřování krajinářských architektů ze strany vyhlásovatelů, organizátorů a porot do pozice specialistů či tzv. spolupráce. Ve stejné věci nedávno vznikl dopis adresovaný představenstvu České komory architektů s žádostí, aby podpořilo svobodnou možnost účastnit se architektonických soutěží. Podporu tomuto podnětu vyjádřili zástupci všech tří škol,⁶ které poskytují Komorou uznané vzdělání v oboru krajinářská architektura, Česká asociace pro krajinářskou architekturu (jako český zástupce IFLA – Mezinárodní federace krajinářských architektů), pracovní skupina Krajinářská architektura ČKA i další praktikující autorizovaní krajinářští architekti.

Dalším respondenty zmiňovaným problémem je spojení zadání na budovu a veřejný prostor. Architekt s autorizací A3 se tak samostatně účastnit nemůže, účastníkem se „automaticky“ stává architekt s A1 nebo A0. U takové soutěže také podle některých respondentů hrozí, že krajinářská architektura bude jen druhořadou součástí zadání (slovy amerického krajinářského architekta Thomase Churcha: „petržel okolo pečinky“), zvláště ve spojení s nekvalitním zadáním či jednostranně zaměřenou porotou. Někteří respondenti jsou přesvědčení, že při tvorbě zadání vyhlásovatelé témata krajinářské architektury a vůbec existenci krajinářských architektů pomíjí a že některé poroty nejsou dostatečně odborně schopné tuto problematiku hodnotit.

Objevily se také názory, že by autorizace A3 měla být nutností všude tam, kde se řeší exteriér, ovšem sami krajinářští architekti si uvědomují, že jich není tolik,⁷ aby bylo reálné tuto podmínku splnit. Do vlastních řad míří i další kritika – není totiž mnoho krajinářských architektů se zkušenostmi v řízení větších projektů z pozice generálního projektanta (to samozřejmě částečně vyplývá z umělých překážek, které je nutné překonávat k dosažení takového postavení, a celkového počtu architektů s autorizací A3).

Relativně malá účast krajinářských architektů v architektonických soutěžích vyplývá z jejich počtu a do jisté míry i z historie oboru. Dlouhou dobu se mu v České republice věnovala pouze jediná vysoká škola. Dnes jsou ovšem Komorou uznané studijní programy na třech školách, počty absolventů jsou násobně vyšší, a jak dokumentuje i proměna názvu, obor se jednoznačně posouvá k celistvému vnímání tvorby venkovního prostředí běžnému v západní Evropě.

Architektonické soutěže jsou, zvláště v otevřené a anonymní formě, jedním ze zásadních nástrojů k tvorbě kvalitního vystavěného prostředí a krajiny

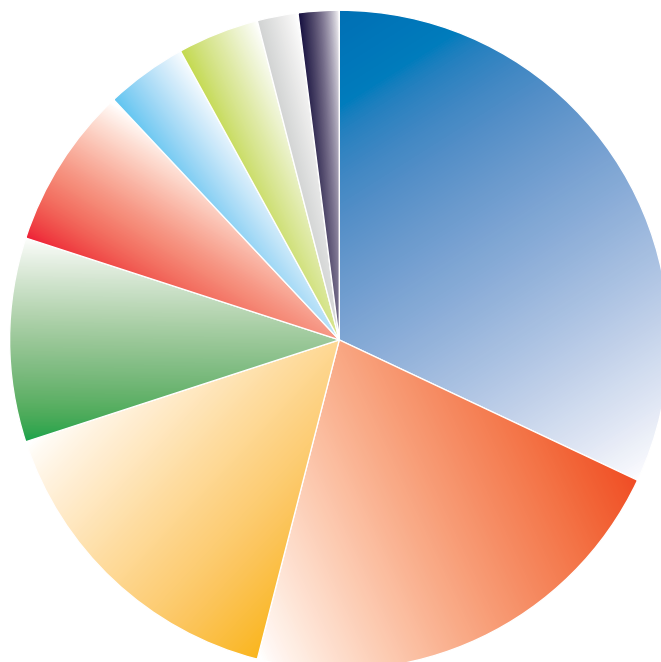
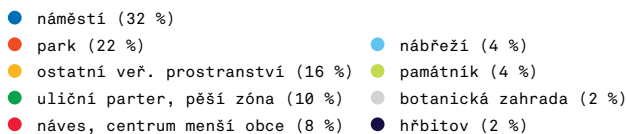
městské i volné. Oproti jiným způsobům se vybírá nejlepší návrh nezávisle na vzdělání, autorizaci či sympatiím k autorům. Výsledky soutěží tak odráží bohatost architektury jako oboru a ukazují, že způsobů, jak ke kvalitnímu výsledku dospět, je mnoho. Ať už jde o formy soutěží, typy zadání, různé tvůrčí přístupy, složení autorских týmů či umělecké ztvárnění myšlenek. Proto nechme svobodu tvůrcům a přejme šťastnou ruku porotám.

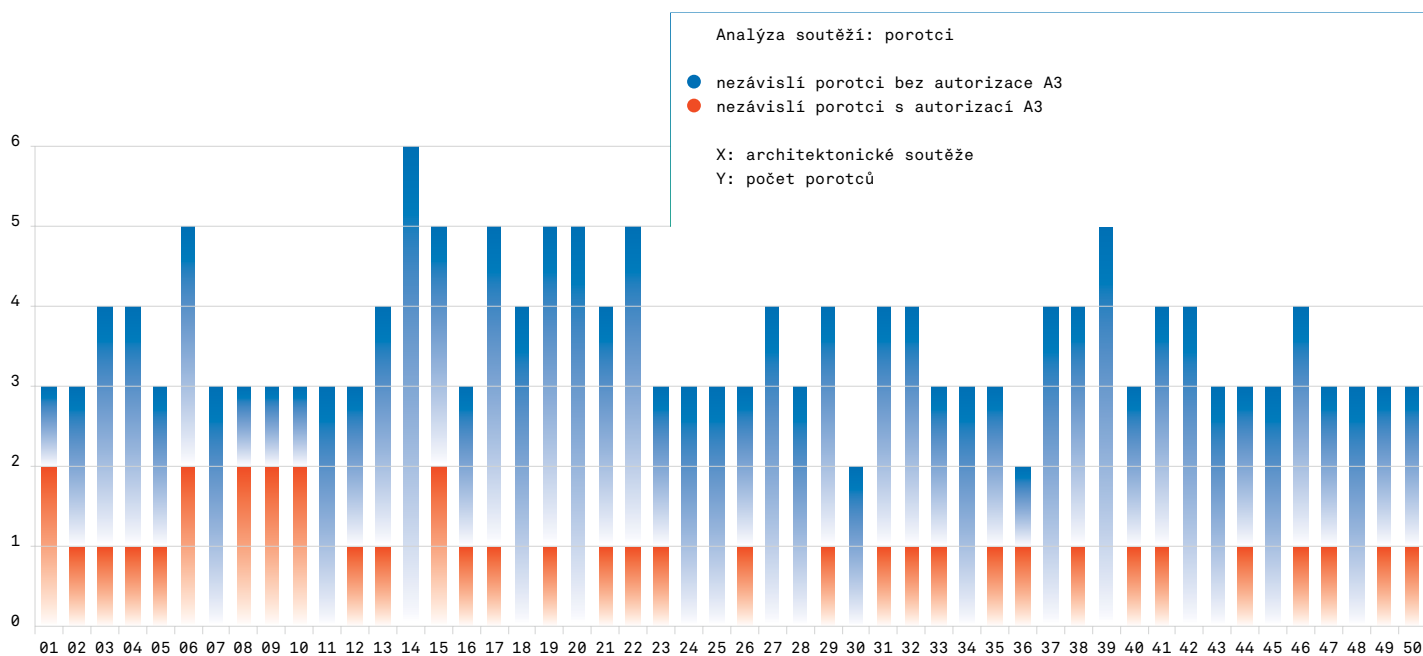
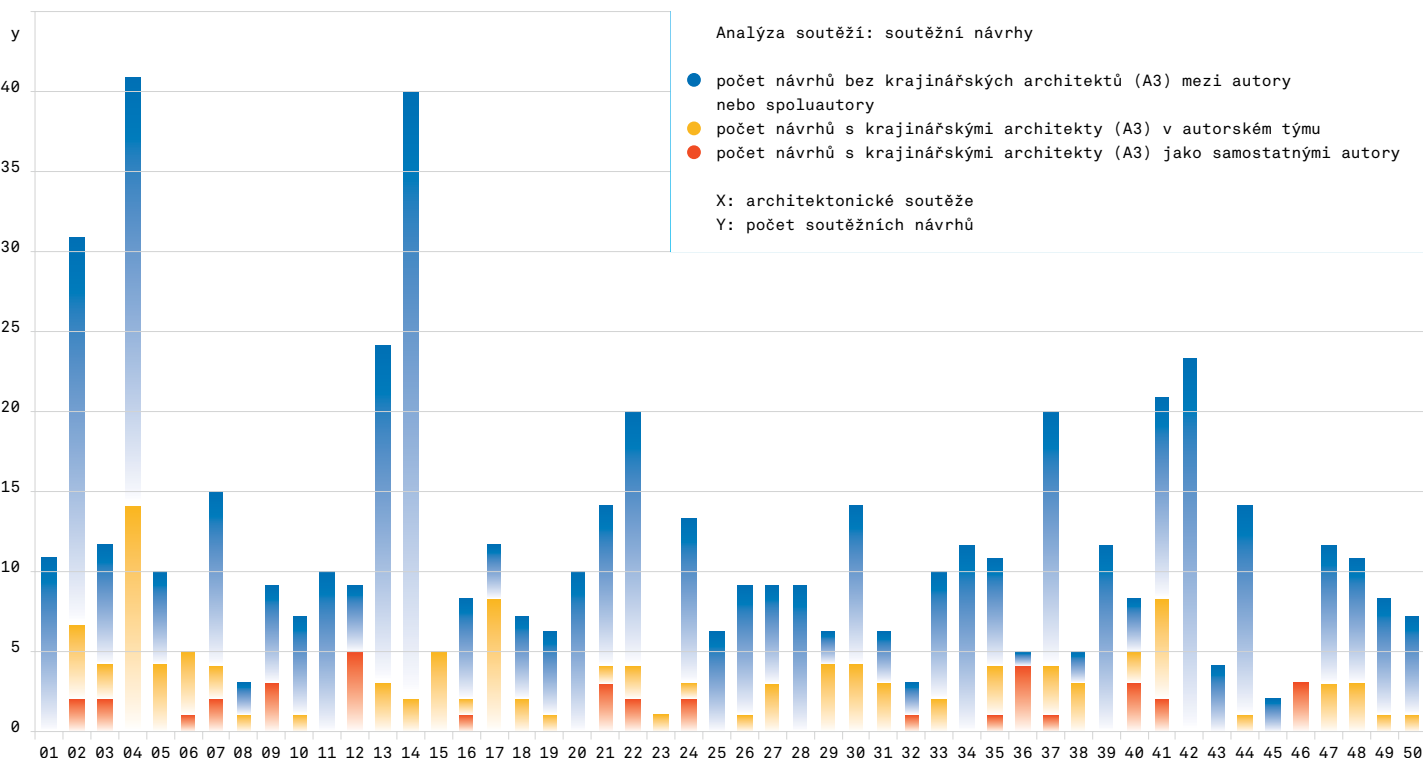
Tomáš Popelínský

člen PS Krajinářská architektura ČKA

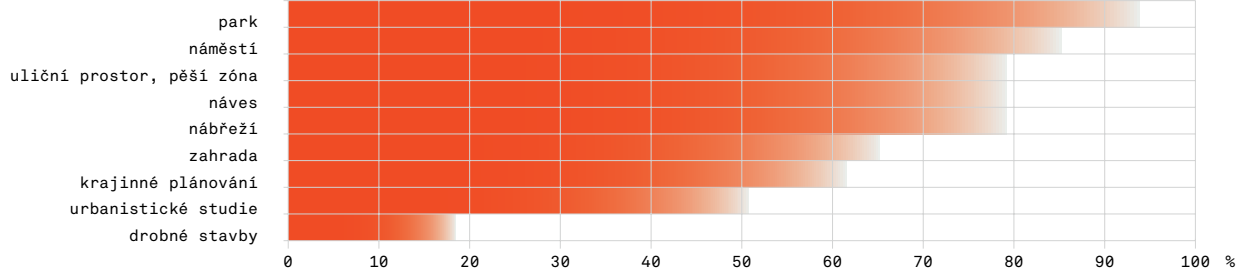
1. Typologicky jsou krajinářskými stavbami projekty zabývající se venkovním prostředím ve městech i volné krajině. Východiskem byla typologie, kterou používá ČKA (viz např. program Kalkulačka).
2. Zdrojem byl přehled výsledků soutěží na webu ČKA. V příložených grafech jsou soutěže seřazeny chronologicky od nejnovější.
3. Věkové složení respondentů: pod 35 let – 24,6 %, 36–45 let – 26,2 %, 46–55 let – 18 %, 56–65 let – 19,7 %, 66 let a více – 11,5 %
4. Viz např. Bulletin ČKA 3/19, s. 62.
5. Na otázku „Možnost soutěžit je pro vás osobně důležitá“ na stupnici 1 (málo) – 5 (velmi) odpovídali respondenti takto: 1–18,3 %, 2–10 %, 3–21,7 %, 4–18,3 %, 5–31,7 %.
6. Zahradnická fakulta MENDELU, Ústav krajinářské architektury FA ČVUT, Katedra zahradní a krajinné architektury FAPPZ ČZU
7. Pokud pomíneme autorizaci A.0, což ovšem z pohledu zákona není možné.

Analýza soutěží: typologie zadání

Anketa mezi krajinářskými architekty (A3): U jakých typů zadání byste uvažovali o účasti v architektonické soutěži?

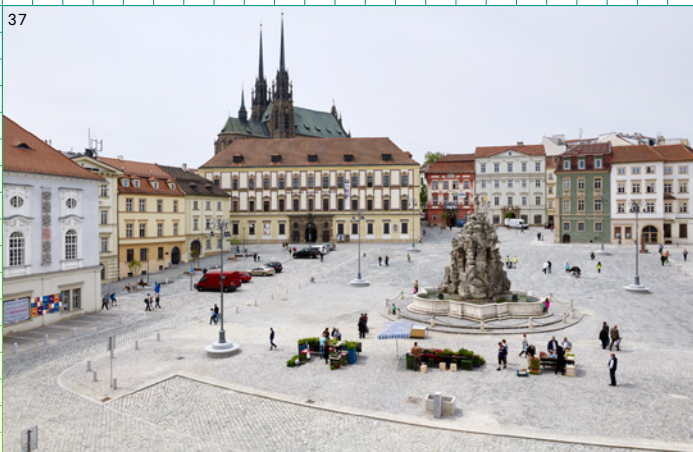

29. Masarykovo náměstí, Nový Jičín, P.P. Architects s. r. o., soutěž 2005, realizace 2009
30. Náves Velká Polom, Atelier 38, bez soutěže, realizace 2017, nominace na ČCA 2019
31. Revitalizace středu obce Bílovice nad Svitavou, P.P. Architects s. r. o., bez soutěže, realizace 2016, nominace na ČCA 2017

32. Victoria Pragensis – botanický labyrint, llj architects, Haenke, bez soutěže, realizace 2017, nominace na ČCA 2018
33. Náměstí Svobody a ulice Svárov ve Vsetíně, MOBA, soutěž 2008, realizace 2011
34. Úprava veřejného prostoru mezi ulicemi Výstavní – Veletržní, Brno, Zdenek Sendler, soutěž 2016, realizace 2018

35. Třída Míru v Pardubicích, Jaromír Walter, Milan Nytra, Jan Foretník, Hana Nytrová, Robert Sedlák, soutěž 2002, realizace 2015
36. Piazzetta u kaple sv. Kosmy a Damiána v Emauzích, IXA, bez soutěže, realizace 2015, nominace na ČCA 2016
37. Želný trh, Brno, Atelier RAW, bez soutěže, realizace 2015, nominace na ČCA 2016

38. Revitalizace zámeckého návrší v Litomyšli, AP atelier, bez soutěže, realizace 2014, finalista ČCA 2016
39. Řešení obnovy Masarykova náměstí a dostavby Pražské ulice v Brandýse, Olga Kantová, Jan Maloušek, Jaroslav Míka, Ota Maloušek, Marín Kanta, Zuzana Jandová, Drahošlav Šonský, Romana Procházková, Ivan Marek a Jan Kašpar, soutěž 2007, realizace 2012
40. Prezentace archeologických nálezů v Přerově, nazemiarchitekti, soutěž 2014, realizace 2016

Veřejné zakázky na stavby krajinářské architektury

Krajinářští architekti, jejichž projektová činnost se významně dotýká obnovy krajiny a veřejného prostoru malých obcí (ale nejen jich), se často potýkají tu s drobnými a jindy s většími příklady diskriminace na různých úrovních jejich pracovního života. Ať už se to týká účasti v soutěžích, nepřijetí dokumentace oražené razítkem autorizovaného krajinářského architekta na stavebních úřadech nebo dalších oblastí.

Přestože hlavní náplní naší práce je projektová a obstaravatelská činnost v rozsahu daném standardy služeb krajinářského architekta, nezřídka nás praxe při spolupráci s obecními úřady zavede i k oblastem týkajícím se přípravy investičních záměrů projektů, podkladů pro rozhodování obecních zastupitelstev, dokonce i k administraci projektů a přípravě zadávací dokumentace, podle které se vybírá zhotovitel krajinářské stavby.

Krajinářské stavby, nebo zahradnické služby?

A problematika zadávání veřejných zakázek je právě tou oblastí, kde se diskriminace velmi často projevuje – je námí navržený záměr stavbou, či zahradnickou službou? Krajinářští architekti v tom mají jasno. Svou práci vnímají jako krajinnou úpravu, která plní jako celek funkci krajinářské stavby, bez ohledu na rozhodnutí stavebního úřadu (a jeho úředníka) o tom, zdali o daném díle jako o stavbě bude, nebo nebude rozhodovat. Ovšem dotčené úřady a dotační orgány povětšinou naše projekty vnímají jako soubor zahradnických prací a na základě tohoto dogmatu, jednoduchého vyjádření stavebního úřadu a bez hlubší analýzy se někdy nevědomky, jindy vědomě dopouštějí porušování zákona o zadávání veřejných zakázek, které se pokusím níže popsat.

Jelikož se problematika nedotýká přímo naší práce, která končí ve chvíli odevzdání projektu, případně provedení některého typu z řízení dle stavebního zákona¹, často nás oblast výběru zhotovitele mine. I přesto bychom ji neměli opomíjet a měli bychom upozorňovat na chyby, kterých se zadavatelé a dotační orgány dopouštějí. Nejvýraznější nepravosti se týkají problematiky stanovení typu zakázky u krajinářských staveb, která má následně vliv na způsob zadávání zakázek, a to na rozsah zadávacího řízení a z toho odvozené náklady na řízení, v neposlední řadě i na konečnou cenu díla. Nejčastěji se využívá Operačního programu Životní prostředí, který se stal od našeho vstupu do Evropské unie (EU) dominantním nástrojem financování projektů zaměřených na krajinu a zeleň v intravilánu obcí. Dotace z něj jsou administrovány Státním fondem životního prostředí ČR (SFŽP), jehož řídicím orgánem je Ministerstvo životního prostředí (MŽP).

Kategorie veřejných zakázek

Od 1. 10. 2016 je v účinnosti nový zákon o zadávání veřejných zakázek², který nahradil zákon o veřejných zakázkách³ z roku 2006 a je harmonizován s právními předpisy EU. Nový zákon v § 14 (Druhy veřejných zakázek) má zakotvenou definici zakázek, které sice podobně jako v zákoně předchozím dělí veřejné zakázky na dodávky, služby a stavební práce. Nově stavební práce upřesňuje a doplňuje v odstavci 3 písmeno a) „Poskytnutí činností uvedené v dílu 45 hlavního slovníku jednotného klasifikačního systému pro účely veřejných zakázek (slovník)“⁴. Pod tímto krkolomným termínem si můžeme jednoduše představit seznam číselných kódů (tzv. CPV kódy), které pro celou EU překládají kategorie zakázek do jednotlivých úředních jazyků EU, aby se každého zadávání mohla účastnit jakákoliv firma sídlící kdekoliv na území EU. Zde by měl kdokoliv, kdo se zabývá krajinářskými stavbami, zbystřit, protože v tomto slovníku pod dílem 45 Stavební práce jsou řazeny také:

- 45112700-2 Krajinné úpravy
- 45112710-5 Krajinné úpravy zelených ploch
- 45112711-2 Krajinné úpravy parků
- 45112712-9 Krajinné úpravy zahrad
- 45112713-6 Krajinné úpravy střešních zahrad
- 45112714-3 Krajinné úpravy na hřbitovech
- 45112720-8 Krajinné úpravy sportovních hřišť a rekreačních oblastí
- 45112721-5 Krajinné úpravy golfových hřišť
- 45112722-2 Krajinné úpravy jezdeckých ploch
- 45112723-9 Krajinné úpravy dětských hřišť
- 45112730-1 Krajinné úpravy na silnicích a dálnicích
- 45112740-4 Krajinné úpravy na letištích

Krajinné úpravy jsou podle zákona a slovníku EU stavebními pracemi. Každý veřejný zadavatel si má právo v zadávací dokumentaci dle charakteru a svého uvážení díla vybrat vhodné CPV kódy a na základě nich dále soutěžit v jednotlivých kategoriích zakázek. Autorita, která má v pravomoci kontrolovat správnost zadávacího řízení a udělovat sankce, je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže na základě podnětu k prošetření zákonnosti veřejné zakázky ze strany účastníků řízení.

Žádosti o dotace a zařídění druhu zakázky

Běžný postup podle pravidel je takový, že po výběru projektu hodnotící komisí (např. v OP Životní prostředí) je žadatel o dotaci vyzván k dodání podkladů pro rozhodnutí o proplácení. V tomto procesu fond vyžaduje po žadateli kompletní dokumentaci k zadávání veřejné zakázky, u které provádí vlastní interní kontrolu z hlediska správnosti a zákonnosti i bez vyjádření autority ÚOHS. Např. naše obec využila novely zákona a projekt se soutěžil podle § 14, odstavce 3a jako krajinná úprava. Fond ale navrhl a před řídicím orgánem (MŽP) obhájil korekci. Zadávací řízení označil za nezákonné z důvodu nesprávného zařídění druhu zakázky. Shledal skutečnost, že zakázka měla být zaříděna v CPV kódu dílu 77 zemědělství, lesnické, zahradnické služby a služby v oblasti akvakultury a včelařství, a vybral za zadavatele dle něj vhodnější CPV kódy 77300000-3 Zahradnické služby, 77315000-1 Vysazování a 77310000-6 Služby vysazování a údržby zelených ploch.

Dle sdělení právního oddělení MŽP se při rozhodování vychází z původního znění zákona o zadávání veřejných zakázek z roku 2006. Všechny projekty týkající se krajinných úprav byly zaříděny jako zakáz-

ky na služby – i přes oborovou terminologii a znění normy ČSN 83 9001 z roku 1999. Podobné i větší projekty (o rozloze desítek ha) byly MŽP považovány za zahradnické služby. Jedinou výjimkou, kdy lze práce krajinářských architektů považovat za stavební práce, byly ty, kde se podobný rozsah prací vyskytoval v kombinaci se stavebními úpravami

Krajinné úpravy, nikoliv zahradnická služba

Česká komora architektů prostřednictvím své pracovní skupiny Krajinářská architektura vydala vyjádření a po půl roce ministr vyhověl našim námitkám. Z jeho rozhodnutí vyplývá, že:

1. ÚSES je v zákoně č. 114/1992 Sb. označen jako územní systém ekologické stability krajiny a krajina je definována jako část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů s civilizačními prvky. Biokoridor je dle vyhlášky 395/1992 Sb. území, které umožňuje migraci částí organismů mezi biocentry a tím vytváří z oddělených biocenter síť – jedná se tedy opět o část krajiny.
2. S ohledem na to, že v české legislativě pojem krajinných úprav nenacházíme, je nutno v souladu s interpretační praxí pro právo EU ověřit, jak je pojem definován v jiném překladu příslušné právní úpravy EU. V anglické verzi CPV jsou činnosti pod tímto kódem označeny jako „landscaping“, tedy jako činnosti, které v sobě obsahují fyzickou úpravu krajiny, a to jak v podobě terénních úprav, tak v jejím doplňování o flóru a faunu. Proto lze tyto úpravy zařadit do CPV 45112700-2 Krajinné úpravy. Ve stejné kategorii jsou s krajinnými úpravami zároveň i krajinné úpravy parků, zahrad, sportovišť, hřbitovů, silnic a letišť.
3. Odkaz na díl 77 – Zemědělství, lesnické, zahradnické služby a služby v oblasti akvakultury a včelařství není v dané souvislosti dostačující. Je nutné odůvodnit, proč se v daném případě nejedná o úpravu krajiny a zda se fakticky skutečně jedná o zahradnické služby, zejména pak v souvislosti s tím, co se za zahradnické služby skutečně považuje, a také v souvislosti s tím, jaký je pojem v CPV opět případně vymezen v jiném jazyce EU (např. v angličtině je pojem definován jako „horticulture“).
4. ZZVZ jednoznačně stanoví v § 14 odstavce 3 písm. a), že krajinné úpravy jsou veřejnou zakázkou na stavební práce.

Náročnost zakázek krajinářské architektury

Dokument se pro problematiku veřejných zakázek na krajinné úpravy stal precedentsním aktem. Krajinářské stavby získaly stejné postavení jako stavební práce a tím se udržela rovnoprávnost oboru krajinářská architektura s ostatními autorizacemi, a navíc se potvrdilo, že je srovnatelná i projektová a realizační náročnost a nákladnost zakázek. Je zarážející, že realizace regionálního biokoridoru je zadávána v podlimitním řízením se všemi komplikacemi, které s sebou toto řízení nese, zatímco revitalizaci vodního toku nebo stavbu protipovodňových opatření lze soutěžit jako zakázku malého rozsahu – při

stejně ceně. V posledních letech došlo k výraznému růstu cen v oboru (od zemních prací až po výsadby a rostlinný materiál) a tím i celkových realizačních nákladů projektů. S ohledem na rostoucí ceny zemních prací, výsadby i rostlinného materiálu a dalších nákladů v oboru v posledních letech může dojít k tomu, že budou obce soutěžit zakázky na realizaci alejí a biokoridorů v podlimitním řízení, zatímco kořenovou čistírnu odpadních vod jako zakázku malého rozsahu.

Neexistuje jednotná metodika k zařazení zakázek krajinářské architektury

MŽP vydalo rozhodnutí k našemu konkrétnímu případu, nejedná se tedy o oficiální metodiku či stanovisko k této problematice. Proto před naším oborem do budoucna stojí řada úkolů, které je nutné nejen prostřednictvím ČKA realizovat. Je třeba jednat s ministerstvy (MŽP, MMR apod.), vysvětlit naši situaci a zdůvodnit, proč je nutné považovat realizaci našich projektů za krajinné úpravy či krajinářské stavby. Měl by se vyvíjet tlak na to, aby se uznalo rozhodnutí alespoň v případě OPŽP jako standard, podle kterého se bude dále postupovat. Cílem by mělo být dostat problematiku do organizačních opatření, metodiky, případně dalších předpisů všech dotačních titulů, kde se krajinářské stavby dotují. Dále bude nutné jednat s oprávněnými organizacemi o aktualizaci české státní normy ČSN 83 9001 a některých navazujících norem, protože současná podoba je v mnoha bodech zavádějící, přežitá a neumožňuje jednoznačný výklad. Je potřeba sjednotit a zpřesnit termíny, jako jsou krajinářské úpravy, stavby, krajinné úpravy a sadovnické úpravy. Vymezit jasně rozdíl mezi pojmy krajinářské stavby a zahradnictví (horticulture). V opačném případě musí úředníci v rozhodování ve sporných bodech vycházet a odkazovat se na zahraniční materiály namísto využití naší platné normy. Také je třeba stále upozorňovat na to, aby se úředníci z dotačních organizací s dotazy na výklad odborné terminologie týkající se krajinných úprav obraceli nikoliv na právní oddělení svých úřadů, ale přímo na ČKA, která je garantem kvality v oboru, případně přímo na autorizované krajinářské architekty.

Krajinářská architektura a stavební zákon

Stavební úřady často při podání žádosti o vyjádření k projektu krajinářské stavby nevyžadují žádná opatření na svém úseku. Projekt krajinářské stavby se jich dle jejich názoru netýká, protože se dle stavebního zákona nejedná o stavbu. Je jasné, že za současného stavebního zákona a personálního stavu na stavebních úřadech by mohlo dojít k neúměrnému zatížení a prodlužování už tak velkých lhůt pro vyřízení jakéhokoliv opatření, ale v tomto momentu jsou vydávána vyjádření dalším argumentem pro rozhodnutí fondu o tom, že se jedná o službu, a nikoliv stavbu.

Problematika veřejných zakázek a dotací je příliš důležitá na to, abychom ji pustili z našeho zřetel a ponechali ji dotačním agenturám a projektovým manažerům. Jejich byznys není vázán na odborná osvědčení, certifikace či autorizace a pracovníci neskládají zkoušky odborné způsobilosti. Naproti tomu jsou jejich jednání pro nás velmi významná.

Ondřej Remes
člen PS Krajinářská architektura ČKA

1. zákon č. 183/2006 Sb.,
o územním plánování a stavebním řádu
2. zákon č. 134/2016 Sb.,
o zadávání veřejných zakázek
3. zákon č. 137/2006 Sb., zákon o veřejných zakázkách

Plánování krajiny – úkol krajinářské architektury

Krajina je výsledkem vývoje v rámci přírodních a kulturních limitů daného území. Je matricí pro všechny lidské činnosti a zároveň médiem, které člověk ovlivňuje. Krajina je spojitý systém, který prostupuje sídly, zemědělsky využívanými plochami, lesy, rezervacemi.

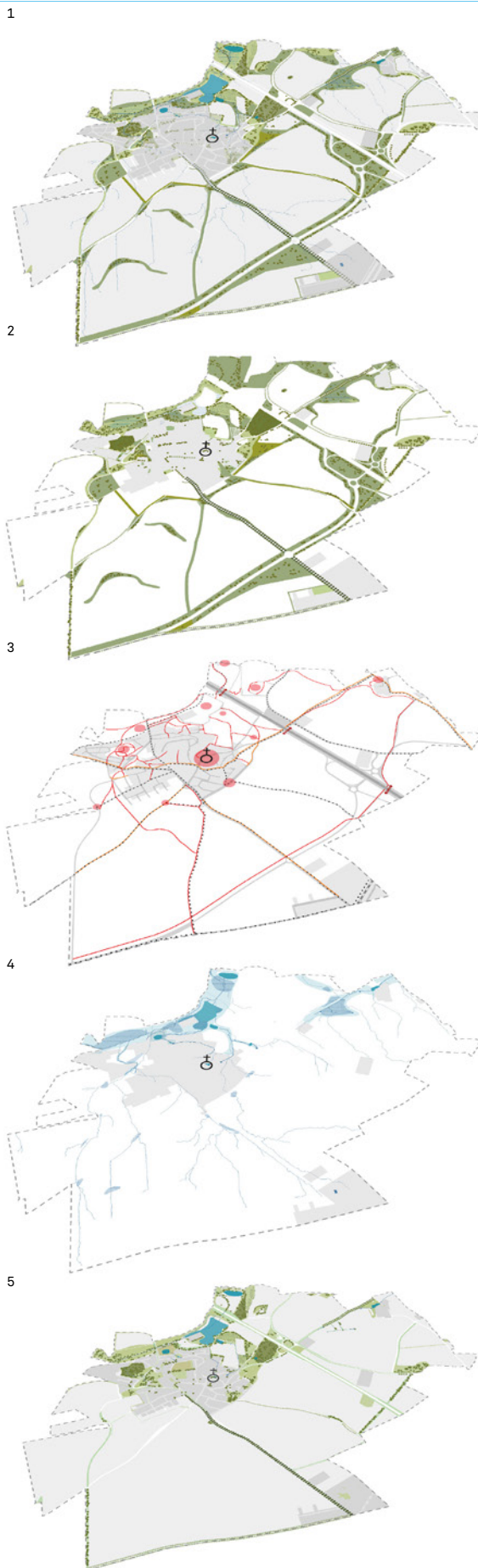
Geneze krajiny

Členění krajiny, dané lokálními podmínkami a způsobem využití zemědělské půdy, prošlo zásadní proměnou v důsledku industrializace a urbanizace, a následně vlivem rozvoje osídlení v příměstské krajině, spojeného s rozvojem dopravních sítí. Zároveň se výrazně proměnil způsob hospodaření v krajině. Ještě v předválečném Československu bylo zachování kvality krajiny nutností z prostého existenčního důvodu, typické bylo detailní pochopení souvislostí v krajině na místní úrovni. Výrazným předělem je kolektivizace po roce 1948 a nastavení průmyslového hospodaření, došlo k rozsáhlé regulaci vodních toků a k odvodnění krajiny. Problémem je ztráta rozmanitosti a členitosti krajiny, narušení vodního režimu, degradace a eroze půd, a také ztráta obytnosti krajiny a vážné narušení vztahu člověka k místu. Struktura kulturní krajiny a systém její správy jsou přitom mj. důležitým kulturním dědictvím a součástí naší identifikace s krajinou.

Vývoj přístupu ke krajině

Spolu s vývojem krajiny se rozvíjí i přístupy k jejímu chápání a utváření. Pozornost architektury se zprvu zaměřuje na roli měst v rámci krajiny; následně se přesouvá k řešení problémů ve městech a na uspořádání sídel. Rozvíjí se samostatný obor krajinářská architektura: jsou zakládány městské parky, sady a zahrady jako nová forma veřejného prostoru. Zeleň slouží aktivní rekreaci. Architektonickými teoriemi se prolíná respekt a úcta k přírodě – soustředí se však především na města a na způsoby osídlení krajiny. Rozvíjí se fenomenologický proud filozofie zaměřený na základní vztahy mezi člověkem a jeho prostředím.

Již v první polovině 20. století si začínáme uvědomovat sílící negativní dopady lidského působení na přírodu a ekosystémy. Ladislav Žák píše: „Krajina má hodnotu hlavně jako propojený celek, jako organismus, na kterém jsme závislí.“ Ve druhé polovině minulého století se začíná hovořit o plánování s využitím přírodních systémů: v roce 1967 vydává krajinářský architekt Ian McHarg knihu *Design with Nature*, ve které rozvíjí myšlenku synergie člověka a přírody. Kolem roku 2000 je v USA prvně definován pojem tzv. *zelené infrastruktury*. Přesto se v České republice dostává systematický přístup k plánování krajiny ke slovu pomalu a s velkým zpožděním.

Zjednodušené vrstvy plánování krajiny
Výchozím podkladem je stávající krajinná struktura, sídla, komunikace, orná půda, lesy apod. Krajinný plán dále pracuje s vrstvou vodního režimu, vrstvou tzv. šedé infrastruktury, včetně obytnosti a propustnosti krajiny, a vytváří či doplňuje systém krajinných prvků tak, aby vznikl spojitý systém zelené infrastruktury. (Zdroj: Atelier in-site, Krajinný plán obce Středokluky – územní studie, 2019)

1. Krajinný plán
2. Kostra zelené infrastruktury
3. Šedá infrastruktura, obytnost a propustnost pro člověka
4. Voda v krajině
5. Stávající krajinná struktura

Krajinné plánování – krajinná infrastruktura – zelená infrastruktura

Krajina je složitým systémem přírodních složek a lidských vlivů. Podstatou krajinného plánování je proto komplexní, mezioborový přístup. Jedná se o způsob nacházení kompromisu ve využívání krajiny za předpokladu zachování ekosystémových funkcí a udržitelného života v ní. Je zásadní pochopit způsob fungování krajiny, definovat klíčové prvky nezbytné k její životaschopnosti a vyhodnotit priority. Navržené řešení musí respektovat místní potenciál území, jeho charakter i potřeby jeho obyvatel. Základem je spolupráce s dalšími odborníky a uživateli území.

Cílem krajinného plánování je vytvoření fungující infrastruktury krajiny (dnes je nazývána zelenou infrastrukturou) a prostoru pro vzájemné synergie. Jednotlivé vrstvy krajiny přitom na sebe nasedají v logické posloupnosti: základ tvoří voda a vodní režim v krajině, jež vychází především z geologických podmínek, morfologie terénu a klimatu. Ač je mnohdy člověkem výrazně ovlivněn, je v zásadě daný a představuje základ fungování krajiny. Následuje vrstva krajinné struktury a využívání půdy, jež vychází z přírodních podmínek a je výsledkem dlouhodobé činnosti člověka. Třetí vrstvou je tzv. šedá infrastruktura (sídla, dopravní a technická infrastruktura), která je ve svém uspořádání předurčena předešlými dvěma vrstvami. Následuje vrstva obytnosti a propustnosti krajiny. Poslední, ale velice zásadní vrstvou je systém vegetačních prvků, který vychází z přírodních podmínek a navrženého uspořádání krajiny. Zároveň hledáme charakter míst, jejich čitelnou identitu, která má být interpretována v novém návrhu členění.

Krajinná nebo zelená infrastruktura prostupuje napříč všemi těmito vrstvami: zásadní vrstvou a klíčovým prvkem je voda a vodní režim v území, především říční krajina. Vytvoření multifunkčního spojitého systému ploch zeleně je dále zásadním způsobem odvozeno od stávající krajinné a sídelní struktury, technické infrastruktury i prvků obytnosti a propustnosti krajiny. **Krajinné plánování tak je zásadním nástrojem, umožňujícím vznik a rozvoj funkční zelené infrastruktury.**

Česká republika, 2021

V důsledku roztržité zodpovědnosti resortů za problematiku krajiny představuje dnešní stav plánování krajiny nesourodé penzum resortních dokumentů, z nichž každý samostatně řeší svou dílčí vizi. Jedná se např. o lesní hospodářské plány, plány povodí, plány péče o zvláště chráněná území, pozemkové úpravy, územní plány a další dokumenty. Současný alarmující stav krajiny, neschopnost zadržet vodu, ubývající (bio)divezita, nepropustnost a nehostinnost krajiny je výsledkem neprovázanosti těchto dílčích resortních přístupů. **Zásadním způsobem nám chybí plánovací dokument pro krajinu, který by nastavil priority a limity aktivit v krajině a zahájil tak její komplexní revitalizaci a regeneraci.**

Potenciál překlenout roztržité přístup ke krajině mají za daného stavu pouze územní plány. V současné době se však krajinou zabývají jen ve své základní komunikační úrovni; na komplexní řešení krajiny zde zcela chybí prostor. Měřitko územního plánu navíc nedovoluje vymezovat a řešit drobnější plochy, které jsou pro fungování krajiny důležité.

Komplexní plánování krajiny představuje důležitý nástroj, který nám může pomoci čelit dnešním výzvám včetně změny klimatu a napravit důsledky negativních procesů a změn v krajině – v současné české legislativě však není zakotveno. Potřebujeme definovat priority a začít pracovat na jejich prosazování. Zásadní je přitom celostní pohled na krajinu a zajištění mezioborové a meziresortní spolupráce. Nedílnou součástí tohoto procesu je vzdělávání, osvěta a zapojení veřejnosti do procesu plánování, ale i do ochrany a péče o krajinu. **Důležitým cílem je i znovunalezení vztahu člověka k místům. Ten může zlepšení stavu české krajiny prospět snad nejvíce.**

Klára Salzmann
Eva Jeníková

Jak je to s přijetím zelené infrastruktury v ČR

Evropská komise ve svém sdělení z roku 2013 Zelená infrastruktura – zlepšování přírodního kapitálu Evropy vybidla členské země k vytváření strategií zelené infrastruktury. Přijala tak koncept, který byl formulován zhruba před třiceti lety ve Spojených státech. Ten stojí na zjevném předpokladu, že ekosystémy, přírodní nebo člověkem vytvořené, nám poskytují širokou škálu služeb a jsou zásadní pro život. Jsou ale málo známy a nedostatečně využívány, což vede k preferenci technických řešení při naplňování potřeb lidí a k degradaci přírodního prostředí.

Zelená infrastruktura je způsob, který nejenomže často přináší levnější a trvanlivější řešení, ale poskytuje také ekologické, hospodářské a sociální přínosy, se kterými tradiční technická řešení nepočítají.

1. **V čem se liší zelená infrastruktura (ZI) od dosavadních přístupů k ochraně přírody a krajiny?**

Téma rozvoje v souladu s přírodou samo o sobě není nové. Od okamžiku, kdy bylo jasné, že překotný průmyslový rozvoj přináší i negativní dopady na přírodu a životní prostředí, se hledaly způsoby, jak tomu čelit. Jenže některé cesty uspokojivé řešení nepřinesly, alespoň ne samy o sobě. Preference technických řešení takto vzniklých problémů často znamenaly další zátěž ekosystémů a krajiny. Tradiční ochrannářský přístup, který je logickou

reakcí na jednostranně orientovaný hospodářský rozvoj a který aplikuje limity a omezení, stojí v opozici. Výsledkem je, že dochází k permanentnímu konfliktu zájmů, který málokdy vede k oboustranně uspokojivému řešení. Zelená infrastruktura namísto toho propojuje zájmy člověka a přírody. Systémy, které mohou dobře využívat ekosystémových procesů, sdružuje s ochranou přírody. Typickým příkladem je hospodaření s dešťovou vodou přírodě blízkým způsobem, které na rozdíl od dešťové kanalizace může mít další paralelní benefity, pokud jsou odborně ošetřeny, vedle regulace klimatu a čištění vody a vzduchu také tvorbu prostředí, podporu biodiverzity, začlenění staveb do krajiny. Rovnocenná interdisciplinární spolupráce vede k vzájemnému vzdělávání a identifikaci s cíli ostatních spolupracovníků a přijetí hledisek ochrany přírody a krajiny za všeobecná a přirozená.

2. Jak je ZI v České republice přijímána?

Dlouho trvalo, než se o ní vážně začalo diskutovat, dlouho se chápala jako jakási druhá ekologická síť obdobná ÚSES, kterou však již máme, a nemusíme tedy tomu věnovat velkou pozornost, opomíjel se její významný myšlenkový dosah.

V současnosti jejími hlavními nositeli jsou někteří vodohospodáři, kteří v důrazu na povrchový vsak a propojení s vegetací v zelené infrastruktuře vidí další logický posun k přirozenějším nakládáním s vodami. Mluví o ní jako o modrozelené infrastruktuře, jde ale často o pojetí na nižší prostorové úrovni, v podstatě jako subsystém staveb.

Podobně jsou chápána i opatření adaptace na klimatickou změnu.

Zatím je o zelené infrastruktuře v pojetí klíčového integrujícího nástroje plánování a udržitelného rozvoje sídel slyšet jen málo. Zelená infrastruktura má schopnost prostřednictvím multifunkčního systému parků, přírodních území, zelených prostranství a propojení vodních toků a krajinných klínů vytvářet základní vztažný rámec rozvoje města a městských regionů a být tak nástrojem integrace technické i dopravní infrastruktury do krajiny.

Lze očekávat, že o konceptu zelené infrastruktury brzy uslyšíme také v souvislosti se zemědělstvím a lesnictvím, protože je plně v souladu s agroekologickým pojetím a přírodě blízkým hospodařením v lese, které znamenají významný zdroj, v oblasti udržitelné mobility a v oblasti péče o veřejné zdraví a vzdělávání či v oblasti kultury, protože dobře naplánovaná a celostně spravovaná zelená infrastruktura má schopnost naplňovat cíle i těchto doposud oddělených agend.

3. Jak předejít roztržiténosti a různým výkladům?

Opět se vracím k úvodní myšlence: klíčovým principem je, že zelená infrastruktura je efektivní, protože poskytuje mnohonásobné přínosy, to ale vyžaduje společný postup. Je zcela přirozené, že každý obor chápe a bude si formulovat definici zelené infrastruktury jinak a po svém, aby se však využil její integrující potenciál, je potřeba sdílet zelenou infrastrukturu jako společné koncepční východisko, jako sdílený přístup, který je charakterizován kombinací několika základních principů. Je jimi zejména preference řešení založených na přírodě, zmíněná multifunkčnost, se kterou souvisí interdisciplinarita a souběžné sledování výsledků v hospodářské, ekologické i sociální rovině. Z výše řečeného vyplývá, že musíme apelovat na komunikaci a hledání společné principiální definice i výkladu, na které se shodneme napříč obory

a která každému umožní si v ní najít své místo a promyslet její implikace v daném kontextu.

4. Jaká je role krajinářské architektury ve vztahu k zelené infrastruktuře?

Mimo jiné v souvislosti se zelenou infrastrukturou se často uvádí princip identity, tedy to, že zelená infrastruktura, její projekty, by měly vytvářet prostor pro smysluplný vztah člověka k místu a přírodě. Nejde tedy jenom o technické/biotechnické řešení. Zelená v jejím jmenně znamená také vnímanou a žitou krajinu, tedy reálný a mnohoznačný prostor zakotvený v přírodní podstatě místa. Modrozelenou infrastrukturu, která je na veřejném prostranství, je potřeba navrhovat jako nedílnou součást veřejného prostoru. Takto pojatá zelená infrastruktura počítá s klíčovou a koordinační rolí architektury, která propojuje převážně technická řešení s přírodou a lidmi a s tím, jak vnímají svoje prostředí, a to jak v prostorové, tak významové rovině, ve městě i volné krajině. Je to výzva pro krajinářskou architekturu, která má pro tuto roli dobré předpoklady, ale dosud byla jen málo využita a často jí chybí potřebné zkušenosti. Není tomu dlouho, kdy krajinářská architektura byla výhradně spojována se zahradním designem, obnovou malebných historických parků nebo s rolí technika specialisty v podřízené a zcela okrajové pozici. Tato situace se v ČR postupně mění. Zavádění konceptu zelené infrastruktury musí jít ruku v ruce s emancipací tohoto oboru. V opačném případě hrozí redukce celého konceptu na významnou, ale pouze technickou inovaci.

5. Existuje vhodná definice, která tuto širokou aplikaci dobře vystihuje a která by mohla být společná jednotlivým oborům?

Lapidární, ale výstižnou definicí je definice autorů Rouse a Bunster – Ossa, 2013:

→ Zelená infrastruktura je: „Viditelné vyjádření přírodních a člověkem vytvořených ekosystémových procesů, které se odehrávají napříč měřítky a kontexty a nabízejí mnohonásobný užitek pro lidi a životní prostředí“,

kterou jsme si společně s Českou asociací pro krajinářskou architekturu pro český kontext dovolili upravit a rozvinout takto:

→ Zelená infrastruktura je „Společně strategicky plánovaný a řízený systém míst a prvků, jež jsou nositeli přírodních i člověkem vytvořených ekosystémových procesů, které nabízejí mnohonásobný užitek pro lidi i přírodu, a to zejména zadržování vody v krajině, regulaci klimatu, snižování znečištění ovzduší a vody, snižování koncentrace skleníkových plynů, podporu úrodnosti půdy, podporu biologické rozmanitosti, zajištění prostupnosti územím a prostoru pro pobyt, setkávání a smysluplný vztah lidí k místu a přírodě“.

Štěpán Špoula

Kancelář krajiny a zelené infrastruktury
IPR Praha

Partnerský vztah architekt krajinář – architekt staveb

Aby autorská spolupráce – profesní vztah mezi krajinářským architektem a architektem staveb – dobře fungovala, musí se rozvinout na partnerské platformě. Je jen na nás úroveň spolupráce významněji posunout, abychom nezůstávali jen u objednávky na služby krajinářského architekta typu „potřeboval bych doporučit na tohle místo nějaký zajímavý keř nebo menší strom“.

Existuje a momentálně přirozeně převažuje spolupráce na bázi hlavní projektant – subdodavatel stavebního objektu – specialista, v jehož roli se náš cech v převážné míře etabluje v logickém nepoměru exportu absolventů škol. Navzdory tomu se stále generují odborníci plnohodnotně ovládající cítění pro prostor, který není vymezen pouze stěnami. Architekt krajinář by tak neměl být stavěn do role poradce a odborníka přes použití rostlin pro architektem vytipovaná „zbylá“ místa. Měl by to být partner, který pomůže od počátku zadání vnímat a sochat krajinu v obecném slova smyslu a usnadní tak autorovi domů kultivovaně umístit objekt do scenérie. Fundovaný architekt krajinář by měl mít předpoklady pro vnímání reliéfu, měl by být způsobilý vytvářet alternativy modelování a stabilizaci terénu respektující okolí. Neméně důležitou schopností je i jeho znalost a dovednost použití zpevněných povrchů. Tento rozšířený, avšak odpovídající repertoár (autorizovaného) architekta krajináře pak může u autorů staveb domů a sídelních souborů podnítit důvěru ke sdílenému komponování volné krajiny či městského prostředí. Takoví autoři mohou mít ambice být plnohodnotnou součástí autorského týmu.

Pokud takové partnerství mají ostatní, především architekti staveb, pochopit a přijmout si ho, musí přijmout eventualitu převrácení rolí dle charakteru tématu a celkové situace. Krajinářský architekt se plnohodnotně podílí na hledání místa pro stavbu nebo trasu komunikace dle dopravního inženýra. Převážný směr osy spolupráce vychází od architektů staveb ke krajináři. Je to pochopitelné a logické. Majoritní cech autorů prostoru má vícero zdrojů témat a širší záběr zadání. Fungovat ale musí i opačný směr. Pokud v exteriéru krajinář potřebuje umístit a formovat akcentující architekturu (most, hudební pavilon, zázemí veřejného prostranství, fontána – artefakt), je třeba se již v počátcích tvorby obrátit na vhodného odborníka.

Role architekta krajináře tkví ve vnímání a komponování krajiny všech měřítek, a to živých i neživých forem. Pokud má krajinářský architekt s autorizací A3 technické zkušenosti a schopnosti pracovat s terémem a zpevněnými povrchy, má nárok se plnohodnotně podílet na formování veřejných prostranství i s absencí vegetačních prvků. Uchopí-li architekti s autorizací A1 a A2 přednosti a schopnosti profesionálních architektů krajinářů s tímto kreditem, je zde potenciál pro vznik zdařilých plodů spolupráce při komponování všech scén exteriéru. Výsledky takové vyvážené partnerské spolu-

Jaroslav Poláček, Marek Holán, Znojmo, dvůr Znojemského pivovaru, 2020. Foto archiv autorů

Pavel Pekár, Marek Holán, Ondřej Mundl, Konečného náměstí v Brně, 2019. Foto archiv autorů

práce architektů a krajinářů bývají povětšinou zřetelné a po zásluze i oceňované.

Osobní profesní život se rozvíjí vždy přes snahu prohlubovat oborový přesah a důležité je mít štěstí na kolegy architektky staveb, kteří se rozhodnou s krajinářským architektem autorsky spolupracovat a vzájemně sdílet zkušenosti. Odrazovým stupněm je vzdělávací instituce a především proces získávání zkušeností od kolegů s dlouholetou praxí. Je potřebné pro spolupráci všech autorizací architektů nelpět a neustrnout na studijním pojetí krajinářské architektury spojené převážně s živými vegetačními prvky, ale zvednout rukavici a vnímat komponování prostoru komplexně na všech úrovních. Pak se může autor dostat k partnerské spolupráci při návrhu čistě kamenného náměstí nebo ke korzu akropole historického města.

Je potřebné získat přes empirii spolupráce důvěru a následně respekt. Na této vazbě se pak může etablovat budoucí ještě širší základna autorů schopných plnohodnotně se zhostit role generálních dodavatelů projektů krajiny (exteriéru – krajinný soubor, park, zahrada, veřejná prostranství). Podmínkou pro obecný vzestup této spolupráce je dostatečná „produkce“ těchto krajinářů – partnerů. Zde existují stále jisté rezervy již na úrovni vzdělávací, ve kterých je potřeba ještě více mobilizovat. Dalším předpokladem jsou osobní ambice budoucích kolegů tento kredit získat a do partnerské role se prosadit. Náš obor je povinen toto směřování nových kolegů podporovat a pomáhat tyto trendy systematicky naplňovat. Cesta ke všeobecné důvěře a respektu k našemu oboru nemusí být zas tak dlouhá.

Marek Holán
člen PS Krajinářská architektura ČKA

Zkušenosti ze vzájemné spolupráce architektů a krajinářů

Jaroslav Poláček

Je důležité přizvat krajinářského architekta

Velmi se mi osvědčilo již v počátku ke svým zakázkám přizvat architekta krajináře. Takový zkušený specialista umí nejen navrhnout zahradu, ale velmi citlivě se orientuje i v ryze městském prostředí. Tím může být třeba i zcela zablážděná ulice. Jeho pohled na věc z odlišné stránky bezesporu posouvá tvorbu architekta stavby či městského prostoru do další dimenze. Opětovně mě tak krajinářští architekti překvapí vloženou novou myšlenkou a čistotou a elegancí svých vyjádření, udržením hodnoty vyššího řádu. Naopak, pokud si architekti souboru staveb či urbanistických prvků profesi krajinářského architekta hned v počátku nepřizvou, na realizacích je to často citelně znát. Ochudí sebe, dílo i společnost o vyšší přidanou hodnotu.

Pavel Pekár

Architekt vs. krajinář, titul vs. znalosti, dělba práce vs. hierarchie

Je pravdou, že v naší profesi převažuje teze o zahradních architektech z Lednice jako o „zahradních“, kteří mají vystudováno umění zkrášlit plochy soukromé či veřejné vhodně zvolenou zelení a případně je dozdobit chodníčky s mobiliářem. Možná, že většina těchto „zahradníků“ a „zahradnic“ ani vyšší ambice nemá a tento omezený pohled vnímá pozitivně. Často je to i pochopitelné vzhledem k náročnosti mezioborového přesahu a tomu neadekvátní odměně. Mnohdy je to však způsobeno nepochopením jejich role ze strany architektů – režisérů staveb. Existuje nemalá skupina krajinářů, která toto zjednodušení své úlohy v tvůrčím procesu architektury vnímá jako nespravedlivé stigma. A oprávněně, bohužel. Sám za sebe mohu však tuto výhradu potvrdit jen proto, že jsem měl v životě obrovské štěstí potkat se a spolupracovat s některými z nich.

První kontakt s tématem zahradní architektury jsem zažil na fakultě. Měl jsem štěstí, že jsem mohl spolupracovat s titány české krajinářské architektury, kteří mi otevřeli hledí do jejich nádherného světa. Od nich jsem názorně pochopil, že my jako absolventi škol architektury máme ve srovnání se zkušenými krajináři nedostatečné vzdělání nejen v oborech vegetačních, ale i v oborech tak technických, jako je kladení dlažeb. Proto ihned po zahájení samostatné profesní praxe jsem hledal partnera krajináře, nikoli subdodavatele, pro své první drobné projekty. Od počátku jsem totiž věděl, že kdo chce tvořit architekturu v provázanosti s navazujícím prostorem, měl by spolupracovat s krajinářem. Komu stačí orientovat se pouze na „baráky“, ten jejich osazení do okolí většinou řádně nedotáhne nebo spíše „podělá“. Podařilo se mi sehnat krajinářského architekta, s nímž nyní dlouhodobě spolupracuji a můžeme se společně hlásit k desítkám návrhů. Na této cestě spolupráce jsem si ověřil, jak je důležité se vzájemně inspirovat bez ohledu na vzdělání, typ autorizace, či dokonce akademický titul. Je nám lhostejné řešit autorské podíly, zda je náš přínos do návrhu paritní, či nikoliv. Jsme rovněž přejícní a fandíme každému, kdo se snaží tvořit krásná díla bez ohledu na fakt, zda je pod návrhem podepsán krajinář, nebo architekt či urbanista. Tvoříme v týmu i s dalšími kolegy, stavebními inženýry, techniky a hlavně – takto nás to baví. Necht' je naše společná cesta na ose architekt – krajinář inspirací.

41

43

45

47

42

41. Úprava náměstí T. G. Masaryka v Přerově, Jiří Vrbík, soutěž 1995, realizace 1997

42. Archeopark Mikulčice-Kopčany, M&P Architekti – Krajinářská architektura, soutěž 2009, realizace 2015

44

43. Náměstí T. G. M. v Táboře, Ateliér Fabík, soutěž 2012, realizace 2014

44. Masarykovo náměstí v Hradci Králové, Casua, soutěž 1999, realizace 2002

46

45. Blansko – střed města, Atelier RAW, soutěž 1997, realizace 2000

46. Odpočinková zóna s veřejnou zelení v Dolních Břežanech – hřbitov, Zdenek Sendler, Radka Táborová / Ateliér zahradní a krajinářské architektury Sendler – Babka, bez soutěže, realizace 2016, vítěz Grand Prix architektů 2017 v kategorii krajinářská architektura

48

47. Ostrov Santos, Sušice, Pavel Šimek – FLORART, soutěž 2010, realizace 2013

48. Úpravy Horního náměstí v Olomouci, Petr Hájek, Jan Šépka, Jaroslav Hlášek, soutěž 1995, realizace 2001

VÝSLEDKY
SOUTĚŽÍ

OBNOVA NÁMĚSTÍ JIŘÍHO Z LOBKOVIC

Otevřená projektová jednofázová
architektonicko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 3
Organizátor a sekretář	Miroslav Vodák
Předmět soutěže	Nalezení nejlepšího řešení na obnovu náměstí Jiřího z Lobkovic včetně souvisejících uličních prostorů dle Soutěžního zadání. Zadavatel očekával, že soutěžící budou prostor náměstí řešit jako komplexní architektonický návrh ve všech urbanistických, krajinářských, dopravních a technických souvislostech. Cílem bylo navrhnout řešení základních funkčních a provozních vztahů tak, aby vzniklo kvalitní veřejné prostranství, které umožní jeho každodenní praktické užívání obyvateli ze širšího okolí.
Datum konání soutěže	22. 6.–30. 9. 2020
Počet odevzdaných návrhů	11
Porota	Martina Forejtová, Jiří Ptáček, Ivan Plicka, Petr Velička, Štěpánka Šmídová náhradníci Matěj Michálek, Žaloudek, Ondřej Elfmarek, Radek Vaňáč, Petr Kučera
Ceny a odměny celkem	660 tis. Kč
1. cena (330 tis. Kč)	Studio Perspektiv / Martin Stára, Jitka Tomsová, spolupráce Silvia Snopková, Kateřina Hodková, Ján Martin Púčik, Tereza Houdková, Yana Stepankova

Kvalita architektonicko-krajinářského řešení. Jasná kompozice náměstí a parku včetně hlavní osy orientované na vstup do školní budovy. Celkově dobrá organizace prostoru s vhodným poměrem zpevněných a nezpevněných ploch. Vyváženost ortogonalit a hravosti v souladu s funkčním využitím. Srozumitelná a přesvědčivá prezentace, která jde od celku do detailu. Velkoměstské řešení odpovídající charakteru a významu náměstí. Kvalita funkčně-provozního řešení. Z průchozího prostoru se stává bezpečný pobytový prostor. Velmi vyzrálé, promyšlené a funkční řešení. Vhodná a přiměřená volba materiálů a mobiliáře. Prostor je dobře vizuálně prostupný a čitelný. Kvalita celkového řešení s přihléd-

nutím k předpokládaným investičním nákladům. Adekvátní vzhledem k předpokládaným investičním a provozním nákladům.

2. cena (220 tis. Kč) MCA atelier / Jiří Opl, Pavla Melková, Miroslav Cikán, Kateřina Frejlachová, spolupráce Radek Novotný,
3. cena (110 tis. Kč) desk architekti / Jakub Děnge, Martin Kačírek, spolupráce Jana Kopecká

JIŽNÍ SVAHY, FRÝDEK-MÍSTEK

Jednofázová otevřená projektová architektonická a krajinářská soutěž

- Vyhlašovatel Statutární město Frýdek-Místek
- Sekretář Ondřej Zdvomka
- Předmět soutěže Návrh dokončení a propojení parku Jižní svahy s nábřežím řeky Ostravice ve dvou místech. Návrh spojky Frýdeckého náměstí a Faunaparku (1) a parku Jižní svahy a atletického areálu (2).
- Datum konání soutěže 20. 4.–31. 7. 2020
- Počet odevzdaných návrhů 3
- Porota Karel Deutscher, Jakub Míček, Pavla K. Kašubová, Jan Horký, Ondřej Vysloužil náhradníci Zuzana Břachová, Jiří Marek, Petr Tej
- Ceny a odměny celkem 80 tis. Kč
1. a 2. cena neuděleny
3. cena (80 tis. Kč) Tereza Havránková; Gimonfu / Ondřej Bělíca, Jan Adamus, Martin Blažek

Návrh v zásadě řeší zadání a přiměřenou formou trasuje pěšiny napříč svahem. Porota oceňuje posun úrovněového přechodu přes železnici a jeho bezbariérové řešení, které je však v určitých ohledech příliš technicistní resp. neinvenčně normové. Forma nástupu a výškové řešení na přechod není adekvátní účelu a působí jako piedestal přecházení trati. Vhodné je západní propojení přechodu s náměstím formou přímého schodiště, ovšem velmi diskutabilní a rizikové je jeho umístění do strže. Východní propojení s příjemnou bezbariérovou variantou hodnotí porota velmi kladně. Ke kladům návrhu patří také prosvětlenost a vizuální přehlednost celé této trasy. Porota vidí přínosy v jednotlivých motivech a základních myšlenkách organizace a reakci na zadání (s výjimkou amfiteátru). (kráceno redakcí)

3. cena (80 tis. Kč) PAPUNDEKL ARCHITEKTI / Marek Fischer, Jan Bárta, Šimon Bierhanzl, Dora Halamová

V návrhu převažuje práce s detailem a náplní parku spíše než s uživatelsky přívětivým krajinářským řešením. Jako hlavní osu komunikační sítě autoři vnímají historickou cestu východo-západním směrem při patě svahu, avšak bez logické návaznosti či zakončení. Porota oceníla snahu o vytvoření náplně parku a jeho zatraktivnění. Dále oceníla návrh přesunutí přechodu trati spolu s vyřešením před prostoru Faunaparku, umožnění výhledu na Lysou horu bez nutnosti kácení, vtipný objekt skluzavky, nebo například snahu o využití stávajícího potrubí, ačkoliv předložené řešení není s ohledem na legislativu reálné. Zajímavým řešením je také obnovení trasy směrem k bývalé hospodě „U Jindry“ v západní části území, která je nyní zarostlá zelení. (kráceno redakcí)

NOVÉ SÍDLO OBECNÍHO ÚRADU V HOVORČOVICÍCH

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

- Vyhlašovatel Obec Hovorčovice
- Organizátor Jana Kusbachová / Zuzana Kučerová
- Sekretář Zuzana Kučerová
- Předmět soutěže Zpracování architektonického návrhu nového sídla Obec-

ního úřadu v Hovorčovicích a jeho okolí. Obec prošla v nedávné době velkým a rychlým rozvojem, a proto potřebuje posílit své centrum a vybudovat adekvátní zázemí občanské vybavenosti. Polyfunkční objekt se stane významným reprezentativním místem sídla, který usnadní komunikaci mezi obyvateli a správou obce.

Datum konání soutěže	30. 6.–5. 10. 2020
Počet odevzdaných návrhů	41
Porota	Zdeněk Šťastný, Milan Kotva, Jan Šépka, David Mateásko, Vojtěch Sosna náhradníci Ondřej Tuček, Ida Chuchlíková, Miroslav Bazíka
Ceny a odměny celkem	300 tis. Kč
1. cena (140 tis. Kč)	Jakub Adamec, Jan Lebl

Návrh z urbanistického pohledu zdařile definuje formální veřejný prostor obce. Výrazný soliterní objekt vytváří sebevědomou protiváhu dominantě kostela. Jako jednomu z mála návrhů se podařilo jednoznačně formálně postihnout objekt obecního úřadu. Pozitivum je kompaktnost, sevřenost objektu a jeho orientace. Objekt přináší kvalitně řešené a přehledné dispozice s důrazem na význam vstupního prostoru a centrální dvoranu se schodištěm. Návrh nejlépe splnil všechna hodnotící kritéria.

2. cena (90 tis. Kč)	Radka Kurčíková, Ondřej Blaha, Anna Svobodová
3. cena (40 tis. Kč)	Přemysl Jurák
Odměna (15 tis. Kč)	OTA atelier
Odměna (15 tis. Kč)	TŘI.ČTRNÁCT architekti, DOXA

AREÁL BYVALÉ KŘIŽANOVY PILY, VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ

Jednofázová otevřená ideová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Valašské Meziříčí
Organizátor	Město Valašské Meziříčí
Sekretář	Lucie Rapantová
Předmět soutěže	Nalézt návrh urbanisticko-architektonického, krajinařského a dopravního řešení lokality areálu bývalé Křižanovy pily a území v okolí vla-

kového nádraží. Vyhlášovatel předpokládal nalezení harmonického poměru mezi plochami zástavby, veřejných prostranství a dopravní a technické infrastruktury. V daném území se požadovalo minimálně umístit – dopravní autobusový terminál, městský úřad, alej Emilie a Jana Křižanových a vyřešit parkování. Vyhlášovatel očekával silnou a nosnou ideu, která bude přesvědčivým startovacím impulsem ke koncepční proměně a revitalizaci zanedbaného prostoru, který se stane důstojnou a organickou součástí města.

Datum konání soutěže	30. 9.–18. 11. 2020
Počet odevzdaných návrhů	9
Porota	Robert Stržínek, Petr Klier, Hana Skácalová, Milena Vitoulová, Pavel Grasse náhradníci Irena Brouwerová, Martina Hovořáková
Ceny a odměny celkem	400 tis. Kč
1. cena (140 tis. Kč)	Miroslav Moll, Jiří Příhoda, Soňa Stromšíková

Návrh vyniká jasnou koncepcí přednádražního prostoru, v němž akcentuje náměstí vymezené objekty úřadu a parkovacího domu, zakončené dvouřadou alejí směřující k centru města. Alej obklopuje zelené veřejné prostranství, které modelací terénu vytváří východní podhledovou stranu náměstí. Lokalizace bytových domů sledujících strukturu okolní zástavby, vhodně, zvláště na východní straně, odclouňuje plánovanou novou bytovou výstavbu, která svým svébytným designem a formou dostatečně nereflektuje okolní charakter zástavby. Urbanistický koncept se tak úspěšně vyrovnává s problémem odclonění stávajícího obchodního centra se zásobovacím a odpadovým zázemím. Zelená osa spojující přednádraží se zámeckým parkem je doplněna pěšími komunikace a outdoorovými aktivitami. V jejím závěru je vhodně nad rámec základních požadavků soutěžních podmínek navrženo parkoviště pro návštěvníky kulturních akcí v zámeckém parku. Návrh měřítkem i strukturou vhodně koresponduje s okolím, nové náměstí je velikostí přiměřené struktuře města, vhodně je navržena návaznost autobusového terminálu. (kráceno redakcí)

2. cena (100 tis. Kč)	MS plan / Michal Šourek, Marek Staříčný, Jakub Mazur, Jan Novotný
3. cena (70 tis. Kč)	Kristýna Kunderátová, Pavla Sommerschuh, Hana Půčeková, spolupráce Martin Valášek
Odměna (30 tis. Kč)	OBJEKTOR ARCHITEKTI / Václav Šuba, Jakub Červenka, spolupráce Nawar Talli
Odměna (30 tis. Kč)	Kubla & Architects / Radim Horák, Ondřej Kubla, Lukáš Kvaššay, spolupráce Vlastislav Novák, Tomáš Hruban, Ján Augustín
Odměna (30 tis. Kč)	Veronika Šindlerová, Matuš Berák, Jan Bittner

PAMÁTNÍK VÁLEČNÝM VETERÁNŮM

Užší dvoufázová výtvarně-architektonická soutěž

Vyhlašovatel Sekretář Předmět soutěže	Statutární město Ostrava Jiří Buryš Hlavní ideou soutěže bylo vybudování centrálního pietního místa v parku Československých letců v Ostravě. Návrh výtvarně-architektonického řešení památníku, pro který se předpokládá současné a nadčasové řešení. Záměrem vyhašovatele bylo vytvořit prostor jak pro kontakt v místě se nacházejících a procházejících osob, tak i pro konání oficiálních vzpomínkových akcí, například Dne válečných veteránů. Cílem soutěže bylo nalézt velkorysé řešení, které nebude akcentovat žádnou ze zmíněných skupin veteránů, ale bude oslavovat veteránství jako celek.
Datum konání soutěže	9. 3.–3. 9. 2020
Počet odevzdaných návrhů	8
Porota	Zuzana Bajgarová, Jaroslav Hrabec, Lukáš Jansa, Karin Veselá, Petr Dub, Marie Foltýnová, Kurt Gebauer, Tomáš Knoflíček, Jana Kořínková náhradníci Marek Pokorný, David Witosz, Jakub Ivánek, Jiří Jůza
Ceny a odměny celkem	240 tis. Kč
1. cena (120 tis. Kč)	Pavla Sceranková

Porota ocenila výtvarné a umělecké kvality návrhu. Projekt ze všech zúčastněných návrhů nejvíce naplňuje očekávání a zadání soutěže. Jedná se o návrh, který se jeví jako realistický, obsažný, a přitom příjemně lehký. Návrh působí dynamicky a nadčasově. Po obsahové stránce projekt nakládá s faktickými odkazy (citacemi veteránských vzpomínek) a současně s geometrickými motivy, které nepůsobí pejorativně symbolicky či zbytečně militantně. Zvolené tvarosloví pracuje

s modernistickým tvaroslovím a využívá abstrahujících prvků, umožňujících různé čtení nejen plasticky, ale i jejího kompozičního řešení. Abstrahovaný tvar pohybujících se kruhů bude mít nejsilnější účinek zejména po setmění, kdy se text v okruží rozsvítí. Rovněž možná vztyčená pozice kruhů nad hlavami účastníků pietního aktu nabízí silný symbolický obsah. (kráceno redakcí)

2. cena (80 tis. Kč)	Ondřej Bělíca, spoluautoři Martin Blažek, Jan Adamus
3. cena (40 tis. Kč)	Jan Šněberger, Martin Kubica, spolupráce Matouš Hejl, Jana Siren, Michal Just

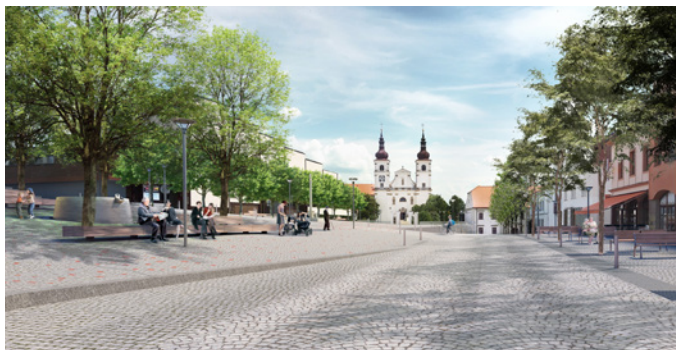
MARIÁNSKÉ NÁMĚSTÍ V UHERSKÉM BRODĚ

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel Sekretář Předmět soutěže	Město Uherský Brod MCI SERVIS Řešit revitalizaci náměstí především v úrovni témat: idea a koncepce celého prostoru náměstí; koncepce a materiálové řešení povrchů; návrh podoby a umístění městského mobiliáře, který podpoří identitu Uherského Brodu. Prověřit organizaci všech módů dopravy, včetně pěšího provozu, cyklistické dopravy, obslužnosti veřejnou hromadnou dopravou a individuální automobilovou dopravou a dopravou v klidu. Součástí zadání byl schematický návrh úpravy bezbariérového charakteru a požárního úniku Domu kultury.
Datum konání soutěže	25. 2.–19. 8. 2020
Počet odevzdaných návrhů	17
Porota	Ferdinand Kubáník, Svatoopluk Sládeček, Jan Hrdý, Eva Eichlerová, Jaroslav Wertig náhradníci Petr Vrána, David Surý, Marek Balon, Lucie De-longová
Ceny a odměny celkem	1 100 tis. Kč
1. cena (450 tis. Kč)	EHL & KOUMAR ARCHITEKTI / Lukáš Ehl, Mikoláš Vavřín,

Jana Vichorcová, Přemysl Jurák, spolupráce Václav Pivoňka

I když na první pohled návrh působí až nesměle, porotu zaujal velmi silným konceptem „kamenné stráně“. Schopnost přijmout složitou topografii jako fakt, neprát se s ní, nevymezovat se vůči ní, ale naopak ji uznat jako základ genia loci, vyžaduje tvůrčí odvahu. Ve jménu tohoto konceptu pak návrh sjednocuje prostor náměstí jednotným materiálovým řešením v jemných nuancích. Silná definice také pomáhá v tom, že i poměrně monumentální vyrovnávací schodiště v jihovýchodním a severozápadním rohu náměstí působí měřítkem adekvátně. Doprava není šikanována, je zklidněna, zpřehledněna. Zeleň se v tomto návrhu stala nástrojem sjednocení a jasného vymezení prostoru náměstí. Mezi další pozitivně hodnocené aspekty návrhu patří řešení Pánské zahrady a kultivace jejího propojení s předprostorem kostela. (kráceno redakcí)

2. cena (350 tis. Kč)

3. cena

Odměna (100 tis. Kč)

Odměna (100 tis. Kč)

Odměna (100 tis. Kč)

Josef Hlavatý, Lenka Hlavatá neudělena

Tomáš Hanus, Jan Holub

Zdeňka Kunčarová

P. P. Architects / Pavel Peckár, Martina Holubová, Lucie Obrovská, Marek Holán, Jan Procházka, spolupráce Kseniia Zharova, Pavla Nováková, Ada Hermanová, Ondřej Tomický, Bohdana Nytrvá

CENTRUM OBCE ROZDROJOVICE

Jednofázová užší projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel

Organizátor a sekretář

Předmět soutěže

Obec Rozdrojovice

David Mikulášek

Nalezení hodnotného a koncepního návrhu plochy před novostavbou obecního úřadu v řešeném území a koncepcie zachování hodnoty navazujícího veřejného prostranství centrální plochy obce v dotčeném území.

Datum konání soutěže

10. 6.–30. 9. 2020

Počet odevzdaných návrhů 3

Porota

Daniel Stráský, Karel Taft, Mirko Lev, Lenka Hanusová, Petr Todorov
náhradníci Martin Kružík, Oldřich Pokorný, Petr Mutina
70 tis. Kč
Architektonická kancelář Jiří Kolomazník / Jiří Kolomazník, Viktor Schwab, Matěj Ondruch, Tomáš Růžička, spolupráce Jan Hvorecký

Ceny a odměny celkem

1. cena (35 tis. Kč)

Z návrhu je jasná koncepce urbanistického řešení s čitelnou hierarchizací jednotlivých prostor dle své důležitosti. „Piazzetta“ před obecním úřadem je dále artikulována do dvou podprostorů vymezených stromy. Oba mají přiřčenou funkci v rámci návsi, jednak otevřenou směrem k hlavnímu komunikačnímu průtahu a jednak jako komorní prostor s kašnou před budovou obecního úřadu. Porota hodnotí kladně koncept dopravního řešení zpomalující průjezd obcí v jejím středu, čímž je rozšířeno chápání centra obce, a oceňuje řešení parkování v rámci konceptu, kdy není zasahováno do prostoru „piazzetty“, ale parkování je umístěno podél obou komunikací v řešeném území. Porota rovněž oceňuje dotažení detailů zvolených materiálů. Zvolený mobiliář je standardně dostupný a vykazuje jednotnou výtvarnou koncepci. Návrh respektuje majetkové vztahy v území. Dopravní napojení je podloženo průkazným technickým řešením. (kráceno redakcí)

3. cena (17,5 tis. Kč)

Studio PHX a MgA. Iva Potůčková / Daniel Piecuch, Iva Potůčková

3. cena (17,5 tis. Kč)

Ivan Palacký, Roman Čerbák, Martin Klenovský, spolupráce Lukáš Černý

PŘÍSTAVBA MATEŘSKÉ ŠKOLY V MORAVSKÉ NOVÉ VSI

Jednofázová otevřená projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel

Sekretář

Předmět soutěže

Městys Moravská Nová Ves ve spolupráci se Společností Petra Parlěře

Aleš Valder

Zpracování urbanisticko-architektonického návrhu řešení přístavby mateřské školy v Moravské Nové Vsi. Vyhla-

šovatel očekával takové řešení, které bude investičně i provozně úsporné a bude zohledňovat moderní trendy ve veřejném stravování určeném pro děti a mládež. Současně vyhlášovatel od návrhu očekával vytvoření přívětivého vnitřního prostředí přístavby i jejího exteriéru, které bude svým pojetím přístavbu vhodně začleňovat do stavební struktury městyse, bude respektovat stávající objekt mateřské školy včetně v nezávislé minulosti provedených stavebních úprav exteriéru a kontext s další okolní zástavbou.

Datum konání	17. 6.–23. 9. 2020
Počet odevzdaných návrhů	10
Porota	Rostislav Silný, Petr Brožek, Jakub Luňák, Stanislav Žerava, Eva Kovářiková náhradníci Vladislava Časná, Eva Špačková
Ceny a odměny celkem	330 tis. Kč
1. cena (110 tis. Kč)	VLLNNA / Petr Šindelář, Milada Vorzová, Martin Duba, spolupráce Tereza Buryová

Návrh přináší kvalitní dispoziční a provozní řešení, které splňuje všechny požadavky zadavatele, s velmi přiměřeným a citlivým architektonickým pojetím exteriérů i interiéru, které doplňuje objekt stávající školky o výraznou novou kvalitu. Dostavba tělocvičny a jídelny je řešena v podobě dvou křídel přístavěných směrem do ulice. Ta jsou vzájemně v uliční čáře propojena pergolou a společně s fasádami tak vymezují nezastřešené vstupní atrium se stromy, lavičkami, a stojany na kola. Porota ocenila svébytnou atmosféru tohoto prostoru, který je sice volně přístupný – má charakter veřejného (či spíše poloveřejného) prostranství, ale symbolické oddělení pergolou a vyrovnávacím schůdky (a bezbariérovou rampou) od ulice U Sokolovny má příjemnou intimitu. Navíc celá uliční fasáda získala příjemné měřítko a návaznost na budovy v sousedství. (kráceno redakcí)

2. cena (76 tis. Kč)	David Balajka
3. cena (54 tis. Kč)	TRIGLYPH architektonická kancelář / Josef Dastych
Odměna (40 tis. Kč)	Martina Kovačová, Petr Janulík, Jana Košut Petrjánošová
Odměna (20 tis. Kč)	Marek Šilar, Lenka Milerová

ZÁMECKÝ PARK V OSTRAVĚ-PORUBĚ

Jednofázová užší projektová krajinářsko-urbanistická soutěž

Vyhlášovatel	Statutární město Ostrava, městský obvod Poruba
Organizátor	Statutární město Ostrava, městský obvod Poruba
Sekretář	Martina Kostelníková
Předmět soutěže	Zpracování krajinářsko-urbanistického návrhu na řešení prostoru Zámeckého parku v Ostravě Porubě.
Datum konání soutěže	13. 7.–24. 11. 2020
Počet odevzdaných návrhů	3
Porota	Lucie Baránková Vilamová, Zuzana Bajgarová, Petr Jedlička, Mojmír Kyselka, Vladimír Sitta, Magda Cigánková Fialová, Jiří Žid náhradníci Petra Brodová, Rudolf Grimm, David Zajíček
Ceny a odměny celkem	550 tis. Kč
1. cena (400 tis. Kč)	Laboratórium architektúry krajiny / Matúš Antolík, Michal Marcinov, Ema Krakovská, Simona Svitková

Návrh přikračuje k parku s nepochybnou pokorou, zachovává jeho prostorové kvality, aniž by se lísal povrchními gesty. Návrh staví na současných hodnotách lokality a vydvíhuje je. Do parku vstupuje systémem pěších komunikací, jejichž hustota se zdá při povrchním pozorování příliš velká, ale je adekvátní vzhledem k relativně komplikovanému terénu. Porota pozitivně hodnotí práci s předpolím a okolím zámku, rovněž tak propojení se stávajícím rybníkem, stejně jako řešení uličního profilu nábřeží Svazu protifašistických bojovníků, řešení předpolí Porubského oblouku, řešení dvou sportovišť a okolí radnice. Návrh vytváří prostorovou matici, ke které lze přidávat další prvky, například mobiliář a výtvarná díla, aniž by došlo k narušení ducha místa. Proměna ulice na korzo výrazně zlepšuje kvalitu celého parku. Z hlediska koncepce dopravy se jedná o jednoznačné řešení, které spočívá v žádoucím řešení zklidnění ulice Nábřeží SPB. (kráceno redakcí)

2. cena	nebyla udělena
3. cena (150 tis. Kč)	Šmídová Landscape Architects / Štěpánka Šmídová

PARKOVACÍ DŮM ZA KATEDRÁLOU, OSTRAVA

Užší jednofázová projektová
architektonická soutěž

Vyhlašovatel Organizátor	Statutární město Ostrava Městský ateliér prostorového plánování a architektury, pří- spěvková organizace
Sekretář Předmět soutěže	Martina Kostelníková Návrh architektonického ře- šení novostavby parkovacího domu na pozemcích parcel- ní číslo 461/1, 461/2 a 462/1 v k. ú. Moravská Ostrava, obec Ostrava. Soutěžní za- dání vycházelo z aktuální si- tuace lokality historického centra města, a novostav- bu parkovacího domu pro- to bylo nutné řešit v jejím kontextu jako součást všech systémových vrstev měs- ta. Z prostorového hlediska bylo požadováno parkovací dům řešit tradičně jako sou- část městské blokové struk- tury s ohledem na sousedící významné stavby. Součástí soutěžního zadání byla také úvaha o způsobu provozov- ání PD a na to navazující funkční náplní včetně pří- padných budoucích změn.
Datum konání soutěže	22. 6.–20. 11. 2020
Počet odevzdaných návrhů	6
Porota	Vladimír Cigánek, David Wi- tosz, Ondřej Vysloužil, Mar- tin Krupauer, Ondřej Chybík, Vladimír Fialka, Milena Vi- toullová, náhradníci Zuzana Bajgarová, Petr Buryška, ná- hradníci Lucie Kadrmanová Chytilová, Petr Stanjura
Ceny a odměny celkem	1 200 tis. Kč
1. cena (700 tis. Kč)	Chalupa architekti / Marek Chalupa, Štěpán Chalupa, Vojtěch Jeřábek, Jan Ptáček

Porota oceňuje městotvornost domu ve všech aspektech – reflektuje historickou půdorysnou stopu původní školy, do jejíhož dvora důvtipně vkládá ocelové (v budoucnu demontovatelné rampy), přičemž zbývající skelet bude transformovatelný na byty. Právě volba tomu odpovídající konstrukční výšky typického patra umožňuje vyšší kapacitu parkovacích stá-

ni přibližně o 100 míst nad požadavek zadání. I přes největší stavební objem v rámci všech návrhů se hmotu podařilo usměrnit a dobře reaguje na kontext.

2. cena (500 tis. Kč)	ov architekti / Jiří Opočenský, Štěpán Valouch
3. cena	nebyla udělena

TERMINÁL PRAHA VÝCHOD

Otevřená projektová jednofázová
architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Správa železnic, státní orga- nizace
Organizátor	HAVEL & PARTNERS, advo- kátní kancelář
Sekretář Předmět soutěže	Miroslav Vodák Zpracování architektonicko- urbanistického návrhu pro účely budoucí výstavby no- vého železničního terminá- lu Praha východ, který bude součástí vůbec prvního vy- sokorychlostního úseku v ČR jako přestupní uzel mezi VRT Praha – Brno a VRT Praha – Hradec Králové. Terminál bu- de svým architektonickým i technickým řešením sym- bolizovat novou éru železnič- ní dopravy a infrastruktury v České republice, která se po dostavbě VRT napojí na ev- ropskou železniční síť.
Datum konání soutěže	7. 9. 2020–8. 1. 2021
Počet odevzdaných návrhů	21
Porota	Pavel Paidar, Marek Pinka- va, Jiří Poberežský, Antonín Novák, Karel Hájek, Jiří Jan- dourek, Petr Štefek, Pavla Pannová, Anna Švarc náhradníci Pavel Andrst, Ma- tyáš Hron, Vladimír Nekolný, David Hlouch, Jiří Klokočka
Ceny a odměny celkem	3 000 tis. Kč
1. cena (1 200 tis. Kč)	MP + ov Nehvizdy 2020 v za- stoupení METROPROJEKT Praha, Jiří Opočenský, Ště- pán Valouch, Petr Malinov- ský, Petr Vyskočil, spolupráce Pavel Burian, Jaroslav Vala

Jednoznačně přesvědčivé urbanistické, do-
pravní i krajinářské řešení s ohledem na oko-
lí. Přiměřené měřítko staveb terminálu, mos-

tu i parkingu s efektivní konstrukcí. Výrazně elegantní technické i architektonické řešení detailů všech staveb. Možnost budoucího rozvoje v navržené urbanistické struktuře parkoviště. Návrh parkoviště definuje možnou budoucí uliční síť. Případná výstavba nad parkovacími plochami může v budoucnu oslovit investory pro rozvoj např. hotelových a jiných doplňkových služeb v přímé návaznosti na terminál formou Public Private Partnership. Kryté čekárny přímo na nástupišti. Oddělená konstrukce mostu a terminálu je vnímána v kontextu celého řešení jako velmi výhodná. Dle informací poskytnutých účastníkem se návrh stavby z pohledu investičních návrhů jeví jako ekonomicky přiměřený.

2. cena (700 tis. Kč)	ra15 / Radek Lampa, Libor Hrdoušek, Max Petricov, Daria Vlasova, Erik Sovet, Daniil Solovev
3. cena (500 tis. Kč)	SBS Engineering Group Sp. Z o. o., Arch. Maher Matar
Odměna (350 tis. Kč)	Ing. arch. Pavel Fajfr (Sdružení Boele) / Pavel Fajfr, Petr Šuma, Tomáš Kroužil, spolupráce Jiří Kott, Petr Rospopčuk
Odměna (250 tis. Kč)	Spojení podniků DKFS architects ltd + JAKUB KLASKA LTD, Jakub Klaška, Dirk Krolkowski, Falko Schmitt

MĚSTSKÉ BYDLENÍ POLIČKA

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Polička
Organizátor	Marek Janatka
Sekretář	Kateřina Hroníková
Předmět soutěže	Zpracování architektonického návrhu rekonstrukce a dostavby nebo přístavby dětského domova v Poličce pro využití jako bytového domu. Předmětem soutěže bylo urbanistické a architektonické řešení pozemku s objektem stávajícího dětského domova. Cílem zadavatele bylo využití na rezidenční funkci při zachování, dostavbě, nebo přestavbě stávajícího objektu, případně i jeho odstranění tak, aby vznikl plnohodnotný rezidenční komplex jednoho nebo více objektů. Bylo možné uvažovat o demolici objektu dětského domova.
Datum konání soutěže	17. 8.–13. 10. 2020
Počet odevzdaných návrhů	36
Porota	Jaroslav Martinů, Lenka Dvořáková, Radim Totušek, Pavla Pannová, Jan Matouš, David Mateáško, Martin Kloda náhradníci Jiří Mach, Anita Stanislavová, Jiří Hůrka
Ceny a odměny celkem	620 tis. Kč

1. cena (250 tis. Kč)

Apropos Architects / Michal Gabaš, Tomáš Beránek, Magdaléna Havlová, spolupráce Tereza Prácheňská, Kryštof Jireš

Čistě a srozumitelně urbanistické řešení reaguje na okolní zástavbu v severní části bloku, který dokončuje. Dále navrhuje soliterní objekt, který reaguje na umístění stávajícího dětského domova a sousedního rodinného domu v ulici A. Lidmilové. Návrh přináší ucelený areál s jasným výrazem architektury při zachování citlivě zrekonstruovaného stávajícího objektu domova. Návrh dobře zhodnocuje celkový rozsah pozemku a přináší kvalitativně přínosné řešení veřejných, polo-veřejných a soukromých ploch, dvorků a zahrad, při maximalizaci možné kapacity bytů. Dispoziční řešení bytů a společných prostor je vyhovující a přináší řadu nápaditých řešení. Materiálové řešení inspirované budovou Masarykovy školy v Poličce je kultivované. Výraz novostaveb a proporce adekvátně odpovídají účelu objektů. Z hlediska přiměřenosti ekonomiky záměru hodnota konstatuje, že návrh je v porovnání s ostatními oceněnými návrhy neefektivnější.

2. cena (180 tis. Kč)

3. cena (120 tis. Kč)

Jiří Papoušek, Martin Šilhan
Jan Doubek, Soňa Minářchová

Odměna (40 tis. Kč)

Odměna (20 tis. Kč)

Atelier Horyna / Radek Horyna, spolupráce Michal Fousek
at DESTYL / Martin Poledníček, Jakub Sedlák, Anna Línková, Zuzana Butelová, Stanislav Janíček, Radek Eis
Zdeněk Kadlec

Odměna (10 tis. Kč)

PARK U VODY, PRAHA 7-HOLEŠOVICE

Jednofázová otevřená projektová urbanisticko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 7
Organizátor	Markéta Kohoutová
Sekretář	Markéta Pražanová
Předmět soutěže	Zpracování urbanisticko-krajinářského návrhu parku u vody v Praze 7-Holešovicích. Cílem revitalizace prostoru mělo být znovunavázání vztahu s řekou na levém vl-

tavském břehu, posílení jedinečného charakteru parku se zachovalou stopou průmyslového provozu a využití potenciálu jednoho z mála veřejných míst v městské struktuře s rozlehlou zelenou plochou, které umožňuje volný pohyb kolem vody. Návrh měl představit základní principy fungování nového parku, jeho schopnost dynamicky reagovat na proměňující se způsob užívání i uživatelů samotných, které revitalizace vyvolá. Zadavatel si nepřál instantní, luxusní, přesně definovaný nábrežní park. Nový park na ploše cca 2,9 ha měl udržitelným způsobem zohlednit rizika a omezení, která s sebou přináší umístění v aktivní záplavové zóně.

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

16. 9.–14. 12. 2020
20
Lenka Burgerová, Jiří Hejnic, Patrik Hoffman, Tomáš Jiránek, Jan Sedlák
náhradníci Jiří Knitl, Eva Jeníková

Ceny a odměny celkem
1. cena (180 tis. Kč)

400 tis. Kč
YYYY / Tereza Mácová, Alice Boušková, Marie McClellan, Martina Tománková, Marie Petránková, Tereza Lacigová

Komplexní návrh, dostatečně bohatý. Nevytváří dojem přetíženosti místa. Vrství různé motivy a reminiscence. Rozvíjí potenciál a kvalitu existujícího. Je ve správné míře autorský, nepůsobí nepokorně, přitom je sebevědomý. Řešení je inovativní, diverzifikované, nikoliv módní a chaotické. Působí přirozeně a srozumitelně. Zcela správně uvolňuje východní vstup od komunitní zahrady. Naopak tuto posunuje do prostoru, který je obecně pro komunitní zázemí vhodné, kde tato zahrada ani její uživatelé nemusí mít pocit cizosti či nadbytečnosti, naopak může dojít k plné interakci do parku. Návrh velmi kvalitně pracuje s vrstvou stromů. Koncentrace a zhuštění prostoru se jeví jako dobrá cesta v kombinaci s ředěním a prostorem prázdným. Vrstva stromů dobře propojuje přirozenou porostní kostru parku s ovocnými stromy v připomínce ovocných sadů. Přírodě blízké

pojetí bylinného patra, a to zejména v hájových pozicích v podobě ruderálních a hájových luk v kontrastu s pobytovými trávníky v pozicích světlejších, je vyvážené. Jedná se o srozumitelnou, jednoduchou, a přitom potenciální funkční vegetační strukturu i kompozici. (kráceno redakcí)

2. cena (120 tis. Kč) gogolák + grasse / Ivan Gogolák, Lukáš Grasse, Kateřina Stará, Natálie Polesňáková, Jan Waldhauser
3. cena nebyla udělena
Odměna (25 tis. Kč) Tomáš Pilař, Berenika Pilařová, David Šmíd, Petr Jelínek, Alexandra Czerneková
Odměna (25 tis. Kč) Vladimír Sitta, Adéla Chmelová, Eliška Olšanská
Odměna (25 tis. Kč) KOLMO.eu / Lenka Hejlová, Jakub Finger, Martin Hejl, Natálie Kaňová, Jan Nálepa
Odměna (25 tis. Kč) CMC architects / Vít Máslo, David R. Chisholm, Pavel Paseka, Evžen Dub, spolupráce Anna Peteránková, Aneta Všechnovská Zadáková, Klára Zugarová

REKONSTRUKCE JEŠUTOVA NÁMĚSTÍ A NÁMĚSTÍ II. ODBOJE V BYSTRICI

Jednofázová užší projektová architektonicko-krajinářská soutěž o návrh

Vyhlašovatel
Organizátor
Sekretář
Předmět soutěže

Město Bystřice
MOBA studio / CCEA MOBA
Igor Kovačević
Předmět soutěže bylo nalezení nejlepšího řešení na rekonstrukci Ješutova náměstí a náměstí II. odboje. Cílem soutěže bylo pro město Bystřice najít partnera pro vytvoření kvalitního veřejného prostoru a řešení dvou nejvýznamnějších veřejných prostranství města.

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

17. 8.–27. 11. 2020
6
Michal Hodík, Tomáš Russe, Roman Brychta, Ondřej Císlar, Eva Zemenová, náhradníci Jan Vaněček, Jaroslav Hulín
449 tis. Kč
Viktor Schwab, Luboš Františák, Matěj Ondruch

Ceny a odměny celkem
1. cena (200 tis. Kč)

Přesvědčivé, komplexní a sjednocující řešení obou částí náměstí, hmotové dořešení chybějících objemů (citlivá dostavba špalíčku), adekvátní náplň jednotlivých prostor, domyšlená topografie. Koncepte zeleně je profesionálně založená, potvrzuje stávající kvalitní vzrostlé stromy a zakládá novou krajinářskou kompozici. Šťastné je rovněž nové umístění sochy sv. Jana Nepomuckého. Sympatická je práce s detailem kompozičního členění dlažby. Funkčně je potřeba vyzdvihnout dopravní řešení, realistickou akceptaci dopravní zátěže silnicí II. třídy, chytré řešení dopravy v klidu, pohyb pěších a cyklistů. Oceňujeme axonometrická schémata variant využití, kterými je návrh prověřen z pohledu prostorové organizace a graficky dobře prezentován. Z pohledu stavebně technického řešení je možné vyzdvihnout nakládání s dešťovou vodou. Povrchy jsou navrženy z kvalitních materiálů, poměr zpevněných a nezpevněných ploch je optimální.

2. cena (150 tis. Kč) BY architects / Marek Žáček, Markéta Zdebská, Michaela Křížáková, Marie Čáslavská
3. cena (100 tis. Kč) Jakub Popela, Alena Popelová

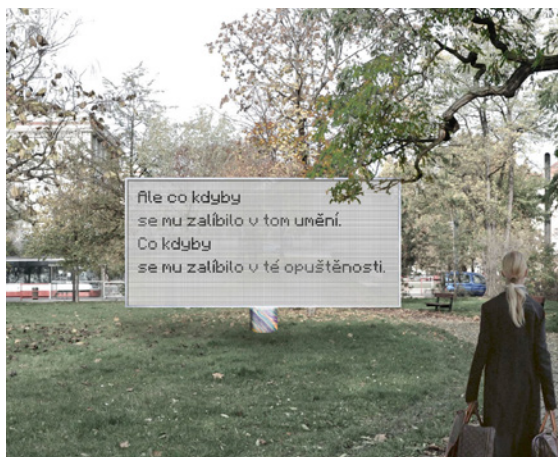
POCTA JIŘINĚ HAUKOVÉ A JINDŘICHU CHALUPECKÉMU – UMĚLECKÁ INSTALACE VE VEŘEJNÉM PROSTORU PRAHY 10

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-výtvarná soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 10
Organizátor	MOBA studio
Sekretář	Igor Kovačević
Předmět soutěže	Nalezení nejlepšího uměleckého ztvárnění pocty Jiřině Haukové a Jindřichu Chalupckému – tedy nejlepší řešení umělecké intervence v Parku Jiřiny Haukové a Jindřicha Chalupckého mezi ulicemi Vršovickou a U Vršovického nádraží na Praze 10, konkrétně na parcele č. 2487/7. Cílem soutěže bylo najít pro městskou část Praha 10 partnera pro vytvoření kvalitní soudobé umělecké instalace ve veřejném prostoru, a to v souladu s pravidly danými Programem Umění pro město (umenipromesto.eu). Odhadované celkové náklady na realizaci jsou 5 mil. Kč bez DPH.
Datum konání soutěže	21. 9.–16. 11. 2020
Počet odevzdaných návrhů	31
Porota	Renata Chmelová, Jana Komrsková, Martin Valovič, Karina Kottová, Maria Loboda, Otto M. Urban, Tomáš Vaněk, náhradníci David Kašpar, Milan Houser, Edith Jeřábková
Ceny a odměny celkem	450 tis. Kč

1. cena (200 tis. Kč)

Vojtěch Tecl, Savka Marenic, Tereza Brussmannová, Adam Šustek, Jakub Rajnoch

Zajímavý projekt „hybridního autointelekтуálního billboardu“ – technologicky, formálně i obsahově propracovaný. Automatické generování nových textů odpovídá řadě aktuálních postupů tematizujících limity a možnosti umělé inteligence a automatizace (o které Chalupcký také s jistou obavou psal ve svém kanonickém textu Svět, v němž žijeme). Zajímavou součástí díla je vznik archivu generovaných textů. Projekt zajímavě pracuje s odkazem obou autorů. Užívá jednoduchého displeje, který je běžný pro veřejný prostor, typicky však spíše pro nedaleké nádraží a ne pro park. Jakýsi živý archiv založený na generaci nových textů pomocí systému neuronové sítě vztahuje dílo obou autorů k současnosti. Zároveň je poutavým prvem pro uživatele místa a velmi prostým způsobem navozuje také mírně nepatřičnou, nepatetickou „retro“ atmosféru jakéhosi drive-in kina. Návrh dle názoru poroty v konkurenci soutěže nejlépe vyhověl zmíněným kritériím stanoveným soutěžními podmínkami.

2. cena (150 tis. Kč)

Radek Talaš

3. cena (100 tis. Kč)

Studio COSMO / Tereza Kabelková, Jiří Kabelka, Marie Kubátová, Petr Moschner

REALIZACE VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ SPORTOVNÍHO AREÁLU V KRNOVĚ

Jednofázová užší projektová urbanisticko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel	Město Krnov
Organizátor	CCEA MOBA: MOBA studio
Sekretář	Igor Kovačević
Předmět soutěže	Návrh veřejných prostranství v okolí sportovišť při Smetanově okruhu a ulici Petrovicke a zároveň zpřístupnění areálu sportovišť v co největší míře veřejnosti. V rámci řešeného území bylo nutné vytvořit logické pěší cesty a navrhnout podobu ulice

Petrovická a vyřešit parkování. Cílem soutěže bylo pro město Krnov najít partnera pro dlouhodobou spolupráci při vytváření kvalitního veřejného prostranství.

Datum konání soutěže
Počet odevzdaných návrhů
Porota

3. 9.–4. 12. 2020
14
Tomáš Hradil, Zuzana Matelová, Radmila Fingerová, Alice Michálková, Adam Gebrian
náhradníci Lubomír Dehner, Tomáš Bindr

Ceny a odměny celkem
1. cena (250 tis. Kč)

550 tis. Kč
U/U Studio / Martin Hrouda, Jiří Kotal, Tomáš Fridrich

Návrh dle názoru poroty v konkurenci soutěže nejlépe vyhověl zmíněným kritériím stanoveným soutěžními podmínkami.

2. cena (125 tis. Kč)

PLURAL / Martin Jančok

3. cena (75 tis. Kč)

BY architects / Marek Žáček, Michaela Křížáková, Markéta Zdebská, Marie Časlavská

SOUTĚŽE PO TERMÍNU ODEVZDÁNÍ SOUTĚŽNÍHO NÁVRHU / ŽÁDOSTI O ÚČAST

DOSTAVBA A ÚPRAVA NÁMĚSTÍ MÍRU, BRNO

**Jednofázová otevřená projektová
urbanisticko-architektonická soutěž**

Vyhlašovatel
Organizátor

Statutární město Brno
Kancelář architekta města Brna, příspěvková organizace
Tomáš Pavlíček
Návrh veřejného prostoru a městské zástavby a takového funkčního využití, které zhodnocuje a rozvíjí charak-

Sekretář
Předmět soutěže

ter zadaného místa s důrazem na využití potenciálu veřejného prostranství. Podoba veřejného prostoru náměstí Míru je dlouhodobě nevyhovující a vyžaduje koncepční a komplexní přístup k plánování jeho rozvoje. Zejména nevhodné je řešení tramvajové smyčky v kombinaci s vedením pozemních komunikací a jejich křížení. Budoucí podoba náměstí by měla nabídnout důstojné a bezpečné veřejné prostranství využitelné jako společenské a pobytové místo pro obyvatele čtvrti. Lokalita je vhodná pro umístění funkcí místního i celoměstského významu, jde o přirozené centrum čtvrti i výchozí bod pro návštěvu institucí a společenských akcí v místě i na Kraví hoře. Úkolem je artikulovat podobu náměstí i zástavby tak, aby byla v souladu se svým historicky založeným okolím, a posílit veřejnou vybavenost a záze- mí pro společenské aktivity, což bude přínosem pro fungování čtvrti i města v budoucnosti.

Předpokládané ceny
a odměny celkem
Porota

3 150 tis. Kč

Tomáš Koláčný, Jiří Oliva, Filip Chváta, David Grund, Vojtěch Mencl, Pavla Melková, Petr Pelčák, Martin Rusina, Pavel Pekár, Zdeněk Sendler, Zbyněk Ryška
náhradníci Martin Vše- tečka, Michal Chládek, Petr Hladík, Jakub Kořínek, Michal Sedláček, Ivan Gogolák, Václav Navrátil, Miroslava Svorová
9. 4. 2021

Datum odevzdání
soutěžních návrhů

BŘEZNICKÁ, ZLÍN – NOVÁ MĚSTSKÁ ČTVRŤ

**Jednofázová otevřená projektová
urbanistická soutěž**

Vyhlašovatel
Sekretář
Předmět soutěže

Statutární město Zlín
Ivo Tuček
Zpracování urbanistického návrhu území v centrální části Zlína, vymezeného ulicemi Březnická, Mostní, U Zimního stadionu a stávající sportovní halou dle podkladu. Toto území, dosud stavebně nevyužitá, představuje pro město samotné velkou výzvu a současně potenciál, jehož pro- věření je žádoucí. Nedá se předpokládat, že by bylo mož-

né v centru Zlína v budoucnu řešit tak rozsáhlé, a přitom tak zajímavě umístěné území, navíc ve vlastnictví samotného města. Zadavatel předpokládá vznik polyfunkčního stavebního souboru, který bude přínosem centra města a vhodně doplní své okolí funkčně i prostorově. Přestože jsou programem nabízeny a požadovány různé funkce, vzhledem k poloze vůči centru města je prioritou této lokality bydlení. Město uvažuje i o vlastním rezidenčním developmentu, jehož cílem je doplnění širšího centra o další bydlení. Do území bude dále potřeba zakomponovat vybrané požadavky dopravní (záchytné parkoviště, točna MHD), mezi uvažovanými záměry jsou dále muzeum veteránů, cvičná sportovní hala a komerce, to vše s důrazem na kvalitu vytvořeného veřejného prostoru.

1 300 tis. Kč

Jiří Korec, Pavel Brada, Miroslav Adámek, Aleš Burian, Michal Kohout, Pavel Míček, Janica Šipulová
náhradníci Miroslav Chalánek, Jiří Jaroš, Bedřich Landsfeld, Martina Radochová

9. 4. 2021

Předpokládané ceny
a odměny celkem
Porota

Datum odevzdání
soutěžních návrhů

NOVÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRO UHŘÍNĚVES

Užší jednofázová projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 22-Uhříněves
Organizátor	Radek Janoušek / Karla Kuplíková / Tomáš Zdvihal
Sekretář	Radek Janoušek
Předmět soutěže	Najít nejvhodnější řešení nové základní školy pro Uhříněves. Zadavatel klade důraz na nadčasové, inovativní a mnohostranně vyvážené pojetí nového školního areálu, který bude maximálně zohledňovat principy moderní výuky i efektivní využitelnost školních prostor mimo vyučování. Nová škola má být místem přátelským, bezpečným a dobře funkčním nejen pro své primární uživatele – děti a pedagogy – ale také pro další obyvatele městské části, jejíž veřejný prostor by její stavba měla promyšleně doplnit a významně zkvalit-

nit. Nová škola by s ohledem na sociální odpovědnost zadavatele měla vytvářet vhodné a důstojné pracovní podmínky. Celková kapacita školy (počet žáků) je 810. Cílem soutěže je pro Uhříněves najít partnera, který bude svým komplexním přístupem hledat cestu k lepšímu školnímu prostředí. Architektonické řešení školy má vytvořit podmínky pro progresivní vzdělávací zařízení, které ob stojí i v budoucnosti.

3 000 tis. Kč

Tomáš Veselý, Vojtěch Zelinka, David Hlouch, Jitka Hofmeisterová, Martin Rusina
náhradníci Jiří Hejda, Pavel Kappel, Lenka Dvořáková, Vít Beran

22. 2. 2021

28. 5. 2021

Předpokládané ceny
a odměny celkem
Porota

Datum podání žádosti
o účast

Datum odevzdání
soutěžních návrhů

PROBÍHAJÍCÍ SOUTĚŽE

JIRÁSKOVO NÁMĚSTÍ V KOLÍNĚ

Otevřená jednofázová projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	Město Kolín
Organizátor	Město Kolín, Odbor investic a územního plánování
Sekretář	Václav Horák
Předmět soutěže	Zpracování architektonicko-urbanistického návrhu revitalizace veřejných prostranství území Jiráskova náměstí v Kolíně a navazujících prostor ve vymezeném rozsahu, ve snaze získat kvalitní městský veřejný prostor, posílit jeho funkce a umožnit jeho lepší fungování. Soutěžní návrh bude sloužit jako podklad / vize postupné přeměny Jiráskova náměstí. Město Kolín, vědomo si důležitosti tohoto veřejného prostoru, bude na základě výsledků architektonické soutěže hledat cestu postupné realizace revitalizace v etapách. Za tím účelem bude vítězi soutěže zadána

Předpokládané ceny
a odměny celkem
Porota

architektonicko-urbanistická studie na řešení revitalizace okolí kostela sv. Víta.
420 tis. Kč

Datum odevzdání
soutěžních návrhů

David Mateáško, Martin Rusina, Miroslav Káninský, Oldřich Hájek, Zdeněk Trefil
náhradníci Iveta Mikšíková,
Jakub Našinec

3. 5. 2021

OBNOVA PARKU NA MÍROVÉM NÁMĚSTÍ V HODONÍNĚ

Jednofázová otevřená architektonicko-krajinářská soutěž

Vyhlašovatel
Sekretář
Předmět soutěže

Město Hodonín
Ondřej Stolařík
Architektonické a krajinářské řešení území Mírového náměstí v Hodoníně.

Předpokládané ceny
a odměny celkem
Porota

580 tis. Kč
Libor Střecha, Ladislav Ambrozek, Pavel Dvořáček, Marcela Steinbachová, Luboš Klabík, Pavel Buryška, Martina Forejtová
náhradníci Martin Kočí, Ondřej Fialík, Ondřej Fous, Štěpán Vacík

Datum odevzdání
soutěžních návrhů

3. 5. 2021

PŘIPRAVOVANÉ SOUTĚŽE

STAŘÍČ PRO BUDOUCNOST

Jednofázová užší projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Obec Staříč
Návrh rozšíření kapacity prvního stupně základní školy a také rozšíření kapacity mateřské školy v obci Staříč, případně výstavba nové mateřské školy. Součástí návrhu je rovněž výstavba nové tělocvičny určené mateřské škole i základní škole a veřejnosti. Cílem soutěže je pro obec Staříč najít partnera pro vytvoření kvalitní občanské vybavenosti. Odhadované stavební náklady na realizaci jsou 130 mil. Kč bez DPH.

Soutěž tyto předpokládané náklady ověří a bude sloužit jako indikátor pro jejich případnou aktualizaci.

NÁSTAVBA A REKONSTRUKCE ŠKOLNÍ BUDOVY V LIPKÁCH 1523, HRADEC KRÁLOVÉ

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Královéhradecký kraj
Návrh nástavby, přístavby a kompletní rekonstrukce stávajících prostor Střední školy služeb, obchodu a gastronomie, v Lipkách 1523, Hradec Králové. Součástí řešení bude vybudování chybějící učebny odborného výcviku studené kuchyně a efektivní využití všech prostor v budovách školy pouze pro potřeby výuky. Budova pochází ze 70. let minulého století a je až na malé úpravy (vybudování školní restaurace) v původním stavu. Byla projektována a několik let využívána jako centrum služeb (např. prodejna akvaristiky, kanceláře okresního mysliveckého svazu). V přízemí budovy se nachází byt školníka. Začátkem 90. let začala být po drobných úpravách využívána pro odborný výcvik oborů kadeřník, kosmetička a zahradník. Po vybudování školní restaurace i pro obor kuchař-číšník.

SPORTOVNÍ HALA ROKYCANY

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-urbanistická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Město Rokycany
Zpracování architektonického návrhu novostavby objektu tělocvičny v Rokycanech včetně návrhu řešení jejího bezprostředního okolí s cílem doplnění místa pro sportovní aktivity dvou sousedních základních škol a doplňkových funkcí družiny a gymnastického sálu. Předmětem návrhu bude také vhodné zasedání stavby do struktury města. Smyslem soutěže je získat kvalitní ucelený architektonický návrh budovy a rozhodnout o vhodném a citlivém začlenění novostavby do struktury města se všemi historickými vazbami.

CUKROVAR – NOVÉ CENTRUM ŠLAPANIC

Dvoufázová užší projektová urbanisticko-architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Šlapanice
Předmět soutěže	Návrh urbanistického řešení lokality budoucího nového pólu centra Šlapanic na území bývalého Cukrovaru a jeho okolí, integrující návrh rekonstrukce objektu bývalé sýpky na společenské centrum. Návrh Cukrovaru je nutné řešit komplexně v rámci řešeného území, ale s vazbami na širší měřítko města. Předmětem návrhu bude především nalezení vhodných způsobů využití lokality, jejího optimálního prostorového uspořádání a ideálního ekonomického scénáře jejího rozvoje včetně etapizace.

Labem (bývalý areál podniku Strojtex) v území městské památkové zóny Dvůr Králové nad Labem. Návrh by měl architektonicky, výtvarně a provozními vazbami zapojit areál do historického centra města a otevřít ho široké veřejnosti z řad obyvatel města i jeho návštěvníků.

BYTOVÉ DOMY A MATEŘSKÁ ŠKOLA RAKOVNICKÁ V RUZYNI

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 6
Předmět soutěže	Na pozemcích 1910/2 a 1912/2 → Areál bydlení: navrhout dva bytové domy s nájemními byty včetně související zahrady. Předpokládaná hodnota investice činí 80 mil. Kč bez DPH. Na pozemcích 1914/2 a 1916/3 → Areál mateřské školy: navrhout dvoutřídní MŠ se služebními byty včetně související zahrady. Předpokládaná hodnota investice činí 40 mil. Kč bez DPH. Na pozemcích 2248/1 a 2252: ideovou součástí návrhu je úprava navazujících částí komunikace Rakovnická v úseku Ledecká / Přílepská a Ledecká v úseku Rakovnická / Stochovská.

REVITALIZACE AREÁLU BÝVALÉ MAYEROVY TOVÁRNY VE DVOŘE KRÁLOVÉ NAD LABEM

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Město Dvůr Králové nad Labem
Předmět soutěže	Zpracování architektonického návrhu na řešení rekonstrukce areálu bývalé Mayerovy továrny ve Dvoře Králové nad

SPOLEČENSKÉ A KULTURNÍ CENTRUM V KAMENNÉM PŘÍVOZE V AREÁLU ŠÍBALOVA STATKU

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel	Obec Kamenný Přívoz
Předmět soutěže	Návrh architektonického řešení Společenského a kulturního centra obce Kamenný Přívoz ve stávajících prostorech Šibalova statku.

VODNÍ PRVEK POD ŽIŽKOVSKÝMI SCHODY

Jednofázová užší projektová výtvarná soutěž

Vyhlašovatel	Městská část Praha 3
Předmět soutěže	Návrh výtvarného, materiálového a technického řešení vodního prvku / uměleckého díla v rámci investiční akce hl. m. Prahy na rekonstrukci ulic Seifertova – Táboritská. Řešení by mělo svým výtvarným ztvárněním, použitými materiály a proporcemi dotvářet charakter a atmosféru ulice a veřejného prostranství.

FLORENC, PRAHA

Mezinárodní jednofázová užší urbanistická soutěž

Vyhlašovatel	ČSAD Praha holding, a. s. / Masaryk Station Development, a. s.
Organizátor	ONplan lab, s. r. o.
Předmět soutěže	Nalezení rozvojové vize a celkové koncepce koordinovaného rozvoje transformačního území Florenc – Masarykovo nádraží. Soutěžní týmy budou mít za úkol představit návrh urbanistické struktury, návrh koncepce kvalitních, hierarchizovaných a provázaných veřejných prostranství, návrh koncepce všech způsobů dopravy a dopravní obslužnosti území, návrh koncepce kraji-

ny ve městě a návrh koncepce veřejné a občanské vybavenosti v území.

Urbanistická soutěž bude užší, porota vybere pět týmů na základě přihlášek s portfolii. Soutěž proběhne formou soutěžního workshopu. Soutěžní workshop je připravován ve spolupráci s hlavním městem Praha a IPR Praha.

VODNÍ PRVEK NA DOMINIKÁNSKÉM NÁMĚSTÍ V BRNĚ

Jednofázová otevřená projektová architektonicko-výtvarná soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Statutární město Brno
Návrh vodního prvku pro centrální část Dominikánského náměstí, definovanou čtyřmi platany a čtyřmi kamennými lavicemi. Řešení musí respektovat význam místa se současnou funkcí shromažďovacího a společenského prostoru před sídlem samosprávy. Mezi funkční požadavky na řešení návrhu patří dotváření charakteru místa, chlazení okolí, vzduchu a dlážděného povrchu náměstí v letních měsících, včetně vyvolání efektu vodní mlhy v naprogramovatelných časových intervalech, interakce s návštěvníky náměstí, ale i reprezentace města. Návrh musí respektovat vazbu na okolí, jež je veřejným prostranstvím, přičemž minimalistické pojetí kruhové kašny na nedalekém náměstí Svobody, by se nemělo v obdobné dimenzi před budovou Nové radnice opakovat. Zadavatel nevyklučuje možnost historické reflexe původního rybného trhu, který se v prostoru náměstí nacházel, avšak nový vodní prvek bude uměleckým dílem, od kterého se očekává, že svým tvaroslovím přesáhne formu klasické vodní kádě.

PŘESTAVBA AREÁLU ZLÍNSKÉ RADNICE

Jednofázová projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Statutární město Zlín
Nalezení nejvhodnějšího řešení areálu zlínské radnice v kontextu okolního prostředí, provozního očekávání měs-

ta i požadavků památkové péče. Radnice sestává z několika částí, kterým dominuje první realizace zlínského rodáka F. L. Gahury z roku 1923. Ta byla v průběhu času rozšiřována a přičleněny k ní byly také sousedící budovy. S výjimkou hlavní budovy nyní ostatní stavby neodpovídají statickým, provozním, či estetickým nárokům na ně kladeným a vzhledem k nedostatečné kapacitě se hledají další absorpční možnosti areálu. Smyslem soutěže bude v ideové rovině nalezení vhodného řešení celého stavebně-provozního souboru radnice včetně uvažované dostavby vnitrobloku. V projektové rovině bude kladen důraz na první realizační etapu, přibližně vymezenou stávajícím objektem č. p. 10, který je v havarijním stavu.

MATEŘSKÁ ŠKOLA JESENIOVA, PRAHA 3

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Městská část Praha 3
Zpracování architektonického návrhu novostavby mateřské školy Jeseniova na území městské části Praha 3. Řešené území se nachází na pozemcích číslo 4114/2 a 4114/3 v katastrálním území Žižkov. Vlastnické právo k pozemkům má Hlavní město Praha, svěřenou správu nemovitostí má Městská část Praha 3. Pozemky jsou na rohu ulic Jeseniova a Ambrožova a v současnosti na nich stojí objekt mateřské školy, který bude vzhledem k nevyhovujícímu stavu odstraněn.

REKONSTRUKCE OBECNÍHO HOSTINCE A REVITALIZACE NÁVSI V PANENSKÝCH BŘEŽANECH

Jednofázová otevřená projektová architektonická soutěž

Vyhlašovatel
Předmět soutěže

Obec Panenské Břežany
Řešení rekonstrukce obecního hostince a revitalizace k hostinci přiléhající návsi.

GRAPHISOFT
Archicad®

24

**CENTRAL
GROUP**

NEJVĚTŠÍ rezidenční stavitel v ČR

- Téměř 17.000 prodaných nových bytů, domů a parcel ve 180 úspěšně dokončených projektech
- Vlastníme kolem 1,5 milionu m² brownfieldů a pozemků určených k výstavbě po celé Praze pro více než 30.000 nových bytů
- Ve spolupráci s těmi nejlepšími architekty (např. Josef Pleskot, Eva Jiříčná, Jakub Cigler) připravujeme celé nové městské čtvrti i menší exkluzivní rezidenční projekty
- Nemáme potřebu bankovních úvěrů, neúčastníme se žádných veřejných zakázek ani nejsme příjemce žádných veřejných dotací, na daních odvádíme českému státu ročně stamilionové částky a dalšími mnoha desítkami milionů korun přispíváme na obecně prospěšné účely (Nadační fond pro zdraví dětí, podpora vzdělávání, rekonstrukce historických památek, výsadba veřejné zeleně a výstavba veřejné infrastruktury)
- Jsme generálním partnerem prestižní soutěže Česká cena za architekturu, generálním partnerem hlavního města Prahy na nejprestižnějších mezinárodních veletrzích (EXPO REAL a MIPIM) a jsme i generálním partnerem Sdružení pro architekturu a rozvoj (SAR) a jím pořádaných pololetních Summitů architektury a rozvoje

ČESKÁ CENA ZA ARCHITEKTURU 2021

central-group.cz